Caro en Tamara. Feest in het bos

Constant Butner

bron
Constant Butner, *Caro en Tamara. Feest in het bos*. Met illustraties van Herry Behrens. Westfriesland, Hoorn 1969

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/butn001caro04_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

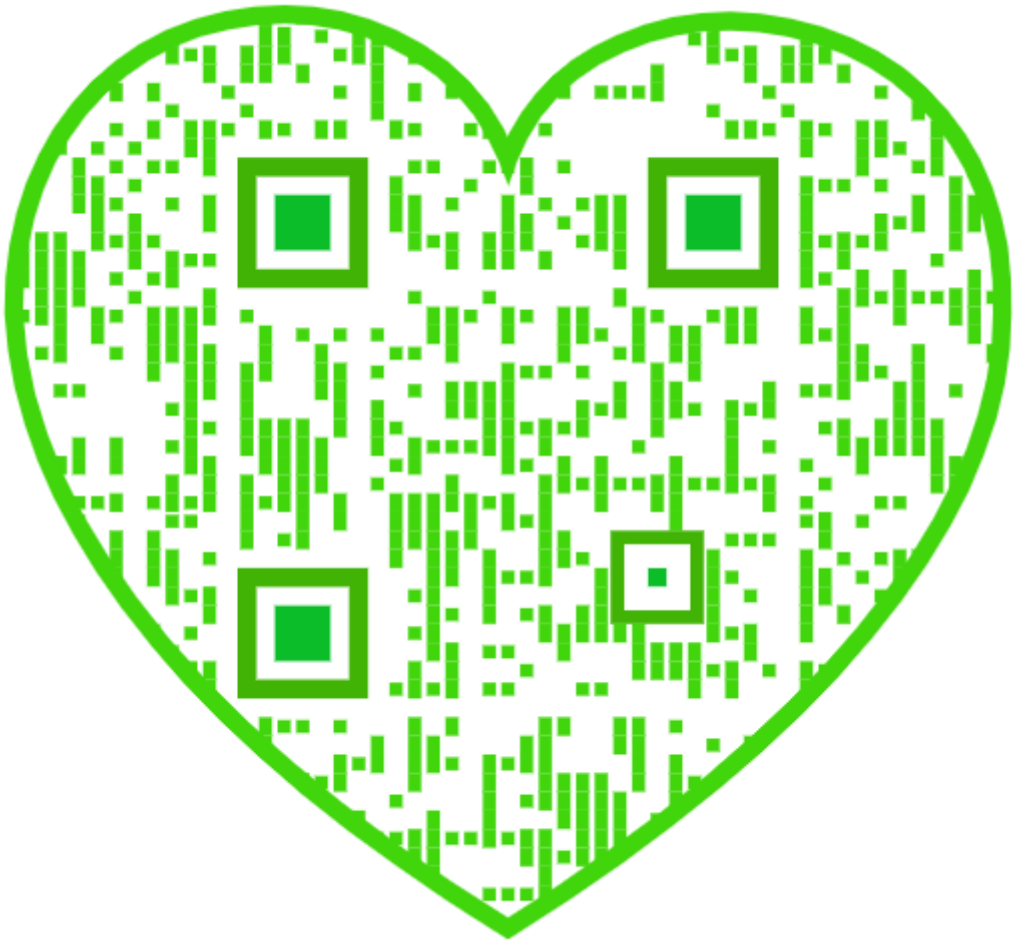

Aloe de raaf

‘Kijk, Caro, dat zijn nou die roofvissen, waar ik je van vertelde,’ zei Tamara, de beste vriendin die Caroline Donkers op de plantage had. ‘Als die je in het water te pakken krijgen, nou, dan blijft er niet veel van je over.’

De beide meisjes zaten te hengelen op een houtvlot, dat bosnegers die morgen langs de rivieroever hadden vastgebonden. In het water zagen ze een grote school van die gevaarlijke pirins tussen de boomstammen van het vlot.

‘Ik heb weleens gezien dat een hond uit een bootje sprong om naar de kant te zwemmen. Het arme beest werd door de pirins aangevallen en in een paar seconden was het voorgoed naar de diepte verdwenen.’

Caro keek haar vriendin aan. Wat wist zij altijd veel over dieren te vertellen.

Tamara was het oudste kind van de voorman op de plantage waar Caro's vader directeur was. De meisjes waren allebei vijftien jaar en altijd werden ze samen gezien. Vroeger had Caro in Holland gewoond, waar ze had schaatsengereden en sneeuwballen gegooid. Wat leek dat al lang geleden. Toen Caro dertien was, had haar vader een betrekking in Suriname aanvaard, op een koffieplantage.

Vader was alleen vooruitgegaan en moeder was met

Caro een tijdje later gekomen. In het begin had ze weleens heimwee gehad naar haar vriendinnetjes in Holland, haar meester op school en zoveel wat er in Suriname niet was.

Ze herinnerde zich nog hoe meester Visser haar bij het afscheid een boek had gegeven en had gezegd: ‘Caro, je gaat nu naar de tropen. Daar zal je veel dieren zien, waar ik je over heb verteld. Ik weet dat je veel van dieren houdt. Laat dat zo blijven, meisje’.

Het was een boek met prachtige platen van dieren. Op het eerste blaadje had meester geschreven: ‘Voor de kleine dierenvriendin bij haar vertrek naar Suriname, 3 februari 1952’.

Ze hadden meester Visser heimelijk weleens ‘de Bolle’ genoemd, omdat hij nogal een dikke buik had. Helemaal niet aardig, vond Caro nu. Zij zou die meester best nog eens willen tegenkomen. Vader zou over een paar jaar met verlof gaan en dan zou Caro vast en zeker meester nog eens gaan opzoeken. Haar nieuwe land beviel haar best. Het kon weleens erg warm zijn, maar och, daar wen je gauw aan. Je kon hier altijd buiten spelen, er waren grote bossen, rivieren en nog veel meer dat je in Holland niet had. Nou, ze zou in Holland heel wat te vertellen hebben!

Het eerste jaar was ze op een school geweest waar zij het enige blanke meisje in de klas was. Ze hadden haar toen ‘bakkra’ genoemd. Maar bakkra betekent niets anders dan blanke.

Daar had zij ook Tamara leren kennen. Tamara had bij haar in de klas gezeten.

Toen zij naar de mulo ging - elke dag met een schoolbus naar de stad - moest Tamara van school, om thuis en ook op de plantage te gaan werken.

De twee meisjes hadden al gauw een hechte vriendschap gesloten. Als Caro om twee uur 's middags thuiskwam, was het altijd vlug eten, en dan naar Tamara. In Suriname hadden ze altijd 's middags vrij. Dat hadden ze in Holland niet. Daar zat je tot vier uur op school. In Suriname hadden ze ook zaterdagmorgen vrij.

Caro had het wel getroffen met haar Surinaamse vriendin, want die had - net als zij - een grote belangstelling voor dieren, en zij wist er veel van af.

Vroeger, vóór Tamara's vader op de plantage was komen werken, hadden ze in het oerwoud gewoond. Een paar dagen varen de rivier op. Tamara had daar op haar zwerftochten door het oerbos met de meeste dieren al eens kennisgemaakt. Niets vond ze heerlijker dan door het bos te dwalen en de dieren te bespieden. Die hoefden voor Tamara niet bang te zijn, want zij was de laatste die een dier kwaad zou doen.

Tamara's moeder had weleens gezegd dat ze nog te klein was om zo alleen door het bos te dwalen. Maar haar vader had toen gezegd: ‘Het kind moet vroeg met het bos vertrouwd raken, want ons

Suriname is voor negentig procent bos'.

Haar vader had haar natuurlijk veel verteld over slangen, want dat waren dieren om voor op te passen. Hij had haar precies uitgelegd hoe de giftige slangen eruitzagen. Daar paste Tamara dus wel voor op.

Tamara's vader zei altijd: 'Plaag de dieren niet en maak ze niet aan het schrikken, dan zijn het je beste vrienden'.

Tamara had al dikwijls gemerkt hoe waar die woorden waren. Stadsmensen hadden vaak van die rare ideeën over het oerwoud. Die dachten dat het gevaarlijk wonen was daar. Lariekoek! Tamara vond het in de stad met al die auto's veel gevaarlijker.

'Pas maar op, steek je vinger niet in het water, want je bent 'm zó kwijt,' riep Tamara plotseling, toen Caro naar iets wilde grijpen dat in het water dreef. 'Een pirin bijt ellendig.'

Tamara gebruikte soms woorden waar Caro om moest lachen. De Nederlandse taal was voor Tamara eigenlijk een vreemde taal. Op school had ze Nederlands geleerd, maar thuis spraken haar vader en moeder hun eigen taal, het Neger-Engels.

Hoewel Caro in die twee jaar natuurlijk wat Neger-Engels had geleerd, spraken de meisjes onder elkaar toch altijd Nederlands.

'Kunnen we er niet eens eentje vangen, Tamara?' vroeg Caro.

'Ik zou er weleens een van dichtbij willen zien. Is

het waar dat ze zulke grote tanden hebben?'

'Maar Caro, wat wil je met een pirin? Ze zijn niet lekker om te eten.'

'Ik bedoel ook niet om te eten, maar ik zou er alleen graag eens een goed willen bekijken. In mijn dierenboek staat geen pirin. Daar staan alleen de echte namen in. De Latijnse.'

Tamara haalde haar schouders op. 'Je kunt ze wel met een hengel vangen, maar dan moet je een stukje vlees aan de haak doen. Brood lusten ze niet. Maar je kunt ook je vinger in het water steken. En als er een in bijt, grijp je hem met je andere hand,' zei Tamara lachend. 'Ik zal mijn vader eens vragen, die heeft een werpnet, daar kun je ze ook in vangen. Laten we maar ophouden met hengelen. Er komen nu toch geen andere vissen meer in de buurt.' Tamara had gelijk. De meisjes gooiden hun hengels aan land. Caro was toch al niet zo dol op hengelen. Maar wanneer je zo aan de rand van het oerwoud leefde, dan deed je van alles.

'Van wie is eigenlijk dit vlot?' vroeg Caro.

'Bosnegers hebben het hier vastgemaakt. Ze zullen straks wel komen, want het getij gaat al keren,' legde Tamara uit. 'Met eb zijn ze de rivier af komen zakken. Als het vloed wordt, binden ze het vlot langs de kant vast en wachten daar de volgende eb af, om dan de reis naar de stad te vervolgen. Het hout gaan ze in Paramaribo verkopen aan een houtzaagmolen. Ze komen dikwijls van heel ver en wonen dan op het vlot. Soms wel een week.'

‘Maar hoe komen ze dan weer terug in hun dorp?’ wilde Caro weten.

‘Ze hebben korjalen bij zich, dat zijn van die uitgeholde boomstammen. Een soort kano's, je hebt ze al zo vaak op de rivier gezien. Daar kunnen ze een hoop inladen, want sommige van die boten zijn erg lang. Ze kopen in de stad van het verdiende geld mooi gekleurde doeken, houwers, dat zijn van die lange boskapmessen, kookpotten of rijst, suiker, tabak, net wat ze nodig hebben. Als ze goed verdiend hebben, meestal ook geweren, patronen en bijlen. Heb je weleens een bosneger zien schieten?’ Nee, dat had deze nog nooit gezien.

‘Ze houden het geweer met gestrekte arm voor zich uit. En ze schieten goed, hoor!’

Terwijl de meisjes zo op het rustig deinende vlot stonden te praten, kwamen er twee korjalen aan. Ze meerden langs het vlot. Vier bosnegers sprongen erop en trokken hun boten op het hout.

Caro bekeek de mannen eens goed, maar zo dat ze het niet zouden merken. Ze waren gekleed in een smal doekje, dat op de buik en op de rug werd opgehouden door een touwtje rond het middel. Een heel klein zwembroekje leek het wel. En aan de gespierde armen kon je zien dat ze het pagaaien van hun ranke korjalen wel gewend waren. Zo machtig als het bovenlichaam en de armen eruitzagen, zo weinig ontwikkeld waren de dunne beentjes.

Ze riepen de meisjes iets toe, waar Caro geen woord van verstond.

‘Ik versta er geen klap van,’ zei Caro.

Maar voor Tamara was het geen onbekende taal. ‘Dat is Djoekataal,’ verklaarde ze. ‘Die lijkt niets op Neger-Engels.’

Djoekataal is de taal die de bosbewoners spreken, de Djoeka's vormen een bosnegerstam.

Tamara sprong op de kant. ‘Hij zegt dat we van het vlot afmoeten. Ze gaan het losgooien.’

‘Kijk eens op de vinger van die ene Djoeka, Tamara,’ riep Caro ineens, ‘da's een mooie papegaai, hè? Wat zou hij daarmee gaan doen?’

De Djoeka had een prachtige blauwgele ara bij zich, zo een als Cora wel eens in Artis had gezien, met zo'n heel lange staart. De vogel begon hard te krijsen toen hij zag dat er aandacht aan hem werd geschonken.

‘Die verkopen ze in de stad,’ zei Tamara. ‘Je moet maar eens opletten, zo nu en dan zie je die vlotten hier langsdrijven, vaak hebben die mensen bosdieren bij zich, die ze in de stad proberen aan de man te brengen. Heel dikwijls hebben ze apen.’

‘Wat zou hij ervoor vragen, Tamara?’ vroeg Caro, zo'n prachtige vogel zou ze graag willen hebben.

Tamara vroeg de bosneger naar de prijs die hij voor zijn ara wilde hebben. ‘Hij vraagt er tien banknotoe voor.’

‘Banknotoe, wat zijn dat voor dingen?’ informeerde Caro, die daar nog nooit van had gehoord.

‘De bosnegers werken met banknotoe. Eén banknotoe is vijftig cent. Hij wil er dus vijf gulden voor

hebben, maar je krijgt hem ook wel voor de helft. Hij zegt dat hij het beest al erg lang heeft en dat de vogel helemaal tam is en nooit bijt,' zei Tamara.

Vlug telde Caro haar zakcenten na. Maar nee, tot tweevijftig bracht ze het niet meer. Morgen zou ze haar weekgeld van vader krijgen, maar dat was te laat.

Plots viel haar oog op de hengel. Het was een hele mooie, uit Europa geïmporteerd, met kurken handgreep en een spoeltje erop, waarmee je de lijn kon vieren of oprollen. Zou vader er niets van zeggen als ze die geruild had voor een papegaai? Vader had hem vroeger zelf wel gebruikt, maar hij viste nooit meer en had hem aan zijn dochtertje gegeven. Ach, wat kon het haar schelen. Hengelen was toch geen meisjessport en veel tijd voor overleg was er niet, want de andere bosnegers waren al bezig het houtvlot los te gooien.

'Vraag eens of hij die vogel wil ruilen voor deze hengel,' vroeg Caro, haar hengel aan de bosneger tonend.

Belangstellend en met glinsterende ogen bekeek de man de hengel. Ja, zo'n moderne hengel zou hij eigenlijk best willen bezitten. Daar zouden ze in het dorp van opkijken. Zo'n hengel voor de visvangst en straks ook nog een geweer voor de jacht. Dan bleef er verder nog maar weinig te wensen over! Als hij later dan nog een flinke bijl kon kopen, dan kon hij in zijn onderhoud voorzien en eens naar een vrouw gaan uitkijken.

Wat argwanend betastte de man de hengel. Er zou wel iets aan mankeren, als het meisje hem zo vlot in ruil aanbood.

Tamara legde hem uit dat de bakkra veel van dieren hield en graag de ara wilde hebben. Ook legde zij de bosneger de voordelen van zo'n moderne hengel uit, en na enige aarzeling besloot de man tot de ruil over te gaan. Zo'n hengel die je helemaal uit elkaar kon halen, was toch wel heel erg mooi.

Tamara nam de papegaai van de bosneger over en wilde hem op Caro's schouder zetten. Maar deze had daar toch niet van terug!

‘Wat een gemene bek heeft dat beest, hè? Daar zou hij je een flinke knauw mee kunnen geven,’ vond Caro. ‘Zet 'm liever op een stokje, dan neem ik hem zo wel mee naar huis.’

De bosneger beduidde haar dat ze zelfs gerust haar vinger in de snavel van de vogel kon steken. Maar daar wilde Caro haar vingers toch liever niet aan wagen.

‘Vraag eens of hij al iets kan zeggen, Tamara?’

Tamara riep iets naar de bosneger op het vlot, dat intussen al begon af te zakken.

‘Hij heet Aloe en dat kan hij zeggen ook,’ vertaalde Tamara voor Caro.

‘Aloeeee!’ riep de papegaai ineens, toen hij zijn naam hoorde noemen.

Caro besloot onmiddellijk deze naam over te nemen. Het was inmiddels tijd geworden om naar huis te

gaan, want vader Donkers hield van op tijd eten. Voor het eten moest er eerst gebaad worden en Aloe moest vóór die tijd nog een plaats krijgen.

‘Ik zal een kooi voor hem maken. Maar het moet een heel grote zijn, want hij heeft zo'n prachtige lange staart.’

‘Welnee, kind, zo'n ara moet je niet in een kooi zetten. Hij bijt alles kapot en breekt de hele boel af. Zet hem gewoon in een boom. Hij zal wel niet kunnen vliegen,’ zei Tamara.

‘En waarom zou hij niet kunnen vliegen? Kijk die geweldige vleugels eens! Ik zou niet graag hebben dat hij wegvloog!’

‘Meestal knippen de bosnegers er een paar slagpennen uit. Ja, kijk maar, de linkervleugel is niet helemaal gelijk aan de rechter,’ zei Tamara, terwijl zij de vleugel optilde. ‘Als je hem helemaal gaaf wilt hebben, dan moet je de wortels van die afgeknipte slagpennen er met een tangetje uittrekken, dan groeien die in een paar maanden weer helemaal aan. Maar dan moet je hem een ketting om z'n poot doen, want anders is hij op een morgen verdwenen,’ zei Tamara. Haar vader had vroeger ook eens zo'n dier gehad.

‘Ik zal zó goed voor hem zorgen dat hij nooit meer weg wil,’ zei Caro heel beslist. ‘Maar laten we nu eerst een mooie plaats voor hem gaan zoeken.’

Toen ze later bij het grote planken plantagehuis kwamen, stond meneer Donkers juist met Tamara's vader te praten.

‘Hé, hebben jullie een raaf gevangen?’ riep Tamara's vader, toen hij de meisjes zag aankomen. Trots hield Caro het stokje met de papegaai erop omhoog. ‘Je vader noemt het een rááf, hoor je dat?’ zei Caro, die intussen al aardig vertrouwd was geraakt met het dier en het liefkozend op de kop krauwde. ‘Een raaf is géén papegaai, baas Voorn,’ zei Caro, opgetogen over haar nieuwe bezit.

‘Bij ons in Suriname noemen ze dit toch een raaf, hoor. Een raaf is onze grootste papegaai. Je hebt drie soorten raven, de beide andere soorten zijn meer rood gekleurd. Waar hebben jullie die vogel vandaan, meisjes?’

‘Ik heb zaken gedaan, vader,’ zei Caro, zich wel afvragend wat vader ervan zou zeggen. Vader begon te lachen.

‘Zaken gedaan? Zit jij tegenwoordig zo goed bij kas, Caro?’

Toen vertelde Caro hoe alles in zijn werk was gegaan en hoe zij nu de trotse eigenares van een papegaai, raaf, verbeterde ze zichzelf, was geworden.

‘Nou, dan heb je geen slechte ruil gedaan, zou ik zo zeggen. Wat jij, baas Voorn?’ was vaders mening.

Baas Voorn was het roerend met Caro's vader eens.

‘Neem hem maar mee naar binnen, want je moeder heeft nog nooit een raaf gezien. Laat ze maar eens schrikken!’ zei vader. Binnen zat Caro's moeder,

verscholen achter een krant.

‘Kraaa...’ liet Aloe zich horen. Verschrikt keek moeder op.

‘Alle mensen, Caro, je laat me schrikken! Wat heb je daar nou voor een beest?’

‘Nou, schrik maar niet hoor! Het is Aloe, de nieuwste aanwinst van de familie Donkers. Geruild voor een hengel!’ zei Caro lachend.

‘Maar niet in mijn huis, hoor! En pas maar op dat hij je niet in de vingers bijt,’ zei moeder, nauwelijks bekomen van de schrik.

Caro ging met de raaf, die inmiddels op haar arm was gaan zitten, op haar moeder af.

‘Weg! Ga weg met dat gevaarlijke beest! Kijk eens wat een afschuwelijke kop, hoe venijnig hij uit zijn oogjes kijkt. En dan die gemene snavel!’ riep moeder. ‘Vooruit, naar buiten ermee!’

‘Kom, jó,’ zei Caro zich naar Tamara omdraaiend. Ze was Caro naar binnen gevolgd. ‘Laten we een mooie plaats voor onze Aloe zoeken. De amandelboom voor het huis, is een mooie boom voor hem.’ ‘Sang, de amandelboom, die zit altijd vol mieren. Voor Aloe niet leuk en ook voor de boom niet. Aloe zou niets van de boom heel laten, en het is juist een sierboom,’ zei Tamara.

‘Zet die lawaaimaker maar niet vlak voor het huis en zeker niet in mijn mooie amandelboom,’ riep moeder hen na. De amandelboom had ze met zorg opgekweekt en was nu al een aardig boompje geworden.

‘Je kunt hem beter in die grote boom opzij van jullie huis zetten, en daar komt hij ook niet makkelijk uit,’ meende Tamara.

Even later stonden de twee vriendinnen onder de boom en keken hoe Aloe zich vlug naar boven werkte. In de top aangekomen, liet hij een luid en scherp ‘aloeeee’ horen.

‘Zou hij werkelijk niet wegvliegen, Tamara?’ vroeg Caro, die blijkbaar toch niet helemaal gerust was toen ze haar nieuwe gevleugelde vriend hoog in de boom zag zitten.

‘Niks hoor! Maar je moet hem wel geregeld eten brengen. Timmer een plankje op die onderste tak en hang er een bakje water bij. Daarop leg je nu en dan een banaan of wat “koren”, zoals ze in Suriname een maïskolf noemen. Ze eten trouwen alles. In de boom vindt hij ook wel wat eten. En als hij dan nog honger heeft, nou, dan hoor je hem wel!’

‘Maar als het nu regent? Dan wordt hij drijfnat.’

‘Dat worden ze in het bos toch ook? Rustig nat laten regenen,’ luidde de mening van Tamara. En daar hield Caro het dan maar op. Want Tamara kon het weten.

‘Caro, je moet nog baden, opschieten! Het is al laat!’ klonk moeders stem van binnen.

‘Nou, tot morgen, Tamara, enne... nog bedankt, hoor! Is die Djoekataal moeilijk om te leren?’

Tamara haalde haar smalle schoudertjes op.

‘Niks an,’ was haar antwoord. ‘Tot ziens.’

‘Aloeee!’ riep de raaf van boven uit de boom.

Tamara en de slang

‘Aloeee!’ klonk het de volgende morgen al vroeg buiten Caro's slaapkamerraam. ‘Aloeeee!’ klonk het dringend.

Met één sprong was Caro uit bed en stond ze bij het geopende raam. Daar zat Aloe op een van de onderste takken van de boom waar ze hem gisteren in gezet had.

‘Nou, je bent er vroeg bij hoor! Begin je altijd 's morgens al zo vroeg? Houd je maar kalm, want de hele familie slaapt nog.’

‘Aloeeee,’ was het enige antwoord.

Eten, dacht Caro. De papegaai heeft honger.

Vlug kleedde zij zich aan en haalde uit de keuken een paar bananen, die ze op het plankje in de boom legde.

‘Je ontbijt staat klaar, meneer, en houd je snavel nu, want anders vliegt er straks nog een schoen uit vaders raam.’

Begerig greep de raaf de banaan en nam die in zijn snavel mee naar een hogere tak, alsof hij bang was dat iemand hem zijn ontbijt zou afkapen. Toen Caro tien minuten later weer kwam kijken, zat Aloe alweer in de boomtop te wiegen op een dunne tak. Het etensplankje was leeg en de in stukjes gebeten bananeschillen lagen onder de boom.

‘Wel bekome het je!’ riep Caro naar boven.

‘Aloeee!’ kwam prompt het antwoord.

‘Je kunt me uitschelden zoveel je wilt, ik versta er

toch niets van!' riep Caro lachend.

Een uurtje later zaten vader, moeder en Caro aan het ontbijt.

'Nou, je papegaai houdt van vroeg opstaan,' zei moeder. 'Ik hoorde dat beest al om halfzes krijsen. Als dat zo elke morgen moet gaan, dan zullen meneer Aloe en je moeder geen dikke vrinden worden, vrees ik.'

'Daar doe je niets aan,' meende vader. 'Alle papegaaien zijn het drukst in de vroege morgenuren en tegen het vallen van de avond. Moet je maar eens opletten, overdag zul je hem haast niet horen.'

Dankbaar keek Caro haar vader aan, want dit betekende eigenlijk dat hij er vrede mee had en dat zij de vogel mocht houden.

'We moesten er vandaag maar eens op uit trekken met de hakkeplof. Wat zouden jullie daarvan zeggen?' vroeg vader.

De hakkeplof was de boot van de plantage. Wel stond met sierlijke letters de naam Commewijne op de boeg geschilderd, maar de oude barkas was overal bekend als de 'hakkeplof'.

'Ja!' juichte Caro, nog voor moeder iets kon zeggen. 'Reuze idee, vader! Tamara kan ook wel mee, hè?'

'Wat zou je ervan zeggen, moeder?' keerde vader zich tot haar. 'We kunnen om een uur of tien afvaren. Brood mee. Caro en ik kunnen hier of daar wat zwemmen en op de houtexploitatie van Veenstra zouden we een flinke boswandeling kunnen maken.'

‘Het zou voor m'n lijn geen kwaad kunnen en we moeten nodig de Veenstra's eens een bezoek brengen. Kunnen we het niet zó doen, dat we om een uur of vijf het bos uit zijn en dan bij Veenstra een kopje thee gaan drinken?’

‘Ja, natuurlijk kan dat! En Caro, ga jij je vriendin Tamara maar gauw waarschuwen, die mag ook gerust mee.’

‘Nemen we Vuiltje ook mee? Dan zien we misschien nog wat in het bos!’

Vuiltje was de hond. Moeder had, toen het dier nog erg jong was, gedacht dat het een rashond was. Een kennis, die het dier liever kwijt was, had haar wijsgemaakt dat dat zo was. Vader had echter altijd volgehouden dat het dier tot het vuilnisbakkenras hoorde en doopte het later Vuiltje. Tot welk ras Vuiltje ook mocht horen, de etensbak trok hem altijd het meest.

Even later in haar kamer, dacht Caro ineens weer aan de pirins van gisteren, onder dat houtvlot. Ze moest toch eens even in haar dierenboek kijken, hoe die vissen nu eigenlijk heetten. Ze kon het echter niet vinden. Dat moest ze vanmiddag eens vragen aan die meneer Veenstra, die zat ook al jaren in het bos, dus hij zou er wel iets meer van weten. Nog even kijken wat de juiste naam voor Aloe was. Ara ararauna! Nou, een mooie naam voor een mooie vogel, vond ze. Zij voeden zich met harde zaden van hoge bomen, stond er in het boek nog bij.

Ze moest straks toch eens Tamara vertellen wat nu

eigenlijk wel de juiste benaming van Aloe was, want van een ara ararauna zou Tamara zeker nooit hebben gehoord. En dan wist ze tenminste ook eens iets! Ze herhaalde de naam een paar keer zachtjes terwijl ze onderweg was naar de kleine woning, waarin de familie Voorn woonde. Vader Voorn verdiende op de koffieplantage maar een heel bescheiden weekloon. De goede dagen voor de Surinaamse koffie waren achter de rug en het was zowel voor de maatschappij als voor de arbeiders zaak, de eindjes aan elkaar te knopen.

Tamara had nog een jonger broertje, had Caro weleens gehoord. Maar daar was iets mee. Caro had het broertje nooit gezien. Wel had zij vader er eens over horen spreken. En toen ze gevraagd had waar dat broertje dan wel was, had ze iets over een stichting gehoord. Ze had begrepen dat het een teer punt was, waar je liever niet over moest spreken, en ze had er Tamara dan ook nooit naar gevraagd.

Toen ze het huisje in zicht kreeg, verscholen als het daar lag onder een paar reusachtige manjabomen, moest ze ineens aan dat broertje van Tamara denken. Ze moest toch eens uitvinden waar dat broertje zat en waarom het nooit eens thuiskwam. Tamara was haar beste vriendin en haar kon ze het toch gerust eens vragen.

‘Ook goeiemorgen!’ klonk het plotseling achter haar, en daar stond Tamara, een stapeltje brandhout op de rug.

‘Even dit vrachtje naar huis brengen, dan ga ik met je mee, Caro.’

‘Heb je plannen voor vandaag, Tamara, anders heb ik misschien wel een beter plan voor je,’ zei Caro. ‘We gaan vandaag met de hakkeplof de rivier op, zwemmen, lopen, enzovoorts. We nemen Vuiltje ook mee. Als je zin hebt, kun je mee!’

‘Als ik zin heb! Nou, ik heb wel zin hoor! En met de hakkeplof! Maar ik moet het even aan pa vragen.’

Pa Voorn had geen bezwaar. ‘Het meisje heeft de hele week hard gewerkt, zo'n verzetje op zondag gunnen we haar graag,’ zei hij. ‘Gaat meneer Donkers ook mee, Caro? En weet meneer Donkers dat je Tamara bent komen halen?’

‘Ja, baas Voorn. Vader heeft gezegd dat Tamara mee kon.’

Intussen was ook de moeder van Tamara te voorschijn gekomen. Ze had voor de zondag haar koto missi jurk aan met de bijbehorende kleurige hoofddoek. Caro vond die verschrikkelijk wijde kleurige klederdracht altijd zo'n grappig gezicht.

Ze had van vrouw Voorn al eens een kiekje gemaakt in haar mooie jurk. Die foto hing nu in de kleine woning aan de wand.

Ze had een bosje faja lobi bloemen in de hand. ‘Faja lobi’ betekende eigenlijk ‘vurige liefde’.

‘Geef dat maar aan je moeder, Caro, en de groeten van vrouw Voorn.’

Om tien uur was alles klaar. Als de hakkeplof het

nu ook maar wou doen, dan konden ze vertrekken.

Tamara had een mandje met manja's meegekregen, van die heerlijk sappige vruchten van de bomen voor het huisje van baas Voorn.

‘Die goeie Voorn,’ zei moeder, ‘die wil altijd maar geven.’

‘Zoek maar een plaatsje, Tamara, straks zullen we eens zien of je ook kunt sturen. Daar heb je zeker wel zin in?’ zei meneer Donkers, en hij streek het meisje over het kroeshaar.

‘Ja meneer,’ antwoordde Tamara. Toch raar, dacht ze. Vader heeft het zo dikwijls tegen moeder over die ‘strenge directeur’. ‘Streng maar rechtvaardig’, zei vader altijd. Zij kon meneer Donkers helemaal niet zo streng vinden. Misschien dat grote mensen onder elkaar anders waren. Dat kon ze zo niet bekijken. Haar vader en zij waren negers en Caro en haar vader waren bakkra's.

Haar vader was erg arm en Caro's vader zou zeker wel erg rijk zijn. Want directeur, nou, dat word je niet zómaar!

Het was waar, de bakkra's schenen altijd in mooie huizen te wonen, terwijl de meeste negers maar in verveloze krotten huisden. Op een andere plantage kende zij de directeur, en dat was ook een neger. Maar die woonde ook in een heel mooi huis, dus het was een kwestie van geld. Veel geld, mooi huis. Geen geld, slecht huis. Ze had in de stad wel mensen gezien die helemaal geen huis hadden en 's avonds buiten op straat sliepen.

Ze had er met Caro wel eens over gesproken, en die had haar toen verteld dat er in Holland ook veel arme bakkra's zijn, die in krotten wonen. Die hadden het in de winter vreselijk koud.

In de kerk had zij vanmorgen nog gehoord dat alle mensen kinderen van God waren. Dan waren dus, als je het goed beschouwde, haar vader en Caro's vader broers! Gek was dat eigenlijk, maar toch kwam het daar op neer! Zou Caro's vader daar weleens aan gedacht hebben, dat haar vader zijn broer was, maar als dat zo was, dan...

'Hé, je staat te suffen, Tamara! Kom aan boord!' klonk Caro's stem plotseling.

Meneer Donkers had de motor op gang gekregen, Caro gooide het touw los en daar ging het. Eerst pruttelde de oude motor erg. Dikke zwarte rookwolken kwamen uit de uitlaatpijp, achter bij het roer.

'Hakkeplof is verkouden,' zei meneer Donkers, toen hij het bedenkelijke gezicht van zijn vrouw zag. 'Als hij maar eerst wat warmer wordt, dan loopt het oude beestje nog best!'

Waarom zou God Caro van dat mooie blonde haar hebben gegeven en mij zulk zwart kroeshaar? Waarom was de een rijk, de ander arm? Waarom was de een gezond, de ander ziek? Waarom was het juist haar broertje dat...

'Wat ruikt het hier vreselijk vies,' zei mevrouw Donkers.

Ja, Tamara rook het ook! Het leek wel of ze een

awarri, zo'n buidelrat aan boord hadden! Precies zo'n vieze lucht.

‘Het is de hond,’ zei vader, ‘die heeft zeker net nog even een awarri achterna gezeten.’

‘En hem te pakken gekregen ook!’ vulde Caro aan.

‘De hond kijkt of er geen vuiltje aan de lucht is, maar de lucht is aan Vuiltje,’ zei vader grinnikend om zijn eigen grapje.

‘Jij en Tamara kunnen hem mooi op het achterdekje even wassen, want zó kunnen we hem niet aan boord houden.’

‘Dat moet die hond toch eens afleren, om achter stinkdieren aan te hollen,’ zei moeder.

‘Ja, maar awarri's zijn onze grootste kippendieven, en er zitten er op de plantage heel wat. Ze hebben zo in de loop van de jaren zeker wel een dozijn van onze kippetjes geroofd,’ zei vader. ‘Laat Vuiltje ze maar opjagen! Kom, jongens, wassen die hond!’

In een minimum van tijd was het karwei achter de rug en de vieze lucht verdwenen.

Caro moest lachen om de hond. Die Vuiltje had ook altijd wat!

De hakkeplof was een eind de rivier opgevaren. Er stond een sterke tegenstroom en daarom stuurde vader dicht langs de kant.

‘Daar heb je veel minder last van de tegenstroom en schiet je dus vlugger op,’ zei hij. ‘Als je de stroom mee hebt, dan kies je het midden van de rivier, want daar heb je er het meeste voordeel van.’

Ze voeren soms zo dicht onder de wal, dat de schaduw van de bomen over de boot viel. Aan beide zijden van de rivier trok zich een hoge, levende, groene muur op, een dicht vlechtwerk van alle mogelijke palmbomen, lianen en andere bomen en planten. Hier en daar was een woudreus in het water gevallen en vader moest heel goed uitkijken, wilde hij niet vastlopen.

Een troepje raven vloog luid krijsend over hen heen en dat deed Caro weer aan Aloe denken.

‘Weet je wat een ara ararauna is, Tamara?’ begon ze geleerd.

‘Nou, da's een of andere raaf, maar welke weet ik niet, hoor.’

‘Dat had je niet gedacht, hè meisje?’ zei vader lachend, ‘jij dacht zeker, die Tamara spreekt geen Latijn!’

‘Waarom geven ze die bosdieren zulke mooie namen?’ wilde Tamara weleens weten.

‘Nou, dat zal ik je vertellen,’ antwoordde Caro, blij dat zij op haar beurt Tamara wat kon vertellen. ‘Als je over een blauwe raaf spreekt, dan weten ze alleen in Suriname waarover je het hebt. Maar met de naam ara ararauna kun je overal terecht. Dat is het voordeel.’

‘De blauwe raaf noemen ze hier ook wel tjambaraaf,’ zei Tamara weer.

‘Maar,’ zei vader, ‘dat is óók een Surinaamse naam.’

‘Kijk dáár eens, op de rivierbank, wat een mooie

reiger,' riep Caro, naar de overkant van de rivier wijzend.

'Een sabakoe,' verbeterde Tamara haar. 'Mijn pa heeft me wel eens verteld dat ze vroeger veel geschoten werden om de mooie witte veren, voor op de hoeden van deftige dames.'

'Ja,' mengde vader zich in het gesprek, 'tegenwoordig hebben deze veren gelukkig geen waarde meer. Als de dames mooi willen zijn, versieren ze zich niet meer met veren, zoals vroeger.'

'Heb je weleens een arapapa gezien, Caro?' vroeg Tamara.

'Is dat ook een soort ara?'

'Niks hoor, dat is een watervogel met een heel grote brede snavel, maar je ziet ze meer aan zee. Vroeger hebben we weleens... Kijk, kijk! Daar staan een paar flamingo's! Die rode vogels, dáár!' onderbrak Tamara zichzelf ineens.

'Flamingo's? Waar?' Caro zocht verwonderd de rivier af.

'Dáár, recht vooruit in het riet,' zei Tamara.

'Je bedoelt de Surináámse flamingo, want eigenlijk zijn dat geen flamingo's. Het zijn rode ibissen! Die je daar ziet, zijn nog niet mooi rood. Zij zijn nog een beetje rozeachtig. Later worden ze scharlakenrood. De echte flamingo wordt hier zeegans genoemd. Die is veel en veel groter. Je moet ervoor naar het strand, of naar de monding van de rivier,' zei vader.

Tamara keek meneer Donkers aan. Die meneer

weet er ook wel wat van, dacht ze.

‘De rode ibis, of flamingo, zo je wilt,’ zei vader lachend, ‘wordt tegenwoordig door de regering beschermd. Dat moeten ze wel doen, want anders wordt er veel te veel jacht op gemaakt. Ze hebben waarde voor de vogelhandel en ze worden ook wel gegeten. Dan zijn er altijd een aantal mensen die, als ze een geweer in handen hebben, àlles schieten wat ze maar in hun vizier krijgen.’

‘Het jagen moest verboden worden,’ vond Caro, maar Tamara kwam daar toch tegenop.

‘Dat kan toch nooit! Want hoe moeten de mensen in het bos dan aan vlees komen? Toen wij nog in het bos woonden, ging mijn pa geregeld jagen. Wij aten vaak pingo- of pakiravlees (bosvarkens).’

‘Jullie waren lekkerbekken,’ vond vader. ‘Ik heb het weleens gegeten, maar het is lekker vlees, hoor.’

‘Ook bracht pa weleens een konikoni mee, of een haas.’

‘Het vlees van een haas is bijna wit en is wel het fijnste wild vlees dat er in Suriname is. Jullie noemen een haas “hei” is 't niet?’ zei vader.

‘Ja, meneer,’ antwoordde Tamara. Die meneer Donkers wist wel wat van Suriname! Dat moest ze haar vader eens vertellen.

‘Hazevlees is toch niet wit, vader?’ vroeg Caro verbaasd.

‘Nee, meisje, jij denkt aan een Hollandse haas en een Hollandse konikoni, of konijn. Een haas of een

konijn hier heeft geen lange oren, en het zijn ook geen springers. Het zijn wel knaagdieren, maar verder hebben ze niets gemeen met de hazen en konijnen in Holland. Een konijn in Suriname is meer een grote marmot. Een haas is op de kapoea na wel het grootste knaagdier hier. Je weet dat een kapoea een zogenaamd watervarken is, hè? Een nóg grotere marmot, zou je kunnen zeggen, maar ze leven overdag in het water en alleen 's nachts komen ze op de oever om groen te eten. Een nachtdier dus. Ik ben wel eens op hazejacht geweest, maar het dier is moeilijk te vangen. Zijn hol heeft altijd twee uitgangen. Ook die zogenaamde haas is een nachtdier.'

Vader zweeg even, voor hij riep: 'Wie van jullie wil nu het stuur van me overnemen? Dan kan ik me eens heerlijk lui uitstrekken.'

Beide meisjes sprongen naar voren.

'Ga jij maar eerst, Caro, ik neem straks wel van je over.'

Caro ging achter het stuurwiel staan.

'Houd je roer recht hoor, roerganger! Jij bent nu de verantwoordelijke persoon aan boord,' zei vader.

Caro had de boot al meer gestuurd. De laatste tijd hadden ze nogal gesukkeld met de motor, en die was tenslotte naar Paramaribo gestuurd om eens goed nagekeken te worden. Maar zo'n verschrikkelijk oud ding kon toch nooit meer helemaal in orde worden gemaakt.

Hoogstens wat opgelapt. Het ding heette niet voor niets hakkeplof!

'Hij loopt lekker, hè vader?' vond Caro.

'Houd je mond maar,' meende vader. 'Dadelijk scheidt hij er nog mee uit.'

'Nou, dan drijven we wel weer naar huis,' lachte Tamara. 'Maar we zijn al te ver weg om het in één getij te halen, want over een uurtje wordt het alweer vloed.'

Hier en daar kwamen ze voorbij een nederzetting. Wat schamele huisjes en een paar boomstammen op de rivieroever, die als landingssteiger dienst moesten doen. Het waterpeil was intussen al aardig gezakt en een brede modderbank was overal zichtbaar. Verder niets dan bos, bos en nog eens bos.

'We moeten nu toch in de buurt komen van de plantage Zorg en Hoop,' zei moeder.

'Ja, even voorbij de volgende bocht, aan deze kant van de rivier,' antwoordde vader.

'Zie je aan de overkant dat rode dak en die kleine steiger? Dat is de politiepost Weltevreden.'

'Wat heeft de politie hier eigenlijk te doen?' vroeg Caro. 'Er wonen weinig mensen en dieven hebben hier toch niets te zoeken?'

'Het is de bospolitie,' antwoordde vader. 'Stuur maar eens naar de overkant, Caro, ik ken die lui daar wel. Alle houtvlotten die de rivier afkomen zakken, moeten daar stoppen. Het gouvernement moet controle uitoefenen op het houtvervoer naar de stad. De mensen die het vlot vervoeren, moeten in het

bezit zijn van vervoerbewijzen, die aangeven waar precies het hout vandaan komt. Elke stam in zo'n vlot wordt gestempeld, dat is om tegen te gaan dat er gesmokkeld wordt. Je mag niet zomaar kappen waar en wat je wilt. Ook het oerwoud is eigendom van iemand. Of het is eigendom van een particulier, óf het behoort aan de staat. Dan heet het domeingrond.'

'Maar aan die stammen kun je toch niet zien wáár ze gekapt zijn?' zei moeder.

'Dat niet! Maar die vervoerbewijzen worden afgegeven door de bospolitie die het dichtst bij de plaats ligt waar het hout vandaan komt. Vóór het vlot vervoerd mag worden, controleert zo'n politieman eerst waar het hout gekapt is. Zo zijn er langs alle rivieren, tot heel ver 't land in, van die posten. Er zijn ook houtsoorten die helemaal niet gekapt mogen worden. Neem bijvoorbeeld de bolletrieboom. Daar tappen de bleeders de melk van en drogen die tot de zogenaamde balata. Bleeders zijn de mannen die het bos intrekken om die bomen op te sporen en ze aftappen. Dat bleeden vormt een bestaansmogelijkheid voor veel bosbewoners. Want ze vinden goede afzet voor hun balata. De bolletrieboom is dus voor Suriname heel belangrijk,' vervolgde vader. 'Vroeger werd hij heel veel gekapt en werd het hout naar Holland verscheept. Je raadt nooit hoe dat hout in Holland werd genoemd.'

Nee, dat wisten ze geen van allen.

‘Nou, het was ook lang voor mijn tijd, hoor! Maar ze noemden het paardevleeshout.’

‘Een rare naam voor hout,’ vond moeder.

‘Dat zat hem namelijk in de donkerrode kleur,’ zei vader. ‘Maar nu mag de boom niet meer gekapt worden. Je moet maar eens kijken naar de palen waarop ons huis is gebouwd. Dat zijn nog bolletriepalen.’

Ze waren nu vlak bij de post Weltevreden. Twee politiemannen stonden op de steiger een sigaretje te roken.

‘Morgen, heren,’ riep vader vriendelijk.

‘Ah, goeiemorgen, meneer Donkers!’ was het antwoord. ‘Hoe gaat het. Komt u een beetje wandelen?’ ‘Ja, we gaan maar eens bij meneer Veenstra kijken, hoe die het maakt,’ riep vader. ‘Hoe gaat het bij jullie?’

‘Hafoe hafoe, meneer Donkers. Hoe zal het de arme man gaan!’ Hafoe hafoe wilde zoveel zeggen als ‘gaat nogal’. Half om half.

‘Adjossi, heren,’ riep vader, oftewel ‘saluut’.

‘Wakka boen,’ luidde het antwoord, ‘goede reis’.

‘Wonderlijk,’ zei moeder, ‘hoe goed Nederlands die mensen toch allemaal spreken.’

‘Nederlands is altijd de officiële taal geweest. Op de scholen wordt in het Nederlands onderwezen. Onder de hele inheemse bevolking wordt Nederlands gesproken, behalve dan door de bosnegers en de Indianen in het binnenland. Toch is het nooit de omgangstaal van het volk geworden,’ zei vader.

‘Je moet nu Zorg en Hoop kunnen zien. Ja kijk maar, net door de bocht, aan de overkant.’

Even later voeren ze voorbij de plantage. Er was niemand te zien. Alleen een hond stond er te blaffen, en hij kreeg onmiddellijk antwoord van Vuiltje.

‘Nog een half uurtje, dan zijn we bij de Warrawarrakreek. Daar kun je lekker en vooral vèilig zwemmen.’

‘Passen jullie maar op voor al dat gebroed, dat zich om het bos en onder het wateroppervlak ophoudt,’ zei moeder bezorgd.

‘In de Warrawarrakreek gaan de Veenstra's ook wel zwemmen. Het water is er heerlijk, schoon en koud. Er is niks loos, hoor moeder!’

‘Kom, Tamara, neem jij het stuur nu eens over?’ vroeg Caro.

‘Pas op dat je niet in die grote bossen waterplanten terechtkomt,’ waarschuwde vader. ‘Want die blijven soms om de schroef zitten, en onze oude hakkeplof slaat zich daar niet doorheen.’

Hier en daar kwamen grote velden waterplanten de rivier afzakken. Dat had je zo op alle Surinaamse rivieren. Drijvende eilandjes met watervogels erop. Zinken konden ze niet, omdat de stengels met lucht gevuld waren, net kleine ballonnetjes.

‘Even voorbij die kankantrie (katoenboom) is de Warrawarrakreek. Je moet goed uitkijken, want je kan hem haast niet zien. De monding is onder die overhangende takken moeilijk te vinden,’ waarschuwde vader.

Maar Tamara was in het bos opgegroeid. Haar kon geen kreek ontgaan!

‘Wat een prachtige boom is dat, hè vader,’ zei moeder, op de kankantrie wijzend.

‘Da's een heilige boom,’ zei Tamara. ‘In de kankantrie woont een bakroe, een boze geest. Tenminste, dat zeggen ze.

Je kan niet makkelijk een bosneger vinden om zo'n boom te kappen. De kankantrie is de hoogste, breedste en de mooiste boom uit het hele oerwoud. Sommige zijn wel vijftig meter hoog.

Dáár is de kreek, meneer,’ wees Tamara nu.

Meneer Donkers nam het stuur weer over, zette de motor op halve kracht en voorzichtig loodste hij de hakkeplof tussen de takken door, tot ze de smalle kreek voor zich zagen liggen.

‘Het lijkt wel theewater,’ lachte Caro, toen ze het bruine water zag.

‘Cola, bedoel je,’ verbeterde Tamara haar. ‘Heb je nog nooit in cola gezwommen, Caro?’

‘Die kleur wordt veroorzaakt door rottende bladeren in het bos en op de bodem van de kreek,’ verklaarde vader. ‘Het is echt boswater. Het heerlijkste water dat er in het bos te vinden is. Verder stroomop kun je het gerust drinken ook.’

‘Nee hoor,’ kwam moeder tussenbeide, ‘niet drinken! Als je dorst hebt, heb ik hier nog wel een flesje èchte cola.’

In een minimum van tijd waren vader en de twee meisjes in het water.

‘Pas op dat de hakkeplof niet wegdrijft,’ riep vader tegen moeder, die voor de koffietafel ging zorgen, ‘want alleen red je het niet!’

Wat was dat kreekwater heerlijk koel. Na zo'n warme ochtend in de brandende zon op de open rivier, was dit zwempartijtje een ware verkwikking. De meisjes klommen telkens weer op de boot, om dan van de boeg in de kreek te duiken.

Opeens klonk er een luide gil. Moeder stond heftige gebaren makend, te wijzen op iets in de boot. Vader en de meisjes, nog in het water, konden niet zien wat er aan de hand was. En moeder bleek te opgewonden om er ook maar een woord uit te brengen. Snel zwommen ze naar de boot en klauterden aan boord.

‘Pas op, een slang,’ riep Tamara, die het eerst in de boot was.

‘Hij kwam zo ineens uit de lucht vallen, vlàk voor m'n voeten,’ zei moeder, erg geschrokken.

‘Het is geen vergiftige slang,’ zei Tamara direct. ‘Deze soort leeft in bomen. Als hij schrikt, laat hij zich op de grond vallen. Maar eerst rolt hij zich op als een horlogeveer. Dat breekt de val.’

Het beest had de kop opgericht, het gespleten tongetje was voortdurend in beweging, terwijl het zich langzaam afwendde.

Tamara brak boven haar hoofd een tak van een boom en drukte met het ene eind daarvan de kop van de slang neer. Nu greep ze vlug het dier achter de kop en hield het toen triomfantelijk in de lucht.

‘Bravo, Tamara,’ prees vader haar, ‘dat heb je even keurig gedaan!’

‘Pas op!’ gilde moeder. ‘Pas toch op! Slangen zijn levensgevaarlijk!’

‘Nee mevrouw, hij is niet vergiftig en nu kan hij niets meer doen.’

De ongeveer één meter lange slang kronkelde zich rond Tamara's hand, om zich uit de greep te bevrijden. Maar het meisje hield het ondier stevig vast.

‘Hoe heet die slang?’ vroeg Caro. Maar dat wist Tamara ook niet.

‘Wij noemen hem gewoon triesneki, boomslang,’ zei ze. ‘Caro zal er wel een dure naam voor vinden in haar dierenboek,’ voegde ze er nog grinnikend aan toe.

‘Nou, ik begrijp niet hoe je het durft, maar gooi hem nu maar gauw zo ver mogelijk weg. Ik houd niet van die griezelige, rare beesten,’ zei moeder, met afgrijzen naar de slang kijkend.

‘Je moeder vond in Holland een worm al een griezelig beest!’ zei vader lachend. ‘Ik heb vreselijke honger,’ ging hij verder. ‘Als Tamara haar horlogeveer nu zo ver ze kan weggooit zullen we maar eerst een hapje eten.’

Toen ze alle vier zaten te genieten van de broodjes en sinaasappelen en van de manja's die Tamara had meegebracht, was moeder al wat van de schrik bekomen.

Veel geld is er nodig

‘Bind 'm maar aan die grote paal vast, Tamara,’ zei meneer Donkers, toen allen aan land waren gestapt op de houtexploitatie van meneer Veenstra. ‘Kunnen we alles in de boot laten liggen, vader?’ vroeg moeder. ‘Is dat hier wel vertrouwd?’

‘Ja hoor, dat is hier wel vertrouwd.’

Er was geen sterveling in velden of wegen te bekennen. Het huis van meneer Veenstra stond een eind verder langs de rivier. Ze hadden aangelegd aan de steiger, waar de houtblokken in het water werden gegooid of op pontons geladen. Op deze zondagmiddag was het er echter doodstil.

‘Als we die richting uitgaan, kunnen we de hele exploitatie rondlopen. Overal zijn er wegen. Die heeft meneer Veenstra laten maken om zijn stammen uit het bos te kunnen slepen,’ zei vader.

‘Het is nu drie uur, hoe laat zullen we dan ongeveer bij de Veenstra's zijn?’ vroeg moeder.

‘Nou, 't zal wel een goed uur wandelen zijn, denk ik. Als we tenminste niet verdwalen,’ voegde vader er lachend aan toe.

Onmiddellijk gingen ze op weg, en enkele minuten later waren ze al opgenomen in het dichte oerbos.

‘Als we stil zijn, zien we misschien wel wat,’ zei vader. ‘Vogels en zo bedoel ik, want grotere dieren zijn hier allang verjaagd door het lawaai van de tractoren de hele week.’

Caro en Tamara liepen voorop. Ze hadden Vuiltje bij zich.

‘Je moet goed op de hond letten,’ zei Tamara. ‘Als er ergens iets zit, dan ruikt zo'n hond als deze het direct.’

‘Zou je denken dat Vuiltje een goeie jachthond zou zijn, Tamara?’

‘Vast en zeker. Heb je weleens opgelet hoe hij altijd de oren al spitst en onrustig wordt vóór wij ook maar iets gezien hebben?’

Ja, dat had Caro weleens gemerkt, maar ze vond Vuiltje toch eigenlijk maar een grote sufferd.

‘In de regentijd kun je hier niet zo gemakkelijk wandelen,’ zei vader, ‘want dan zijn die tractorwegen niets dan modder, waar je dikwijls tot over je enkels in wegzakt.’

‘Hoor je die vogel, Caro? Moet je goed luisteren. Het komt uit dié richting,’ zei Tamara plotseling, terwijl ze voor zich uit wees.

‘Koejakè, koejakè, koejakè!’ klonk het nu duidelijk.

‘Je raadt nooit hoe die vogel heet!’

‘Nee, ik heb hem nog nooit gehoord, geloof ik,’ zei Caro. ‘Is het een grote vogel?’

‘Niet bijzonder groot, het is een koejakè, zo noemen ze hem tenminste,’ zei Tamara voorzichtig, want ze dacht weer aan het boek van Caro. Daarin zou wel een of andere geleerde en lange naam staan. ‘Hoor maar, hij roept zijn eigen naam!’

‘Koejakèèèè!’ klonk het weer.

‘Jij draait de rollen om, Tamara,’ zei vader lachend. ‘Hij roept niet zijn eigen naam, maar jullie hebben hem genoemd naar het geluid dat hij maakt! Ze zitten altijd heel hoog in de boom. Het is een toekan. We zullen eens zien of we hem kunnen vinden.’

‘Ze zijn heel erg schuw, meneer,’ zei Tamara.

Zo stil mogelijk sloop het gezelschap het bos door. Ze hadden nu het pad verlaten.

‘Kijk, dáár zit-ie,’ fluisterde Tamara, naar boven wijzend.

‘Koejakè, koejakè!’ klonk het boven hen. Allen konden de vogel nu goed zien zitten.

‘Wat een prachtige snavel heeft hij, zeg,’ fluisterde moeder.

‘Mijn oom had er vroeger een, helemaal tam,’ fluisterde Tamara weer. ‘Die hipte los door het huis. Ze zijn wel heel erg brutaal.’

‘Hoe vang je in hemelsnaam zo'n vogel, Tamara? Zou jij dat kunnen, denk je?’ vroeg Caro.

‘Die van mijn oom hadden ze al héél jong. Ze hadden een boom omgekapt en daar zat toevallig een nest in met drie koejakè's. Twee zijn er later dood gegaan, maar een is blijven leven.’

De toekan had hen nu opgemerkt en wèg was hij. Later konk weer zijn ‘koejakè’, nu uit een boomtop ver weg.

Als gauw waren ze weer op het pad terug. Het

was drukkend warm. Na een half uurtje lopen stelde moeder voor eens even te gaan zitten, om wat uit te blazen.

Maar Vuiltje had iets geroken, en luid blaffend verdween hij in het bos. Beide meisjes hem achterna.

Caro had de grootste moeite haar vriendin bij te houden. Hoe die op haar blote voeten zo makkelijk door het bos kon rennen, was haar een raadsel. Telkens bleef Caro met haar voet in een boomwortel haken, of ze raakte verward in kronkelende lianen!

Ver hoefden ze niet te lopen. Vuiltje troffen ze wild blaffend voor het gat van een holle, omgevallen boom.

Tamara snoof eens diep bij het gat en constateerde: ‘Een pakira.’

‘Bedoel je dat er een bosvarken in die holle boom zit?’ vroeg Caro.

‘Vast en zeker!’ Nauwelijks had ze dat gezegd, of uit het diepe gat klonk een woedend, kort geknor.

‘Zouden we hem er niet uit kunnen krijgen?’ vroeg Caro, die in gedachten al een tam bosvarken achter zich aan zag huppelen!

‘We hebben geen bijl bij ons. Je zou die stam een eind verder moeten doorkappen, het nieuwe gat weer dichtmaken en zo doorgaan, tot het beest helemaal achterin het gat is teruggedrongen. Zo jagen de bosmensen op varkens. Met honden.

Als ze een hond achter zich aan krijgen, kruipen ze

direct in het dichtstbijzijnde gat. We zullen hem rustig moeten laten zitten! Zolang hij de hond ruikt, komt hij heus niet te voorschijn.'

Met moeite kregen ze de opgewonden hond van het gat weg.

'Je valt me honderd procent mee, Vuiltje,' Caro klopte de hond goedkeurend op de kop.

'Als je aan meneer Veenstra vertelt dat je een bosvarken hebt opgejaagd, dan moet hij weten wáár precies. Hij wil het dan vast gaan schieten!' zei vader.

'Nou, dan vertellen we hem niks,' stelde Caro onmiddellijk vast.

Ze zagen nog verschillende vogels, en van bijna allemaal wist Tamara wel iets te vertellen.

Dit was Caro's grootste genoegen; hier zo rond te lopen in het echte oerwoud, waar je de verschillende dieren in hun eigen omgeving kon bespieden. 'Veel leuker de dieren zo in het bos te zien, dan achter een hekje, veilig op een afstand, in een dierentuin,' zei ze. 'Waarom zou er eigenlijk helemaal geen dierentuin in de stad zijn, vader?'

Dat wist vader ook niet.

'Waarom begin jij er geen?' zei hij lachend.

'Ik heb nog nooit een dierentuin gezien,' zei Tamara.

Al pratend waren ze bij het huis van de familie Veenstra gekomen. Meneer Veenstra had ze al van verre zien aankomen en hij liep hen nu tegemoet. 'Wel, wel, wat een verrassing!' riep hij. 'Daar

doen jullie goed aan. We hebben al zo lang naar jullie uitgekeken. Maar nu zijn jullie er dan eindelijk eens!'

Na de eerste begroeting ging meneer Veenstra het kleine gezelschap vóór naar zijn huis, waar mevrouw Veenstra en nog iemand hen al stonden op te wachten.

De begroeting was allerhartelijkst, en vader en moeder werden voorgesteld aan de vreemde meneer, die een dokter bleek te zijn. Zijn naam was Otten.

'Ik heb dikwijls uw naam horen noemen, dokter Otten, maar nooit heb ik het genoegen gehad u te ontmoeten,' zei vader.

Ook de beide meisjes gaven de dokter een hand.

'We zien er allesbehalve fris uit,' verontschuldigde moeder zich, 'maar we hebben er een warm dagje opzitten!'

'U bent de concessie komen overlopen, zie ik,' zei meneer Veenstra opgewekt, 'dat is een aardige en interessante boswandeling, vindt u niet?'

Terwijl mevrouw Veenstra direct ging theeschenken, en de anderen gingen zitten, vroeg meneer Veenstra vriendelijk: 'Hebben jullie mijn dieren al eens bewonderd, meisjes?'

Onmiddellijk stonden de twee vriendinnen op.

'Lopen jullie maar rond het huis, dan zie je vanzelf wel een hele rij hokken. Van alles vind je daar. Maar pas op, vingers thuishouden, hoor!'

'Jullie willen toch zeker eerst wel wat kouds drinken, hè meisjes?' riep mevrouw Veenstra. Even

later zaten ze ieder achter een groot glas limonade met een flink stuk ijs erin.

Maar vooral Caro zat op het puntje van haar stoel!

‘Ga je mee, Tamara, die dieren eens bekijken?’

Direct was Tamara uit haar stoel en op een holletje verdwenen ze om de hoek van het huis.

‘Wat is dat voor een raar beest, Tamara?’ vroeg Caro al direct, zodra ze bij het eerste hok gekomen waren. Maar Tamara's gedachten waren nog bij die dokter op de veranda. Was dat niet die man die... ja, dat was 'm! Ze had hem niet zo gauw herkend, maar nu wist ze het zeker.

Dat ze die hier nu moest ontmoeten! Enfin, maar niks laten merken!

‘Een gewone kapassi,’ zei Tamara (gordeldier). ‘Die beesten kunnen zich sneller ingraven dan jij ze kunt uitgraven!’

‘Wat een raar beest en wat een kleine oogjes.’

‘Overdag slapen ze altijd in holen in de grond. De mensen zeggen zelfs dat ze hun holen delen met een giftige slang.’

‘Wat eten ze?’

‘Houtluizen (witte mieren), aardwormen en weet ik veel,’ was het antwoord. ‘Zie je wel, meneer Veenstra heeft er een stenen vloer in liggen, anders zou het dier zich direct uitgraven. Je zou niet zeggen dat zo'n wanstaltig beest hoogspringen kan, hè?’

‘Nee, dat kan hij toch zeker niet?’ Caro keek

naar de kleine pootjes en het dikke zware lichaam met het grote schild. ‘Ik zou zo zeggen dat hij zelfs niet een centimeter van de grond kan komen, zo dik is hij.’

‘Nou, maar ik heb eens een hond achter zo'n kapassi aan zien zitten. Toen had je het beest moeten zien springen. Wel een meter hoog! Het zet zich af met zijn sterke, gepantserde staart. Hij is ook een beste zwemmer, als het moet.’

‘Kijk eens hier, da's een slingeraap, hè?’ Caro stond al voor de volgende kooi. ‘Die herinner ik me nog wel uit de dierentuin in Holland.’

‘Slingeraap?’ zei Tamara lachend. ‘Hier noemen ze dat een kwatta-aap.’

‘Wat een lelijkerd, kijk eens wat een lange staart!’ Meneer Veenstra was hen achterna gelopen. Zeker om te kijken of ze hun vingers wel thuis konden houden.

‘Staan jullie naar je voorouders te kijken?’ zei hij.

‘Ik kan me moeilijk voorstellen dat we dáár van afstammen, meneer,’ antwoordde Caro.

‘Nou ik weet het ook niet, hoor. Ik heb 'm al een jaar of vijf, denk ik, en hij is al volkomen tam. Maar mijn vrouw heeft niet graag dat meneer losloopt, want dan komt hij in huis de boel afbreken. Dat kunnen we hem niet afleren.’

‘Hij ziet er anders wel pienter uit!’ zei Caro.

‘Het mag een lelijkerd zijn, maar hij is de slimste. En dan moet je ze in de bomen aan het werk zien! Nou, da's de moeite waard. Ze zitten hier op de exploitatie ook wel, maar ze zijn als de dood voor de honden. Zie je die lange staart? Dat is zijn vijfde arm,’ vertelde meneer Veenstra. ‘Heb je weleens van een sagawinki gehoord? Misschien weleens van een klein aapje, de marmoset, dat is hetzelfde.’

‘Ik ben de naam weleens in mijn boek tegengekomen, meneer,’ zei Caro. ‘Maar ik heb er nog nóóit eentje gezien.’

‘Dan moet je maar eens in die volgende kooi kijken, daar zitten er drie bij elkaar,’ zei meneer Veenstra. ‘Het zijn de allerkleinste aapjes in Suriname. Zie je hoe mooi oranje de pootjes gekleurd zijn? En wat 'n grote oren voor zo'n klein diertje, hè?’

‘Heeft u die allang, meneer?’ vroeg Tamara.

‘Nee, pas twee weken. Een van de arbeiders kwam ermee aandragen en toen heb ik ze van hem gekocht. Als je wilt, mag je er eentje van meenemen!’

‘Een méénemen? Meent u dat werkelijk?’

‘Natuurlijk! Ik heb je vader vroeger al beloofd je eens een aardig diertje te geven, toen hij me vertelde hoe dol je op dieren bent. Nou, dit is een leuk beestje. Het is nog niet tam, dus je zult het een tijd moeten vasthouden. Maar later worden ze heel mak en dan kun je het gerust loslaten,’ zei meneer Veenstra. ‘Kijken jullie maar even verder, meisjes, dan zal ik iets opscharrelen om het aapje in te doen.’

Op het achtererf zagen ze een jong hert vrij rondlopen.

‘Zo moest het altijd zijn’ zei Caro, ‘dieren in kooien is beulerij.’

‘Pas maar op dat meneer Veenstra je niet hoort,’ waarschuwde Tamara en ze hield een vinger voor de mond.

Caro herinnerde zich de dierentuinen in Holland nog goed. Ze had het altijd wel mooi gevonden. Maar voor de dieren... nee, daar was het ook niet alles voor.

Daar kwam meneer Veenstra alweer aan.

‘Even helpen, jongens! Zo gauw als ik in het hok ben, doen jullie het deurtje achter me dicht, anders ontsnappen ze.’ Meneer Veenstra had een grote, leren handschoen aan de rechterhand en al gauw had hij een schreeuwend diertje te pakken.

‘Kijk eens hoe het in die handschoen bijt, Tamara,’ zei Caro. ‘Wat een stukje venijn, hè?’

Meneer Veenstra stopte het sagawinki in een kartonnen doos, waarin hij wat gaatjes had geprikt en gaf die aan Caro.

‘Nou, dank u wel hoor, meneer.’

‘Niets te danken. Wonen jullie dicht bij elkaar?’

‘Haar vader werkt bij de mijne,’ zei Caro, ‘en we wonen vlak bij elkaar.’

‘Nou, da's gezellig, dan doen jullie zeker samen?’

‘We hebben pas één papegaai, en nu dit aapje,’ vertelde Caro lachend.

‘Nu ja, maar het begin is gemaakt,’ zei meneer

Veenstra. ‘Kom we gaan eens kijken wat de familie te zeggen heeft.’ En hij stapte met de meisjes naar de veranda.

Opgewonden vertelde Caro haar ouders wat ze zojuist van meneer Veenstra had gekregen.

‘Ik hoor dat je thuis een dierentuin gaat krijgen,’ zei meneer Veenstra tegen Caro's vader.

‘Zo? Daar weet ik nog niets van. Maar ik vind het uitstekend hoor!’ zei meneer Donkers terwijl hij een sigaret opstak.

Caro keek haar vader blij aan, dàt was nog eens een vader!

‘Tamara en ik gaan dieren houden, vader, als u het goedvindt! Nietwaar, Tamara?’

Maar er kwam geen antwoord van Tamara. Ze was ineens verdwenen.

‘Tamara!’ riep Caro. Geen antwoord.

‘Daarnet was ze er nog,’ zei ze verbaasd. ‘Waar kan ze nou ineens zitten?’

‘Ze zal zo wel weer komen,’ zei meneer Donkers. ‘Dat meisje loopt niet in zeven sloten tegelijk.’

Maar Tamara kwam niet meer opdagen. Ze stonden voor een raadsel.

‘Ze is zeker teruggegaan naar de boot,’ zei meneer Veenstra.

‘Daar begrijp ik niets van,’ antwoordde Caro. ‘Dat is niets voor Tamara, zo maar te verdwijnen en dan had ze het mij toch wel kunnen vertellen?’ ‘Wie is dat meisje eigenlijk?’ vroeg mevrouw Veenstra.

‘Ze is de dochter van de voorman op de plantage,’ zei vader, ‘Tamara Voorn heet ze.’

‘Voorn?’ mengde de dokter zich nu in het gesprek. ‘Dat is op de plantage Rustenburg, is 't niet? Ik dacht al dat ik dat meisje al eens ergens eerder gezien had. Haar jongere broertje is al jaren opgenomen in onze stichting. Tja, een vreselijk geval. 't Ventje hebben we moeten opnemen toen het pas zeven jaar oud was. Een ongeneeslijk geval.’

Met grote ogen stond Caro te luisteren naar wat de dokter daar vertelde. Tamara's broertje zat in de stichting van die dokter!

‘Wat is dat voor een stichting, dokter?’ vroeg Caro wat geschrokken.

‘De Bethella-stichting, de leprozerie,’ antwoordde dokter Otten.

Lepra... daar had Caro wel meer van gehoord. Het was een haast ongeneeslijke ontzettende ziekte. Tamara's broertje had dus lepra...!

‘Nou, we zullen maar eens opstappen,’ zei meneer Donkers vlug, toen hij merkte, hoe Caro onder de indruk was. ‘Kom meisje, we zien Tamara wel bij de boot.’

‘Ik begrijp het wel,’ zei de dokter, ‘er is zoveel misverstand over lepra bij de inheemse bevolking. Sommigen zijn er nog altijd van overtuigd dat lepra niet besmettelijk is. Daarom zijn ze dikwijls niet te overtuigen van de noodzaak, dat de leprapatiënt afgezonderd moet worden.’

‘Is er helemaal geen hoop dat het jongetje Voorn ooit geneest, dokter?’ vroeg mevrouw Donkers.

‘Helaas uitgesloten, mevrouw,’ antwoordde de dokter, en met een gebaar van wanhoop hief hij beide armen in de lucht. ‘Als we maar geld genoeg hadden om ieder geval die behandeling te geven die nodig is. Maar zo'n behandeling is duur, erg duur! Daar is heel wat geld voor nodig. Heel wat!’ Dokter Otten zuchtte. ‘We zijn nu met de wetenschap zo ver gevorderd, dat we er veel tegen kunnen doen, maar... geld mevrouw, heel veel geld! Gevallen zoals dat kind van Voorn hebben we zoveel, mevrouw Donkers. Soms is het om de moed erbij te verliezen, als je ziet hoe je door gebrek aan goede middelen faalt.’ Dokter Otten staarde even voor zich uit en ging toen verder: ‘U moet, als u in de stad bent, maar eens in onze stichting komen kijken. Dan kunt u met eigen ogen zien wat er gedaan wordt, en wat er gedaan zou worden àls er maar genoeg geld tot onze beschikking was!’

Geld, geld, geld, dacht Caro. Ze had net twee gulden in haar portemonnaie. Daar kwam nog drie gulden bij, die ze vandaag als weekgeld zou krijgen. Maar aan vijf gulden zou dokter Otten niets hebben. ‘Heel veel geld’, had hij gezegd. Heel veel...

Ze namen een korte weg terug naar de boot, langs de rivierkant. Daar vonden ze Tamara. Ze zat in de boot. Niemand sprak over het gebeurde, want ze begrepen nu waarom Tamara weggelopen was.

Zij dacht dat dokter Otten haar broertje gevangen hield in de leprastichting. Maar het kon toch niet anders? Maar dat begreep zij niet.

De tocht naar de plantage was geen vrolijke. Allen dachten aan het jongetje Voorn, dat in de lepra-inrichting ongeneeslijk ziek was opgesloten. Geen moeder die over hem waakte. Geen vader die hem voor het slapen gaan nog een verhaaltje vertelde. Dag in dag uit. Jaar in jaar uit bij vreemde mensen, die natuurlijk wel heel goed waren, maar het waren toch niet de eigen vader en moeder. Ongeneeslijk ziek, opgesloten.

‘Veel geld hebben we nodig’, speelde maar door Caro's hoofd. ‘Duizenden’, had de dokter zelfs gezegd.

Geneesmiddelen voor allen, boeken en andere nuttige dingen voor de oudere patiënten, speelgoed voor de kleintjes.

Stel je voor, dat je eigen kind daar zat. Of dat je er zèlf...

Oude Hendrik vertelt

Die volgende week moest Caro telkens aan Tamara's broertje denken.

Als zij 's avonds haar huiswerk zat te maken, waren vaak haar gedachten bij het ongelukkige ventje in plaats van bij de tachtigjarige oorlog of haar sommen.

Met vader had ze lang over het ongeluk in de familie Voorn gepraat, maar ze waren natuurlijk niet tot een oplossing gekomen. Wat kon zij doen?

Vader en moeder waren op een middag naar de Bethella-stichting geweest. Ze hadden Caro eerst willen meenemen, maar later hadden ze het beter gevonden van niet.

Toen ze weer thuiskwamen had Caro direct gevraagd: ‘En, hoe was het daar? Hebben jullie Tamara's broertje gezien?’ En nog veel meer.

Vader had alleen maar gezegd: ‘Vreselijk, meisje’. Toen had Caro verder maar gezwegen.

Tamara zag zij nog maar heel weinig. Wel ging ze na school naar het huisje van de Voorns, maar meestal was Tamara weg. Als ze met haar vriendin samen was, was deze erg stil en had nergens zin in.

Baas Voorn had al eens gevraagd: ‘Wat is er tussen jou en Tamara, Caro?’ Maar Caro had baas Voorn niets gezegd. Het was zo moeilijk daarover te praten, vond ze.

Op een middag, toen beide meisjes over de plantage slenterden, had Caro voorzichtig iets over Tamara's broertje gezegd. Maar Tamara had geantwoord. ‘Nou weet je het. Mijn broertje heeft de lepra en je hoeft niet meer met mij om te gaan, hoor! Ik weet wel wat je denkt!’ En toen was ze hard weggelopen.

Dagen gingen voorbij, dat Caro ook niet meer naar de woning van Voorn ging. Ze had er erg het land over. Vader had gezegd, toen Caro hem

vertelde wat er gebeurd was: ‘Tamara trekt wel bij. Veel mensen in Suriname schamen zich ervoor, wanneer ze lepra in de familie hebben. Dat is natuurlijk helemaal verkeerd. Maar het komt ook doordat het volk eigenlijk nog veel te weinig van lepra afweet’.

Omdat Caro zich zonder Tamara zo alleen voelde, ging ze dikwijls 's middags een praatje maken met baas Hendrik, een oude neger, die zijn hele leven op Rustenburg had doorgebracht. De oude baas wist zelf niet precies hoe oud hij was. Hij was een aantal jaren nadat de slavernij in Suriname was opgeheven geboren. Dat was in 1863. Dus baas Hendrik, ouwe Hendrik, zoals hij door iedereen op de plantage werd genoemd, moest nu wel bijna negentig jaar oud zijn!

Baas Hendrik kon prachtig vertellen over vroeger. De oude man werkte natuurlijk niet meer. Als beloning voor zijn jarenlange trouwe dienst op de plantage mocht hij daar in zijn huisje blijven wonen, terwijl vrouw Voorn voor zijn maaltijden zorgde, waarvoor de vrouw een flinke vergoeding van de maatschappij kreeg. Het huisje lag aan de waterkant, vlak bij de steiger waar de oude hakkeplof gemeerd lag, en zo kon baas Hendrik daar nog een oogje in het zeil houden. En de ouwe baas was maar wat blij dat hij zich ondanks zijn hoge leeftijd op die manier nog een beetje nuttig kon maken op de plantage.

Op zekere middag, toen Caro een wandeling langs

de rivier maakte, zag ze baas Hendrik voor zijn huisje zitten.

‘Fa joe tan, baas Hendrik?’ riep Caro al van verre. Dat betekende zoveel als ‘Hoe maakt u het?’

‘Me de boen, juffrouw Caro,’ was het antwoord, oftewel ‘Het gaat mij best’. ‘Aan de wandel?’

‘Baas Hendrik, was uw vader slaaf?’ vroeg Caro ineens, toen ze dichterbij was gekomen.

‘Mijn vader? Nou, meisje, dan moet ouwe Hendrik heel ver teruggaan. Maar die was slaaf op deze plantage, inderdaad.’

‘Hier op Rustenburg?’

‘Hier op Rustenburg, zeker. Mijn moeder was slavin op deze plantage. Toen ze vrij werden, zijn ze hier gebleven. Mijn moeder was nènè voor de kinderen in het huis van de toenmalige directeur. “Verzorgster” heet dat in goed Nederlands, juffrouw Caro. Mijn vader deed op de plantage zwaar werk.’

‘Waren er veel slaven in Suriname, baas?’

‘Nou, heel wat, hoor! Er waren hier meer slaven dan vrije mensen. Op de emancipatiedag, de dag dus dat de slaven vrij werden, dat was één juli 1863, werden er meer dan 30.000 slaven vrijgemaakt!’

‘Bleven die mensen toen op de plantages?’

‘Elke vrijgemaakte slaaf moest een werkcontract voor een aantal jaren aangaan. Dat was een van de voorwaarden bij het vrijmaken.’

Ze vond het interessant over de dagen van vroeger te horen vertellen.

‘Daarna zijn ze bijna allemaal van de plantages weggetrokken.’

‘Kun je nu aan iemand zien of hij afstamt van een slaaf of niet, baas Hendrik?’

‘Nee, juffrouw Caro, dat kan je niet zien,’ was het antwoord. ‘De bosnegers zijn zuivere afstammelingen van de slaven. In de slaventijd vluchtten er veel de bossen in, en die hebben daar stammen gevormd.’

‘Wat gebeurde er, als ze zo'n slaaf weer te pakken kregen?’ vroeg Caro.

‘Nou, die was er dan niet best aan toe! Om een voorbeeld te stellen, werden de wreedste straffen uitgedeeld,’ vertelde de oude baas ernstig.

‘Wat erg! Wat waren die blanke meesters onmenselijk. Wat zullen die slaven te lijden hebben gehad!’ zei Caro verontwaardigd.

‘Ja, juffrouw Caro, dat hadden ze zeker. Maar vergeet u niet, dat er ook veel negers slavenhouders waren. Die waren minstens even wreed. U moest eens weten hoe nu vaak nog de straffen bij de bosnegers zijn! Mijn moeder en vader zijn hier op Rustenburg gebleven, want ze hebben er altijd een goede behandeling gehad.’

‘En daarom zit u er nog?’

‘Zo is dat, juffrouw Caro,’ antwoordde oude Hendrik. ‘Ik ben een oude zwarte man en ik heb veel meegemaakt. Maar als ik straks voorgoed mijn ogen sluit, dan is 't met een tevreden hart. We leven in andere tijden, juffrouw Caro. Voor de negers

worden de tijden beter. Maar zo iets gaat nu eenmaal langzaam.'

'Mag ik u eens een gekke vraag doen, baas Hendrik?' vroeg Caro plotseling.

'Vraagt u maar, hoor. Ouwe Hendrik zal wel antwoorden, als hij tenminste een antwoord weet, want baas Hendrik is in zijn jonge jaren nooit op school geweest. In die dagen gingen slavenkinderen niet naar school.'

'Baas Hendrik, is het... eh... is het nooit eens voorgekomen dat u dacht: "Hè, ik wou dat ik een blanke was".' Even keek de man verrast op, alsof hij zo'n vraag niet verwacht had.

'Nou, juffrouw Caro, toen ik nog jong was, ja... toen weleens. Als ik zo die Hollanders om me heen zag, dan dacht ik weleens: Wat zijn die toch bevoordeeld. Maar daar ben ik heus wel van teruggekomen. De kleur van de huid maakt de mens niet gelukkig. Dat moet van binnenuit komen. Het is wat erin zit, juffrouw Caro. Dàt is belangrijk! De zwarte en de blanke mensen moeten proberen elkaar te begrijpen. Maar dat, juffrouw Caro, is een probleem waar zelfs geleerden nog mee in hun maag zitten! Ouwe Hendrik zal niet proberen te vertellen hoe het moet,' voegde hij er glimlachend aan toe, 'maar ik weet wel dat we op de goede weg zijn, al gaat het voor velen te langzaam. Maar ik had het over emancipatie. Toen alle vrijgemaakte slaven later van de plantages wegtrokken, werden er arbeidskrachten geïmporteerd. Laat me eens nadenken!' Peinzend streek baas Hen-

drik over zijn kin. ‘Eerst werden Chinezen hier gebracht, als contractarbeiders. Maar die gingen in de handel of terug naar hun land. Dat was nog vóór mijn tijd, juffrouw Caro. Daarna werden arbeiders uit Brits-Indië gehaald (India). Op de plantages had men er niet veel aan, want het waren meestal landbouwers. Toch herinner ik me wel, dat we hier op de koffieplantage een groep Indiërs hadden.’

‘Waren dat ook contractarbeiders, baas?’ vroeg Caro.

‘Ja, zeker. Maar na afloop van hun contract konden ze op gemakkelijke voorwaarden grond kopen. En zo zijn er velen gebleven.’

‘Maar er zijn toch ook Javanen naar hier gehaald als contractarbeiders?’

‘Inderdaad, maar die kwamen daarna. Dat waren betere arbeiders voor de plantages en die hebben we hier toen verder altijd gehad.’

‘Hoe komt het dat we nu zo moeilijk mensen kunnen krijgen voor de plantages, baas Hendrik?’

‘Wel, omdat de lonen in de stad met de jaren omhooggegaan waren, trokken veel arbeiders naar de stad. De koffieprijzen zakten en de lonen op de plantages gingen omlaag. Uw vader zal u daar veel meer over kunnen vertellen dan ouwe Hendrik, juffrouw Caro. Bovendien gaan veel Javanen naar Indonesië terug in de hoop daar een bestaan te vinden.’

‘En wat verdiende vroeger een plantagearbeider, baas?’

‘Nou, in mijn jonge jaren verdiende een volwassen man ongeveer zestig cent per dag. Als jongen van vijftien kreeg ik toen veertig cent per dag, dat weet ik nog goed. Als je zuinig leefde, kon je daar zelfs nog van sparen ook. Zo zijn de Indiërs aan hun grondbezit gekomen. Ze hebben van hun dagloon nog flink weten over te houden ook!’

‘En de Javanen?’

‘Die waren minder spaarzaam, geloof ik, en minder op hun zelfstandigheid gesteld. De meesten zijn na afloop van hun contract dan ook in loondienst gebleven.’

‘Het is in Suriname nogal een mengelmoes van volken,’ vond Caro.

‘Zeker, juffrouw Caro. We hebben hier Creolen, Indianen, Bosnegers, Chinezen enne... Javanen, Brits-Indiërs en Europeanen van vele nationaliteiten. Er zijn vroeger ook wel contractarbeiders van het eiland Madeira gehaald. U moet maar eens opletten hoeveel Portugese namen u in Suriname vindt.’

‘Wel, baas Hendrik, ik stap weer eens op!’ Die baas Hendrik wist zijn weetje wel, al was hij nooit op school geweest. ‘Tot ziens, baas Hendrik!’

‘Dag juffrouw Caro,’ antwoordde de oude man met beverige stem. ‘De groeten aan uw vader!’ Glimlachend keek hij haar na.

Meneer Havik

Toen Caro thuiskwam, was de meneer er al. Hij zat met Caro's vader te praten.

‘Ah, daar is m'n dochter al. U kunt het verder wel met haar af, denk ik. U moet mij excuseren, want ik heb nog werk te doen,’ zei vader, toen hij Caro zag aankomen.

‘Dag jongedame,’ zei de meneer, terwijl hij opstond en Caro een hand gaf. ‘Ik ben meneer Havik.’

‘Ik ben Caro Donkers, meneer,’ antwoordde Caro. Meneer Havik was een schriel mannetje met een flinke kuif en een heel grote kromme neus. Een echte haviksneus, vond ze. Hij had een bleek mager gezicht, en als hij lachte zag je een hele rij bruingele tanden. Een griezelig mannetje, dacht ze bij zich zelf.

‘Jullie wonen hier heel aardig’ begon meneer Havik. ‘Ik heb een tijdje met je vader zitten praten en die heeft me al zo het een en ander over je verteld. Je bent een groot dierenliefhebber, hoor ik.’ ‘Ja, dat is zo,’ zei Caro. Ze vond die meneer Havik toch nog wel meevallen. Hij had in ieder geval een vriendelijke stem.

‘Nou, dan ben je hier wel in het juiste land, hoor,’ vervolgde meneer Havik. ‘Dieren genoeg!’

Wat zou die meneer eigenlijk willen, dacht Caro.

‘Ik ben óók een groot dierenvriend, Caro.’

Daar keek Caro toch wel even van op. Dat had ze

niet achter die meneer Havik gezocht.

‘Ik verzend dieren naar het buitenland. Reuze aardig werk is dat. Daardoor ben ik altijd in contact met dieren.’

‘Ik heb een reuze hekel aan dierentuinen,’ zei Caro eerlijk. ‘Dieren horen niet achter tralies!’

‘Wat je gelijk hebt, meisje, groot gelijk!’ prees meneer Havik haar vlug. ‘Ik houd er ook helemaal niet van. Maar als ik ze verzend, dan doe ik dat alleen aan dierentuinen waarvan ik zéker weet, dat de dieren er prima verzorgd worden.’

‘Aan welke dierentuinen stuurt u dieren, meneer?’ ‘O, over de hele wereld, Caro!’

‘En waar haalt u die dieren vandaan?’ vroeg Caro belangstellend.

‘Die koop ik op, en voor hoge prijzen ook.’

‘Van wie?’ vroeg Caro.

‘Van ieder die dieren heeft aan te bieden,’ antwoordde meneer Havik. ‘Voor alle mogelijke béésten betaalt meneer Havik het mééste,’ zei hij lachend. ‘En zó is het!’

Caro begreep nog niet waar die meneer Havik heen wilde.

‘Een paar dagen geleden kwam ik terug van een bosreis met kisten vol interessante dieren. Toen ik met mijn boot deze plantage passeerde hoorde ik een raaf schreeuwen. Ik betaal goed geld voor een raaf, wist je dat?’

‘Maar Aloe is helemaal niet te koop, meneer!’

‘Ach natuurlijk, ik begrijp best dat je aan zo'n

dier gehecht raakt, hè! Maar je zit hier half in het bos en het zal weinig moeite kosten, een andere te krijgen,' zei meneer Havik. 'Bovendien zijn een paar rijksdaalders als zakcentje toch ook niet te versmaden, niet?' vervolgde hij, terwijl hij zijn beurs uit zijn zak haalde.

Ineens kreeg Caro een idee. Die meneer had gezegd dat hij goed geld voor dieren betaalde en Caro kon goed geld best gebruiken! Zou zij... en waarom niet? Ze kon het allicht eens proberen! Maar waar moest zij de dieren vandaan halen? Tamara! Met Tamara samen zou ze misschien wel een aantal bosdieren bij elkaar kunnen trommelen. Als meneer Havik werkelijk veel geld gaf voor bosdieren, dan zouden ze samen misschien een aardig sommetje bij elkaar kunnen verdienen voor de leprastichting! Onmogelijk was het in ieder geval niet!

'Kijkt u eens, meneer,' begon Caro aarzelend. 'Ik heb hier een vriendin en wij doen alles samen. Wij samen zouden misschien wel dieren kunnen verzamelen.'

'Ha, jij bent een zakenvrouw, Caro, dat hoor ik al!' zei meneer Havik breed lachend.

'Weet u zeker dat die dieren in de dierentuinen niet in kleine hokjes worden opgesloten, meneer?' vroeg Caro, die daar nog niet helemaal van overtuigd was.

'O, heel zeker. Als ik dááraan twijfelde, dan zou ik geen enkel dier verzenden. Dáárvoor ben ik een véél te groot dierenvriend,' zei meneer Havik na-

drukkelijk. ‘Zal ik die raaf dan maar vast meenemen?’

Caro aarzelde even. Nee, zij wilde niet nu meteen al afstand doen van Aloe.

‘Aloe houd ik liever, meneer,’ zei ze. ‘Maar ik krijg er misschien wel een andere bij en die verkopen we dan aan u!’

‘Uitstekend, hoor,’ zei meneer Havik niet in het minst teleurgesteld.

‘En wat voor dieren moet u allemaal hebben?’ vroeg Caro.

‘Eigenlijk van alles. Dieren die je iedere dag om je heen ziet, niet natuurlijk. Maar wacht, ik zal het voor jullie opschrijven.’

Meneer Havik nam een potlood en scheurde een blaadje uit een zakboekje. ‘Daar hebben we bijvoorbeeld drie soorten miereneters. Dat zijn tandeloze dieren. In die categorie hebben we ook twee soorten luiaards en de kapassi, je weet wel het gordeldier.’

‘Zet u de prijzen er maar achter, meneer,’ zei Caro, die er nu echt zin in begon te krijgen.

‘Verder de verschillende soorten apen. De capucijneraap, die noemen ze hier “mekoe”. Dan de “monkey-monkey”, je kent ze wel, het doodskopaapje.’

‘Die zitten hier genoeg op de plantage, meneer,’ zei Caro.

‘Mooi, dan hebben we verder de kwatta-aap,’ ging meneer Havik voort, ‘en de “wanaku”.’

‘Van de wanaku heb ik nooit gehoord, maar mijn

vriendin is een Surinaams meisje. Zij kent haast alle dieren!'

'Nou, kijk eens aan,' zei meneer Havik. 'Verder de brulaap, of baboen, zoals die hier heet.'

'Ook nog nooit gezien, maar je kunt ze 's avonds hier vaak horen in het oerwoud.'

Caro werd al opgewonden bij de gedachte dat zij misschien al deze dieren eens zou zien!

'En laat ik ook vooral het sagawinki niet vergeten, daar betaal ik óók een goede prijs voor!'

'Dat heb ik al!' juichte Caro. 'Pas gekregen. Het zit nog in een kooi, totdat het wat gewend is.'

'Nou, meisje, je bent al aardig op weg een fortuintje te verdienen,' zei meneer Havik grinnikend. 'Dàt zijn de apen. Verder nog een aantal knaagdieren, zoals de haas, de koni-koni en de kapoea.' Over die dieren had Caro al gehoord.

'En het zogenaamde stekelvarken, de "dienja makka", moet u die ook hebben, meneer?' vroeg Caro.

'Ja zeker, dat beest ook. Er zijn nog meer knaagdieren, wacht eens, de "bonni-bonni", dat is het Surinaamse eekhoorntje, en ook de makka alata!'

'Wat is dat voor dier?' vroeg Caro. 'Een makka wat?'

'Makka alata. Dat is de stekelrat. En nu we het over ratten hebben, vergeet ook de buidelratten niet, de awarri's.'

'Waar woont u, meneer?' vroeg Caro plotseling, 'dan kom ik eens bij u kijken. Heeft u veel dieren thuis?'

Meneer Havik scheen niet op deze vraag voorbereid te zijn, en hij scheen even na te denken. ‘Kijk eens, Caro, ik woon een heel eind buiten de stad en je zou mijn huis moeilijk kunnen vinden.’

‘Maar hoe moeten we de dieren dan bij u brengen?’ ‘Och, ik kom zo nu en dan weleens hier kijken. Wat jullie dan hebben, neem ik meteen mee. Ik kom hier nogal eens in de buurt.’

Dat leek Caro een heel redelijke oplossing.

‘Maar laat ik het lijstje even afmaken,’ vervolgde meneer Havik, ‘we hebben de roofdieren nog niet gehad.’

‘Roofdieren? Dat weet ik niet, meneer, die zullen we wel niet kunnen krijgen.’

‘Als je hoort wat de roofdieren hier zijn, valt het misschien nogal mee,’ stelde meneer Havik haar gerust. ‘Allereerst de “tigri katti”, dat is de tijgerkat of ocelot.’

‘Zeker niet om zonder handschoenen aan te pakken,’ zei Caro lachend.

‘Nee dat zou ik maar niet doen. Dan de jaguar, de poema en meer van die katachtige roofdieren, maar die zul je wel niet makkelijk krijgen! De krabdago daarentegen, komt hier in de buurt veel voor.’

‘Letterlijk vertaald krabben-hond, maar die ken ik niet,’ zei Caro.

‘De krabdago is de wasbeer. Tenminste, zo wordt hij wel genoemd. Eigenlijk is het helemaal niet de echte wasbeer, maar hij lijkt er veel op.’

‘Het wordt een hele lijst, meneer!’ stelde Caro vast.

‘En we zijn er nog niet! We zijn nog de nachtaap vergeten. “Nait-Ap”, zeggen ze hier, maar het is helemaal geen aap. Het is een klein roofdier. Erg moeilijk te vinden, want ze liggen overdag opgerold in de bomen te slapen. En dan als laatste rover nog de kwossi kwossi, genoemd naar zijn kwaststaart, dat is het neusbeertje.’

‘Da's een leuk beest, meneer. Een jongen op de plantage heeft er een,’ zei Caro, en ze dacht: dat dier moet ik van die jongen zien te kopen!

‘O, ja, nog de aira, of marter. Gemene diertjes, hoor!’ besloot meneer Havik zijn lijstje.

‘En vogels?’ vroeg Caro. ‘Welke vogels wilt u hebben?’

‘Tja, als ik die ook moet opschrijven, zit ik hier morgen nóg,’ zei meneer Havik geeuwend. ‘Eigenlijk alle grotere vogels, behalve natuurlijk de gewone gier, die ze hier “stinkvogel” noemen. Je kent hem wel, de zwarte aasgier.’

‘O, wat jammer,’ zei Caro, ‘want die zitten er hier maar genoeg!’

‘Daar zou ik maar met m'n vingertjes afblijven, meisje,’ zei meneer Havik. ‘Ze worden namelijk door het gouvernement beschermd!’

‘Overal waar een dood beest ligt, zie je die viezeriken,’ zei Caro.

‘Juist daarom worden ze beschermd. Ze helpen de reinigingsdienst!’ vertelde meneer Havik.

‘En moet u geen slangen hebben, meneer?’ informeerde Caro, ‘die zitten hier ook veel.’

‘De boa constrictor koop ik en de anaconda. Zoals je misschien weet, noemen ze hier de boa constrictor “dagwè sneki”. Veel bijgelovige mensen aanbidden die slang. De anaconda heet hier “aboma”. Vergiftige slangen als de “maka” en de “saka” of ratelslang kun je beter met rust laten!’

‘Er moeten hier ook sidderalen in de omgeving voorkomen,’ zei Caro. ‘Mijn vriendin heeft me dat weleens verteld.’

‘Sidderalen? Nou, als je die te pakken krijgt, dan heb je meteen al een aardig spaarpotje,’ zei meneer Havik. ‘Maar kijk goed uit, hier heet dat beest “naka fishi”. Dat wil zoveel zeggen als “de vis die een klap geeft”. Ik zal het hierbij laten, Caro. Zal ik je raaf en het sagawinki tóch maar meenemen? Dan hebben jullie meteen al wat verdiend.’

‘Nee, meneer, ik moet het eerst bespreken met mijn vriendin, Tamara, want we doen sàmen. Als u volgende keer komt, hebben we misschien al wat voor u!’

‘Nou, goed dan, Caro, tot de volgende keer,’ zei meneer Havik.

‘Wanneer komt u terug?’

‘Dat zal over een maand zijn, En denk erom, de prijzen zijn goed!’ Dit zeggende, haalde meneer Havik weer zijn beurs te voorschijn en klopte daar eens op. ‘Goed geld!’

Toen meneer Havik even later in z'n auto wegreed,

keek Caro hem peinzend na. ‘Gek, toch bevalt die meneer me niet erg,’ zei ze tot zichzelf. Ze zou morgenmiddag direct de zaak met Tamara gaan bespreken. Als die geen zin had, dan zou zij 't zelf doen. Hier aan de rand van het oerwoud woonden ze gunstig. Ze zouden zeker wel veel dieren kunnen krijgen!

Tamara had haar laatst nog verteld dat de bosnegers op de vlotten dikwijls verschillende dieren bij zich hadden, om te verkopen. Om te beginnen moest ze dus dáárop letten. Van haar vader zou ze wat geld moeten lenen om de eerste dieren te kunnen betalen. Zo gauw meneer Havik dan geweest was, kon ze vader terugbetalen. Ook hoopte ze dat Tamara en zijzelf sommige dieren zouden kunnen vangen.

Daar kwam vader aan!

‘Wel, Caro, is je conferentie achter de rug?’

‘Vader, die meneer Havik wil dieren kopen. Tamara en ik gaan nu dieren verzamelen, om die aan meneer Havik te verkopen!’

‘Zit je dan zó erg om geld verlegen, Caro?’

‘Nee, vader, maar we gaan een spaarpot maken voor de leprastichting van dokter Otten.’

‘De lepra? Maar... dat is een prachtig doel, meisje! Als ik met iets kan helpen, dan zeg je 't maar!’

‘Dat kunt u zeker,’ antwoordde Caro onmiddellijk.

‘En waarmee dan wel?’

‘Met geld! Door ons wat geld te lenen, om mee te beginnen!’

‘Je kunt op mij rekenen,’ antwoordde vader lachend. ‘Ga je nu maar gauw baden, Caro, het loopt al tegen zessen!’

Kousebandjes, een boa en een treef

‘Goeiemiddag, vrouw Voorn! Is Tamara thuis?’ vroeg Caro, toen ze op weg naar het huis van baas Voorn diens vrouw ontmoette.

‘Dag Caro! Tamara was zoeven de waterput aan het schoonmaken,’ antwoordde vrouw Voorn. ‘Ik moet even naar de hindoestaanse winkel om groente te kopen,’ en voort schommelde de dikke vrouw. Bij de waterput vond ze Tamara bezig met een lange stok en een haak de put schoon te maken. ‘Tamara, ik moet je even spreken,’ begon Caro onzeker.

‘Zo?’ antwoordde Tamara, zonder op te kijken. Caro kwam nu naast haar staan en zei: ‘Ik heb een mooi plan om geld te verdienen voor de leprastichting!’

‘De lepra...?’ Tamara keek Caro even aan.

‘Ja zeker, de leprastichting! Wij kunnen wat voor die mensen daar doen!’

‘Wij?’ vroeg Tamara ongelovig, terwijl ze de stok weer in de put liet zakken.

En toen vertelde Caro over het bezoek van meneer

Havik. ‘We moeten proberen aan dieren te komen. Ik heb een hele lijst van die meneer gekregen, met de prijzen erbij. Voor een monkey monkey krijgen we bijvoorbeeld vijftien gulden. Maar als je soms geen zin hebt...?’ zei Caro.

Tamara keek Caro weer even aan en plotseling kwam er een glimlach op haar gezicht. ‘Meen je het werkelijk? Wij? Wij samen?’ vroeg ze.

‘Ja, natuurlijk, wij samen! Wie dacht je dan?’ zei Caro.

‘Maar je weet toch over mijn broertje? Ben je dan niet bang dat ik óók lepra heb?’

‘Kom, sta nou niet te leuteren!’ zei Caro een beetje boos. ‘We kunnen wat voor je broertje doèn en voor àlle patiënten daar!’ ging Caro voort. ‘Die dokter Otten heeft ons verteld dat er heel veel geld nodig is om wat te kunnen doen. Duizenden, zei hij!’ ‘Dokter Otten?’ viel Tamara haar in de rede.

‘Ja, dokter Otten! Die dokter voor wie jij op de loop ging!’

‘Maar die man... ach ja, ik weet het eigenlijk ook wel, maar het is voor mijn vader en moeder zo verdrietig. Mijn broertje mag nóóit meer thuiskomen. Nóóit meer! Die dokter wil het niet hebben.’

‘Dat is ook heel, heel erg, Tamara. Maar lepra is verschrikkelijk gevaarlijk en jullie zouden allemaal lepra kunnen krijgen als je broertje hier was. Dat zou de schuld van dokter Otten zijn.’

Tamara staarde voor zich uit; daar kon ze niets tegen inbrengen.

‘Wanneer ga je beginnen met die dieren, Caro?’ vroeg ze. ‘Ik doe natuurlijk mee!’

‘We zijn al begonnen. We moeten een boodschap sturen naar alle dorpen langs de rivier, en zelf moeten we er natuurlijk ook op uit trekken.’

‘Maar je krijgt die beesten niet voor niks, en je kunt niet hengels blijven ruilen,’ meende Tamara. ‘Vader heeft beloofd ons wat geld te lenen. Zodra die meneer Havik weer komt, kunnen we hem alvast verkopen wat we hebben.’

‘Aloe?’

‘Tja, dat vind ik eigenlijk wel jammer, maar raven staan ook op het lijstje, en we kunnen er zieke mensen mee helpen!’

‘Ik zal mijn pa ook vragen,’ zei Tamara. ‘Die kent alle mensen hier op de plantage en langs de rivier.’ Intussen was vrouw Voorn teruggekomen. Uit haar mand hing een bos kousebandjes (peulvruchten), terwijl ze in haar hand een grote bos bladeren hield. ‘Oef, wat ben ik moe,’ zuchtte de vrouw, en ze veegde het zweet van haar gezicht. ‘De zon is heet!’ Ze nam uit de mand een appel en gaf die aan Caro. ‘Hier Caro, een ijsappel!’ zei ze. ‘Van Holland. Heerlijk zoet.’

Appels die diepvries uit Nederland werden aangevoerd, noemde men daar ijsappels.

‘Dank u wel, vrouw Voorn,’ zei Caro. ‘Die heb ik in lang niet gegeten.’

IJsappels. Caro moest er inwendig om lachen. In een winkel had ze ook weleens ‘ijskool’ gelezen.

‘Waar bewaren we de dieren?’ vroeg Tamara.

‘We zullen wat hokken moeten timmeren. Achter ons huis liggen planken genoeg. We vinden hier of daar ook wel gaas,’ zei Caro. ‘Zullen we eens gaan kijken? Dàg, vrouw Voorn! Tan boeng.’ Dit laatste betekende ‘blijf gezond’. Het was een van de weinige Surinaamse zinnetjes die Caro kende.

De meisjes liepen op een holletje de plantage over. ‘Vader heeft gisteren herten in de koffietuin gezien, Caro!’ zei Tamara hijgend, toen ze voor de directeurswoning stonden. ‘Er waren ook jongen bij. Als we een beetje geluk hebben, kunnen we weleens een jong hert vangen, heeft vader gezegd. Die moet meneer Havik toch óók hebben?’

‘Dat zal ik de volgende keer vragen,’ zei Caro. Toen ze rond het huis liepen, klonk het ‘Aloeee!’ ‘Wacht, Tamara, even een banaan voor Aloe halen en een stukje vlees voor het sagawinki.’

Even later stonden de vriendinnen voor een stapel planken achter het huis.

‘We kunnen hier wel wat uithalen om zelf een paar hokken in elkaar te timmeren,’ stelde Caro voor. ‘En waar zullen we ze neerzetten?’ vroeg Tamara. ‘Bij het huisje van ouwe Hendrik,’ vond Caro, ‘baas Hendrik kan er dan meteen een oogje op houden.’

‘Zullen we de planken daar vast brengen?’

De meisjes gingen onmiddellijk aan de slag.

‘Hier, pak aan, deze plank moet... een slang!’ klonk het plotseling.

‘Waar?’ vroeg Tamara.

‘Dáár, onder die plank! Toen ik deze plank wou optillen, schoot'ie dááronder!’

Voorzichtig tilde Tamara de aangewezen plank op. ‘Een tapijtslang is 't!’ constateerde Tamara.

‘Da's een constrictor, hè?’ zei Caro. ‘Die moeten we levend vangen, voor meneer Havik!’

De slang was onder de volgende plank geschoten. ‘Hij is flink groot, zeker wel twee meter!’ zei Tamara. ‘Heb je niet een stukje touw, Caro, dan zal ik 'm strikken.’

Weg was Caro al, om even later met een eindje touw terug te komen. Tamara had inmiddels een stok gevonden, waaraan ze het touw vastknoopte. Ze maakte van het touw een lasso.

‘Nou moet je met die bezemsteel onder die plank porren, dan komt hij wel te voorschijn,’ zei Tamara. Caro kreeg een rood hoofd van opwinding! ‘Pas op dat hij niet plotseling op je afschiet, Caro,’ waarschuwde Tamara. ‘Kijk uit, daar kómt 'ie!’ De slang kwam helemaal onder de plank uit.

‘Niet te dicht bij, Caro!’ waarschuwde Tamara weer. ‘Kijk naar dat puntje van z'n staart. Zie je hoe die te keer gaat? Hij maakt zich klaar voor de aanval!’

Vlug en behendig legde Tamara de lus om de opgeheven slangekop en liet deze tot net onder de kop zakken. Toen trok ze met een ruk de stok naar zich toe en de slang was in de strik gevangen.

Tamara hield nu de stok in de lucht, zodat de

slang aan het touw bengelde. Toen greep ze de slang achter de kop vast. Het reptiel kronkelde zich rond Tamara's arm, totdat er niets meer van de arm te zien was. Het ondier kronkelde zich rond Tamara's hals, maar ze hield het stevig vast. ‘Voel je dat niet?’ vroeg Caro een beetje angstig. ‘Zolang je z'n kop maar goed vasthoudt, heeft hij geen kracht om te wurgen,’ hijgde Tamara, die het zweet uitbrak.

De slang deed zijn bek open, zo ver hij kon.

‘Brrr, kijk eens wat een gemene tanden, pas op dat je niet te dicht bij die bek komt!’ zei Caro.

‘Wij noemen dit de afgodslang,’ bromde Tamara, die moeite had het dier te houden. ‘Heb je niks om 'm in te doen?’

‘Stop 'm maar in die kist, onder de boom. Er is een deksel op en daar komt 'ie nóóit uit!’

Inmiddels was het dienstmeisje naar buiten gekomen om te zien wat er aan de hand was. Toen ze de slang zag, begon ze luid te gillen. ‘Mi Gado, mi Gado! Tamara pré nanga sneki! Mi Gado!’

Mijn God, Tamara speelt met een slang, betekende dat.

Ondertussen waren ze bij de kist gekomen. Aloe, die rustig op een van de onderste takken de banaan zat op te peuzelen, fladderde bij het zien van zijn vijand van angst uit de boom. Hij kwam met een smak op de grond terecht.

‘Je moet me even helpen, Caro, met de staart,’ zei Tamara. Caro had natuurlijk nog nooit een slang

aangeraakt en ze voelde er al heel weinig voor. ‘Je hoeft niet bang te zijn, ik houd de kop goed vast!’ stelde Tamara haar gerust.

Voorzichtig greep Caro de staart en bevrijdde Tamara van de slang.

‘Houd de staart goed vast!’ commandeerde Tamara, ‘dan gooien we 'm in de kist. Tegelijk loslaten! Eén, twéé... drie!’ Daar lag de slang. Meteen pakte Tamara het deksel en sloot de kist af.

‘Zo, die hebben we,’ verzuchtte ze.

‘Wat moeten we 'm te eten geven.?’ informeerde Caro, die zich onmiddellijk om de maag van het gevangen dier bezorgd maakte.

‘Niks, helemaal niks. Ze kunnen maanden zonder eten als het moet. Het zijn heel nuttige slangen, want in de buurt van huizen leven ze van muizen en ratten.’

‘Nu hebben we al drie beesten voor meneer Havik,’ zei Caro. ‘Aloe is zich rot geschrokken.’

‘Aloe!’ riep de raaf, die op veilige afstand zat toe te kijken.

‘Wees maar gerust, hoor Aloe!’ zei Caro.

‘Meneer Boa zit veilig opgeborgen.’ Ze nam Aloe op haar vinger en zette hem weer in de boom. Aloe haastte zich naar de top. Van die slang moest hij blijkbaar niets hebben!

‘Het zal me wel erg spijten als hij verkocht wordt,’ zei Caro, terwijl ze Aloe nakeek. ‘Ik houd zoveel van 'm en hij kent mij al zo goed!’

De meisjes droegen na dit slangeavontuur de planken

naar de rivierkant. Achter het huisje van ouwe Hendrik begonnen ze een paar hokken te timmeren.

‘Gaan jullie een nieuw huis voor Hendrik bouwen?’ informeerde de oude man belangstellend, toen hij de meisjes zo druk aan het sjouwen zag.

‘Nee, baas,’ antwoordde Caro. ‘We maken een paar hokken, want we gaan wilde dieren verzamelen.’

‘Wilde dieren?’ riep baas Hendrik verschrikt uit. ‘Achter mijn huisje?’

‘Geen leeuwen en tijgers, hoor baas,’ stelde Caro hem gerust.

‘Nee, dat begrijp ik, juffrouw Caro, want die zijn er in Suriname niet. Maar maak die hokken flink stevig, want anders komen jullie dieren in de nacht ouwe Hendrik bezoeken!’ waarschuwde hij.

‘Wacht!’ Baas Hendrik ging naar binnen en kwam te voorschijn met twee stukken vlees, twee kluifjes. ‘Hier, meisjes,’ zei hij, ‘een stuk sekrepatoe meti, het lekkerste vlees dat baas Hendrik kent!’

‘Wat is dat, sekrepatoe meti?’ vroeg Caro een tikkeltje argwanend.

‘Schildpadvlees,’ legde Tamara uit.

‘Heb ik nog nooit geproefd!’ zei Caro, ‘maar ik wil het best eens proberen.’

‘Schildpad is mijn treef,’ stelde Tamara vast.

‘Treef?’ vroeg Caro weer.

‘Tja,’ zei baas Hendrik lachend, ‘een treef is een gek ding! Als wij geboren worden, krijgen we vaak een treef, die we ons hele leven houden.’

Caro was nog niet veel wijzer. ‘Wat voor een raar ding is dat dan?’

‘Kijk, juffrouw Caro, dat zit zó. Als je treef schildpad is, dan mag je je hele leven géén schildpadvlees eten!’

‘En wat gebeurt er als je het tóch eet?’

‘Dan word je erg ziek en je krijgt uitslag en zo meer,’ zei de oude baas.

‘Maar wie vertelt je wat je treef is... de dokter?’ vroeg Caro wat ongelovig.

‘Luister. Ik heb bijvoorbeeld óók een treef. Vis, àlle vis,’ vervolgde baas Hendrik. ‘Op de dag dat ik geboren werd, droomde een buurvrouw over een man met een vis in de hand. Vóórdat ze kon zien wat voor soort vis het was, werd ze wakker. Nu heb ik een treef voor àlle vis!’

Caro wist niet wat ze daar van moest denken. Ze had wel geleerd om niet alles wat ze niet begreep opzij te schuiven als onzin of bijgeloof!

‘Ik ken iemand die alléén witte kip als treef heeft. Elke andere kleur is géén treef!’ zei Tamara.

‘Heeft iedere Surinamer een treef?’ vroeg Caro. ‘O nee, lang niet. Je hoort er tegenwoordig veel minder van dan vroeger,’ vertelde baas Hendrik.

‘Hoe smaakt het vlees?’ vroeg de oude man.

‘Heerlijk, baas!’ zei Caro.

‘Heb je weleens schildpadeieren gegeten, juffrouw Caro?’

‘Nee, ik wist niet dat die óók al gegeten werden!’ zei Caro verbaasd.

‘Als kind,’ vervolgde baas Hendrik, ‘ging ik weleens op 't strand eieren zoeken.’

‘Liggen die dan zomaar op het strand?’

‘Nee, maar ze zijn toch makkelijk te vinden. De moeder schildpad kruipt hoog het strand op om haar eieren te leggen. Daar graaft ze met de achterpoten een kuiltje en legt er soms wel tweehonderd eieren in. Dat kuiltje maakt ze dicht en ze stampt de grond zelfs weer vast ook.’

‘Stampt de grond vast?’

‘Ja zeker! Ze gaat dan op het dichtgemaakte kuiltje zitten. Ze tilt zich met haar korte pootjes wat op en laat zich dan weer vallen. Dat gaat zo een tijdje door.’

‘Maar dan zijn de eieren toch zeker erg moeilijk te vinden?’

‘Nee, want als de schildpad naar de zee terugkruipt, laat ze een heel spoor in het zand achter.’

‘Dus je volgt het spoor maar en dan kom je vanzelf bij de eieren,’ zei Caro. ‘Maar kom, zo schieten we nooit op. Baas Hendrik, u houdt ons van ons werk met uw verhalen!’ Ze nam de hamer en begon weer ijverig te timmeren. Ze was een meisje dat heus wel een spijker in een plank kon slaan!

Tamara zat nog in gedachten verzonken.

‘Vooruit, Tamara!’ riep Caro. ‘Jouw treef is wèrken, geloof ik!’

Verdwaald

Het is zondagmorgen, heel vroeg. Aloe is weer Caro's wekker geweest. Vandaag zou zij met Tamara en Lie het bos ingaan.

Lie was de zoon van meneer Lie Wong, de boekhouder op de koffiefabriek. Caro was liever alleen met Tamara gegaan, maar haar vader had bezwaar gemaakt als er niet een jongen meeging. Bovendien kon je op de dierenvangst beter met meer dan twee zijn. Ze hadden geen van beiden erg veel op met Lie, die een jaar ouder was dan de meisjes.

Lies vader had de meisjes horen praten over hun plannen, en hij had erop aangedrongen dat zijn zoon ook mee zou gaan.

'Hij moet eens een beetje flinker worden,' had hij tegen zijn vrouw gezegd.

Toen Caro buiten kwam, stond Tamara al klaar. Het meisje had een grote houwer (boskapmes) bij zich en een paar meter touw, dat ze van haar vader had geleend. Voor deze gelegenheid had Tamara zelfs schoenen aangetrokken! Normaal droeg ze die alleen maar naar school.

'Is Lie er nog niet?' vroeg Caro.

'Misschien maft hij nog!' zei Tamara lachend. 'Laten we gaan kijken!'

Bij het huis van meneer Lie Wong gekomen, zagen ze Lie net naar buiten komen. Hij had een keurig witkatoenen bloesje aan en mooi glimmende schoenen. 'Ga je naar verjarie?' informeerde Tamara direct.

Verjarie betekende verjaardagfeestje.

Lie had een groot pak onder zijn arm.

‘Zit daar materiaal in om dieren te vangen?’ informeerde Caro belangstellend. Maar het pak bleek slechts brood en een fles melk te bevatten. Enfin, de jager moet ook eten.

‘Melk?’ vroeg Tamara.

‘Nou ja,’ zei Caro vlug, ‘dat moet Lie toch zelf weten? Als hij het maar draagt! Kom, we moeten gaan!’

Ze zouden met de grote korjaal van de plantage een eind de rivier op peddelen, om daar dan het bos in te gaan. Tamara wist er een bospad, dat je een eind kon volgen.

‘Daar zitten allerlei dieren,’ had ze gezegd. De dag te voren hadden ze wat kistjes met gaas bespannen en die namen ze nu mee. Intussen was de zon opgekomen en het begon al behaaglijk te worden. Er hing nog een dikke nevel over het water, maar die zou gauw genoeg optrekken.

Na een uurtje pagaaien kwamen ze op de plaats van bestemming aan. Ze laadden de kisten uit en Caro en Tamara trokken de boot een eindje de oever op.

‘We zullen die kisten een eindje mee het bos in nemen en ze daar laten staan,’ besliste Tamara, die de leiding op zich had genomen. ‘We kunnen niet door het bos met die kisten gaan sjouwen!’

Ze namen ieder een kistje op de schouders en gingen op weg over het smalle paadje.

Nadat ze een kwartiertje gelopen hadden, splitste het pad zich.

‘Zullen we hier de kisten neerzetten?’ vroeg Tamara. ‘Als we wat vangen, brengen we 't hier.’

‘Wat voor beesten zitten hier?’ informeerde Lie, die zich niet zo erg op zijn gemak voelde. Hij was eigenlijk nooit in het bos geweest, zoals de meisjes.

‘Olifanten en neushoorns, en die stoppen we in die kistjes!’ zei Caro, glimlachend om die bange Lie.

‘In Suriname zeker!’ zei Lie, die er helemaal niet om kon lachen.

Nauwelijks had hij dit gezegd, of een luid geraas trok hun aandacht.

‘Wa's dat?’ vroeg Lie onmiddellijk.

‘Daar komt er al een!’ waarschuwde Caro.

Het was een dode tak van een hoge boom, die op de grond terechtkwam. Dikke dauwdruppels hingen in het nog schemerdonkere bos aan de takken en bladeren. Het pad, dat al lang niet meer gebruikt was, was alweer gedeeltelijk dichtgegroeid met varens en allerlei soorten lage planten. Alles was kletsnat en al heel gauw waren alle drie tot aan de knieën drijf. Zacht slopen ze voort, goed oplettend. Ineens draaide Tamara, die voorop liep, zich om, de vinger op de mond. ‘Horen jullie dat?’ fluisterde ze. Ja, nu hoorden ze het alle drie. Het geluid kwam van boven uit een boom. Het was alsof er uit een boom telkens iets viel, maar wat kon het zijn?

‘Er valt wat op mijn hoofd,’ zei Lie, die zich bukte en iets opraapte.

‘Geef 'es hier!’ fluisterde Tamara. ‘Ha,’ zei ze nu wat luider, en ze tuurde in de boom boven hen. ‘Er zit daar ergens een tamandua!’

‘Da's een boom-miereneter,’ vertaalde Caro deskundig voor Lie.

‘Bijten die?’ vroeg Lie wat benauwd. Dat leek alles te zijn wat hem interesseerde.

‘Welnee,’ antwoordde Caro. ‘Ze hebben niet eens tanden!’

‘Ik zie 'm zitten!’ riep Tamara. ‘Kijk, dáár! Je kunt 'm net tussen die twee takken door zien!’

Tamara trok vlug haar schoenen uit.

‘Je klimt er toch niet in?’ vroeg Caro.

‘Natuurlijk, die beesten kunnen niet hard lopen.’

Het was niet de eerste keer dat ze Tamara in een boom zag klimmen, maar deze dichtbegroeide boom zag er niet makkelijk uit. Terwijl Tamara behendig naar boven klom, keken de beide anderen naar de miereneter boven hun hoofd. Deze was bezig met zijn ontbijt. Het dier zat op een groot mierennest en met zijn scherpe klauwen brak het daar telkens stukken droge klei af, die dan naar beneden vielen. Zo'n stukje had Lie op zijn hoofd gekregen. ‘Hij zit lekker te smullen,’ zei Caro.

‘Hoe krijgt hij die mieren naar binnen?’ vroeg Lie, nu wat meer op zijn gemak.

‘O, hij heeft een heel lange dunne tong. Als hij een stukje van zo'n termietennest heeft afgebroken, komen duizenden houtluizen (termieten) naar buiten. Met zijn lange, kleverige tong likt hij er zo

massa's tegelijk op.’

Inmiddels was Tamara al een heel eind de boom ingeklommen. Maar goed dat de meisjes besloten hadden een lange broek te dragen, want de boom zat vol scherpe punten en ongedierte.

‘Hoe krijg je 'm naar beneden?’ riep Caro.

‘Let maar eens op!’ schreeuwde Tamara terug. Een paar minuten later was Tamara al bij het houtluizennest. Toen de bijziende miereneter haar opmerkte, wilde hij over een tak ervandoor gaan, maar Tamara greep hem bij zijn lange, kale staart.

Ondertussen had ze al een stuk tak van de boom afgerukt en hield dat nu vlak voor het beest. De miereneter greep onmiddellijk de tak en klom erin. Tamara liet de staart los en liet zich voorzichtig uit de boom zakken. De tak, waarin de miereneter zat, hield ze stevig vast. Als het dier langs de tak naar haar toe kwam, draaide ze de tak om. Het dier was vreselijk traag in zijn bewegingen.

‘Nou, jij kunt klimmen als een miereneter,’ zei Caro, toen Tamara met haar buit weer op de begane grond stond.

‘Die moet meneer Havik ook hebben, hè? Breng jij het beest even naar de kist, Lie?’ vroeg Tamara.

Lie keek eens naar de gemene klauwen van het dier, drie vlijmscherpe lange nagels aan iedere poot.

‘En als hij mij nu eens te pakken krijgt?’ vroeg hij wat benauwd.

‘Je moet ook zorgen dat hij je nièt te pakken krijgt!’ zei Tamara. Met z'n drieën liepen ze terug.

‘Nou, da's een goed begin!’ vond Caro.

Toen de miereneter veilig in de kist zat opgeborgen, gingen ze met de jacht voort. Na een goed uur lopen kwamen ze aan een brede kreek, waarin nog water was.

‘Dit is de eerste kreek die nog water heeft,’ merkte Caro op. ‘In de droge tijd zijn haast alle kreken in het bos droog, hè?’

Een dun stammetje lag over het traag stromende water. Dat was de enige brug.

‘Daar kom ik nooit over,’ klaagde Lie onmiddellijk. Tamara trok haar schoenen weer uit en wandelde zonder één woord te zeggen naar de overkant. Caro, nu ook op blote voeten, was haar gauw gevolgd. De meisjes waren er al zo dikwijls rond de plantage op uit getrokken, dat dit voor hen kinderspel was.

‘Vooruit, Lietje!’ riep Tamara. ‘Trek je schoenen uit!’

De jongen hing zijn schoenen om zijn nek. Voetje voor voetje ging hij over het zwiepende stammetje. Hij wou niet bij de meisjes achterblijven. Onder zijn arm droeg hij het pak boterhammen en melk. In het midden gekomen, bleef hij staan.

‘Help me!’ riep hij ineens uit.

‘Niet blijven staan, Lie, dóórlopen!’ adviseerde Tamara.

‘Help! Ik val...’ en plons, Lie dook met melk en al het water in.

Gelukkig was de kreek niet meer dan een halve

meter diep. Rechtop stond Lie in 't water. Wèg schoenen, wèg boterhammen, wèg fles melk! Zijn witte bloesje hing nu als een vaatdoek om zijn lijf. Vlug liep Tamara terug naar het midden van het bruggetje.

‘Geef me een hand,’ zei ze. En hand in hand, Lie in het water, Tamara op het dunne stammetje, liepen ze naar de kant.

‘Mijn schoenen!’ jammerde Lie.

‘Nou, die kunnen onmogelijk weg zijn,’ meende Caro. Ze liep zo het water in en zocht met haar blote voeten in de modder. Na enige tijd zoeken voelde ze de schoenen.

‘Ik heb ze al!’ riep ze, terwijl ze de schoenen uit het water opviste.

‘Nou, ga jij maar een tijdje in de zon zitten,’ zei Tamara, die naar een open plek in het bos wees, waar volop zonneschijn was. ‘Je bent kopje onder geweest, Lie!’

‘Mijn brood en melk!’ klaagde de zoon van de boekhouder.

‘Je brood is nu wel broodpap geworden,’ veronderstelde Caro.

‘Je kunt straks van mij wel een hapje krijgen, hoor!’ bood Tamara aan. Ze had in een klein pakje een broodje, in een stuk krant gewikkeld.

‘En van mij kun je wel een slok water krijgen,’ zei Caro, die een veldfles aan een riem rond haar middel had hangen. ‘Maar je zult, na je bad niet veel dorst hebben.’

Terwijl Caro en Lie op een omgevallen boom in de zon zaten, verkende Tamara de omgeving. Na enige tijd kwam ze terug met de mededeling: ‘Ik heb een plaats gevonden waar boffroes drinken.’

‘Boffroes zijn buffels. In Holland noemen we ze tapirs,’ zei Caro gewichtig. Dat boek was toch maar een praktisch cadeau, wat die schoolmeester in Holland haar had meegegeven!

‘Kan me niks schelen hoe je ze in Holland noemt, maar ik zeg boffroe,’ antwoordde Tamara lachend. ‘Zijn jullie droog?’

Lie trok zijn schoenen aan. Ze waren nog wel niet droog maar op zulke kleinigheden kon je niet letten. De jacht kon weer doorgaan. Nadat ze een tijdje Tamara gevolgd waren kwamen ze aan een diepe plas met modderwater.

‘Kijk, overal zie je boffroesporen,’ wees Tamara. Duidelijk waren de afdrukken van de hoeven in de modder te zien.

‘Boffroes zijn de grootste dieren in het oerwoud, hè?’ zei Caro.

Ze stonden nu aan de rand van het vuile water.

‘Pas op!’ waarschuwde Tamara plotseling. ‘Het zit hier vol koepari's!’

Van die dingen had Caro nog nooit gehoord. ‘Wat zeg je?’

‘Koepari's! Teken, bosteken! Gauw, weg van hier!’ en Tamara rende het bos in. Op een afstand bleef ze staan.

‘Ik zit vol!’ riep ze.

Als een bezetene begon ze over haar benen te wrijven. Ook Caro en Lie zagen nu een paar heel kleine beestjes langs hun benen omhoog kruipen.

‘Het is een geluk dat we ze op tijd gezien hebben!’ zei Tamara, ‘want als je vol met die dingen komt te zitten, ben je nog niet jarig.’ Eén voor één plukten ze de kleine teken van hun benen.

‘Ze bijten zich in je huid vast en zuigen zich dan vol bloed. Als ze zich vol gezogen hebben, worden ze wel tienmaal zo groot. Onze hond Vuiltje heeft er ook dikwijls last van,’ zei Caro.

‘Die dingen zien er dan uit als een erwt,’ zei Lie. ‘Hoe komen ze hier allemaal bij elkaar?’ vroeg Caro.

‘Kijk,’ vertelde Tamara, ‘in de droge tijd komen de boffroes op deze plaats drinken en in het water liggen. Ze houden veel van water!’

‘Maar ik bedoel, die koepari's, waar komen dié vandaan?’

‘De boffroes zitter er vol mee, maar als ze in het water gaan liggen, gaan ze er af,’ legde Tamara uit. ‘Daarom zit 't hier zo vol met die vieze beestjes. De boffroes en ook andere dieren hebben ze hier gebracht.’

‘Ik vind het maar vieze beesten, die boffroes van jou,’ meende Lie, terwijl hij nog een koepari van zijn been pikte.

‘Bijna alle bosdieren hebben er last van,’ ging Tamara verder. ‘Zelfs slangen en schildpadden zitten vaak vol.’

‘Slangen ook?’ vroeg Caro ongelovig.

‘Ja, meestal op een plaats waar ze gewond zijn geweest.’

‘Nou... dat hebben we dan óók weer gehad,’ vond Caro, die het nog druk had met het opsporen van de kleine bloedzuigers.

‘Jij zal morgen wel lekkere jeuk hebben,’ zei Tamara lachend.

‘Waarom juist ik?’ vroeg Caro verbaasd. ‘Van die koepari's?’

‘Nee, van de patata losso,’ antwoordde Tamara.

‘Aardappelluizen,’ vertaalde Lie letterlijk.

‘Ze noemen ze ook wel grasluizen,’ lichtte Tamara toe.

‘Ja, da's waar ook, daar heb ik al eens eerder last van gehad. Dat was ik alweer vergeten,’ zuchtte Caro.

‘Bakkra's hebben er veel meer last van dan Surinamers,’ zei Lie, met een knipoogje naar Tamara.

‘Ze zijn zó klein, dat je ze haast niet kunt zien, en de volgende dag beginnen ze pas te jeuken! Vooral 's nachts!’ vervolgde Tamara. ‘Eigenlijk had je je benen in moeten smeren met petroleum, Caro, dan blijven die beesten wel van je af. Daar hebben we niet aan gedacht.’

‘Nou, vooruit maar weer. Ik moet wàt voor het goede doel over hebben,’ verzuchtte Caro. ‘Ik heb m'n vader beloofd dat we niet al te ver het bos zouden ingaan,’ zei Caro, toen ze een eind verder waren gelopen. ‘Zullen we langzamerhand eens omkeren?’

Nauwelijks had ze dat gezegd, of ze zagen voor zich uit een bosvarken lopen.

‘Een pakira!’ riep Tamara opgewonden. ‘En hij heeft een jong bij zich!’ Meteen zette ze het op een lopen. De beide anderen gingen haar achterna.

De pakira verdween in het dichte gebladerte, maar Tamara zat hem dicht op de hielen. Wat kon dat meisje lopen! Ze hadden de grootste moeite haar niet uit 't oog te verliezen. Even later vonden ze Tamara, die ijverig naar een spoor aan het zoeken was.

‘Ik kon ze niet bijhouden,’ hijgde ze. ‘De enige manier om zo'n kleintje te pakken te krijgen, is erachteraan te hollen. Die kleintjes kunnen natuurlijk niet zo hard lopen!’ zei Tamara buiten adem.

‘Toch harder dan jij, Tamara!’ merkte Lie fijntjes op.

De jagers hadden intussen honger gekregen. Al lopende aten ze hun brood op.

‘Zeg, we zijn helemaal van het rechte pad afgeraakt,’ zei Caro.

‘We zijn toch uit die richting gekomen?’ meende Tamara.

‘Weet je dat wel zeker?’ aarzelde Caro. ‘Ik dacht dat we juist van de andere kant kwamen.’

‘We zijn toch zeker niet verdwaald?’ vroeg Lie geschrokken. Hij had tot nu toe volledig vertrouwd op de boskennis van Tamara, maar nu schrok hij toch wel even.

‘Nou, jò, maak je niet druk! We vinden het pad heus wel weer terug,’ zei Tamara boos.

Toen ze weer een kwartiertje gelopen hadden in de richting die Tamara had aangegeven, bleven ze staan.

‘Nee, dit is toch niet de goede weg,’ besliste het Surinaamse meisje.

‘O, help! Hoe komen we het bos weer uit?’ jammerde Lie onmiddellijk.

‘Houd je mond, man!’ gebood Caro kortaf. ‘Met jammeren schieten we niets op. Kijk liever uit je doppen!’

‘Dan had je thuis moeten blijven!’ vond Tamara.

‘Laten we die andere richting proberen,’ stelde Caro voor.

‘Jammer dat de zon zich niet meer laat zien. De hele morgen heeft'ie geschenen en nu we hem nodig hebben laat hij ons in de steek. Als de zon nu maar scheen, dan wist ik 't wel,’ zei Tamara. ‘In het bos moet je altijd op de stand van de zon letten.’

‘Ja, daar heb je wat aan, als de zon niet schijnt!’ vond Lie.

De drie begonnen nu in de nieuwe richting te lopen, achter Caro aan, maar na een tijdje stonden ze weer stil. Ze wisten het echt niet meer!

‘Da's beroerd,’ stelde Caro vast. Ze had wel eens angstige verhalen gehoord over in het oerwoud verdwaalde mensen... Nooit had ze gedacht dat háár dat weleens kon overkomen! De schrik sloeg

hen alle drie om het hart. Wat te doen?

‘Als we die brede kreek konden vinden, zouden we het bruggetje ook wel weer vinden,’ zei Caro.

‘Ja, àls...’ mopperde Lie, die nu wanhopig begon te worden. ‘Ik wil de nacht niet in het bos doorbrengen, hoor!’

‘Nou, dan moet je zien dat je eruit komt,’ was Tamara's antwoord.

‘Kom jongens, geen ruzie nou. Laten we goed zoeken.’ Caro bleef kalm.

‘Jullie hebben mij hier gebracht, jullie moeten me ook weer thuisbrengen,’ stelde Lie vast.

‘Weet je wat we doen?’ zei Caro. ‘We lopen alle drie een andere richting uit. Een half uur lang. Maak tekens aan de bomen zodat je op deze plaats terug kunt komen. Als je denkt een half uur gelopen te hebben en geen kreek of voetpad gevonden hebt, keer je terug op dit punt.’

‘Ik denk er niet over!’ zei Lie. ‘Ik ga niet alleen!’ ‘Als je daar te bang voor bent, dan ga jij maar met Tamara samen,’ besliste Caro. ‘Geef haar maar een handje!’

Tamara vond het geen goed idee. ‘Lie kan hier wel wachten,’ stelde ze voor, ‘terwijl jij en ik zoeken.’

‘Ik blijf hier niet alleen zitten,’ zei Lie angstig.

‘Nou, kom dan maar met mij mee,’ antwoordde Tamara.

De meisjes gingen nu in twee richtingen uiteen.

‘Niet langer dan een half uur, hoor!’ waarschuw-

de Caro nog.

‘Hier, nemen jullie mijn horloge mee!’ en ze gaf Tamara haar horloge.

Caro keek nog even om en nóg eens, tot ze de beide anderen niet meer kon zien.

Nu was ze dus alleen, alleen in het dichte oerwoud! Tjonge, wat zouden haar ouders ongerust zijn als ze vanmiddag niet thuiskwam. Ze zouden natuurlijk gaan zoeken, maar ze zouden niet weten wáár te zoeken!

Ze baande zich een weg door het dichte struikgewas, nu en dan struikelend over bovengrondse wortels. Telkens keek ze om, om te zien of ze wel in een rechte lijn liep. Eenmaal liep ze in een groot spinneweb. De grote, harige spin zat op haar schouder, zonder dat ze het wist. Het monster was zo groot als een uitgespreide hand. Toen het plotseling met een harige poot in haar nek kwam, voelde ze een gekriebel. Ze taste met haar hand in haar nek en zag toen ineens het roodharige monster over haar arm lopen. Ze rilde van afschuw bij het zien van de reuzenspin. Met een vlugge armbeweging schudde ze het dier van zich af en rrrrt verdween het onder de dorre bladeren op de bosgrond. Was me dat een schrik!

Elke paar stappen maakte ze een teken aan een struik of boom. Nu eens bond ze wat lianen samen, dan weer brak ze wat takjes af, om zo een duidelijk spoor achter te laten. Toen ze ongeveer een half uur voortgeploeterd had zonder iets te vinden, keerde

ze moedeloos terug. Het eigen spoor volgen bleek niet eenvoudig. Verschillende keren raakte ze van haar eigen spoor af, maar steeds vond ze het weer terug. Tenslotte kwam ze op het afgesproken punt terug, maar... nog geen Tamara en Lie!

Caro ging op de grond zitten, met de rug tegen een boom. Ze was erg moe. De anderen zouden zó wel komen. Tamara had het horloge en zij kon dus precies een half uur lopen. Zouden ze iets gevonden hebben? Wat bleven ze lang weg. Ze zouden toch niet... nee, dat zouden ze nóóit doen! Als die zon nu maar even doorkwam, dan kon Tamara de juiste richting bepalen. Het moest nu al zeker drie uur in de middag zijn. Zou ze eens roepen? ‘Tamaraaaa!!’ riep ze zo hard ze kon.

Geen antwoord. Wat was het stil in het bos. Verbeeld je dat zij hier zo de nacht zou moeten doorbrengen. Ze was niet gauw bang, maar dàt...

Zou ze Tamara's spoor kunnen volgen? Nee, niet doen. Ze zou het kunnen kwijtraken, en dan was ze helemaal in de misère! Zou ze zich zó in de tijd hebben vergist? Dat was haast niet te geloven. Hoorde ze daar iets? Kijk, daar boven in die boom zat zowaar een aap haar te bestuderen. Ik wou dat jij kon praten, dacht Caro. Over een uur zou het al donker in het bos worden. In het dichte oerwoud is het altijd veel vroeger donker.

Alléén in het oerwoud, in het donker. Ze moest er niet te veel aan denken. Moest ze hier nu maar blijven zitten wachten? Die spin zou haar toch niet

gevolgd zijn? Hè, wat begon ze nu ineens rare dingen te denken. Een spin die mensen volgt! Maar ja, er waren in het oerwoud zoveel dingen die de mensen niet konden begrijpen. Wat kroop daar...?

Was dat...? Nee, gelukkig, het was maar een onschuldig hagedisje. Had ze niet griezelige verhalen gehoord over de azéman, een soort heks met het boze oog en andere hekserij? Wat was daar eigenlijk van waar? Nu begreep zij ineens, hoe mensen in die dingen kunnen gaan geloven. Als zij hier de nacht moest doorbrengen, zou zij er morgen ook vàst in geloven!

Daar hoorde ze toch duidelijk iets! Vlug stond ze op.

'Tamaraaaa!' riep ze uit.

'Kom vlug, Caro!' kwam 't antwoord al van een afstand. 'Ik heb een pad gevonden!' Tamara vertelde haar wat er was gebeurd. Lie en zij hadden bijna een half uur gelopen, toen ze op een voetpad stuitten. Tamara wist niet waar het pad heen leidde en had, in plaats van terug te gaan, eerst het paadje een eind gevolgd. Ze had ontdekt dat het naar de grote rivier voerde. Op de terugweg hadden Lie en zij nog een luiaard gevangen. Een 'loirie', zoals Tamara hem noemde.

'We hebben hem met touw gebonden en Lie houdt er de wacht bij!' vertelde Tamara.

'Nou, hij durft!' zei Caro lachend, maar ze moest ineens aan die heksen en spinnen van straks denken. Na een tijdje vlug gelopen te hebben, kwamen ze aan

het voetpad, waar Lie met de luiaard zat te wachten. Het was een zonneluiaard, zoals je direct aan de oranje vlek op zijn rug kon zien. Die andere soort noemden ze schapeluiaard, of skapoe loirie.

‘Dat beest heeft ook al van die geweldige klauwen,’ zei Caro.

‘Da's nou het meest luie beest van de hele wereld!’ zei Tamara plechtig.

‘Nog luier dan jij?’ vroeg Lie, die nu ineens weer kon lachen.

‘Ze hangen de hele dag maar in de bomen en ze komen zo goed als nooit op de grond.’

‘Hoe drinken ze dan?’ vroeg Caro. Als het over dieren ging, stonden haar oren wijd open!

‘Dat doen ze heel weinig. In de bladeren zit vocht genoeg, want ze eten alleen maar bladeren.’

‘Maar... hé, waar zou onze korjaal liggen?’ vroeg Caro bezorgd.

‘Dat moet hier dichtbij zijn,’ was Tamara's antwoord. ‘Kom, deze kant op.’

Ze moesten nu weer door het dichte struikgewas langs de rivieroever, toen ze ineens de boot voor zich zagen liggen.

‘Hè, hè,’ zuchtte Lie verlicht. ‘Dat is eens maar nóóit meer!’

‘Nog even vlug het pad op van vanmorgen, om de kist met de miereneter te halen. We laten de andere kistjes maar daar,’ zei Tamara. ‘Wacht even hier, Lie,’ en Caro en Tamara renden nu het bospad op, dat ze ook die morgen gelopen hadden. Toen ze weer

bij de korjaal terugkwamen, was het al helemaal donker.

Lie had intussen de boot in het water geduwd en op volle kracht ging het nu op plantage Rustenburg aan.

‘Wanneer gaan we weer?’ vroeg Tamara, toen ze voet aan wal zetten.

‘Wanneer je zin hebt,’ antwoordde Caro lachend, ‘als ik tenminste van mijn vader mag zonder dat er een màn bij is!’

Lie was toen al op weg naar huis, blij dat het avontuur was afgelopen!

Caro doet zaken

Het was nu twee weken geleden dat meneer Havik was geweest. In de dierentuin van Caro en Tamara zaten Aloe, het sagawinki, de tapijtslang, de miereneter, de luiaard en intussen had baas Voorn een jong bosvarken gevangen. Dat zat óók in de dierentuin. Baas Voorn had aan alle plantagearbeiders verteld dat de twee meisjes dieren kochten.

Toen Caro die middag uit school kwam, zat er een man op haar te wachten. Het was een Javaan.

Heel geheimzinnig liet de man Caro een kistje zien.

‘Wat heb je daar?’ informeerde het meisje.

‘Ik heb gehoord, juffrouw dieren koop,’ zei de vriendelijke man in zijn beste Nederlands.

‘Ja, dat is zo,’ zei Caro. ‘Wat zit er in?’

‘U ook koop een bonni bonni?’

‘Bonni bonni? O ja, een Surinaams eekhoorntje,’ antwoordde Caro. ‘Ja zeker, die koop ik ook.’

‘En hoeveel de juffrouw betalen voor bonni bonni?’ ‘Nou, laat eerst maar eens kijken,’ antwoordde Caro, die eerst op haar lijstje moest kijken hoeveel meneer Havik ervoor betaalde.

De man sneed het touwtje los en lichtte het deksel voorzichtig op, zodat Caro het diertje kon zien. 't Was een grappig beestje, met een grote pluimstaart. Lijkt niets op een Hollandse eekhoorn, dacht ze bij zichzelf.

‘Ik geef er vier gulden voor,’ zei Caro.

De man begon luid te lachen. ‘Pier gulden, juffrouw, ha ha, pier gulden!’

‘Wat had je dan gedacht?’ vroeg Caro, die er niets leuks aan vond.

‘Dit bonni bonni heel mooi. Dit niet zómaar bonni bonni! Juffrouw moet goede prijs betalen hierpoor!’ zei de Javaan, die deed alsof hij heel verontwaardigd was.

‘Nou, hoeveel dan?’ vroeg Caro een beetje ongeduldig.

‘Twintig gulden, juffrouw,’ antwoordde de man zonder blikken of blozen.

‘Mijn beste man, voor twintig gulden koop ik een bos vol bonni bonni's,’ zei Caro glimlachend.

‘Goed, ik zal de juffrouw goedkoop perkoop,’ zei de man ernstig. ‘Juffrouw kan bonni bonni kopen poor pijptien gulden.’

‘Nee, hoor,’ antwoordde Caro, ‘mijn prijs is vier gulden.’

‘Maar juffrouw, pier gulden!’ zei de man. ‘Deze mooie bonni bonni!’ De man deed alsof hij weg wilde gaan. Hij nam zijn kistje weer op. ‘Ik gaan bonni bonni perkoop andere plaats. Ik krijgen pijptien gulden!’

‘Nou,’ antwoordde Caro, ‘dan bof je als iemand er vijftien gulden voor geeft!’

De man begon opnieuw luid te lachen en zette het kistje weer neer.

‘Ik zien, juffrouw is goede mens. Ik geep speciale prijs, zeer speciale prijs voor goede mens. Twaalf gulden, juffrouw,’ zei de Javaan doodernstig.

‘Nee, echt niet, ik kan er heus niet meer dan vier gulden voor bieden,’ zei Caro beslist.

Meewarig keek de man Caro aan en schudde treurig het hoofd. Hij nam zijn kistje weer op en deed een paar passen in de richting van het tuinhek. Hij gaat weg... dacht Caro. De man draaide zich nog één keer om en zei: ‘Tien gulden, juffrouw, laagste prijs,’ en hij stak daarbij tien vingers in de lucht.

‘Nee hoor,’ antwoordde Caro, ‘laat dan maar.’

‘Hoepeel wil juffrouw betalen?’ vroeg de man nog eens.

‘Dat weet je nu wel, vier gulden!’ antwoordde Caro. De man lachte weer. Plotseling werd hij doodernstig en zei: ‘Juffrouw, ik heb bonni bonni gepangen in de bos! Hele dag lopen. Ik perweg woon,

juffrouw. Ik maar arme man. U heel peel geld hebben.'

Caro haalde de schouders op. 'Tja, dat kan nu allemaal wel waar zijn, maar ik geef vier gulden voor dat diertje.'

'Acht gulden, juffrouw,' probeerde de Javaan nog.

'Nee, man, verkoop je bonni bonni maar aan iemand anders!'

De man draaide zich om en vertrok...

Caro had hem graag terug willen roepen, maar zij kón niet meer voor het diertje betalen dan vier gulden.

Toen Caro een halfuurtje later naar buiten kwam, stond de Javaan er weer, mèt zijn kistje!

'Pijp gulden, juffrouw,' zei hij en hij overhandigde Caro het kistje.

Ze nam het aan en antwoordde: 'Pier!'

De man glimlachte vriendelijk en Caro betaalde hem vier gulden uit.

'Wat poor dieren juffrouw nog méér kopen?' vroeg hij.

'O, van alles,' zei Caro wat verbaasd.

'Goed juffrouw, ik zal zoeken poor u!' en de beleefde Javaan vertrok weer.

Een paar dagen later stond plotseling meneer Havik voor Caro's neus.

'En Caro?' begon hij vriendelijk. 'Is de vangst goed geweest?'

‘Nou, dat gaat nogal, meneer,’ anntwoordde Caro, en ze vertelde wat voor dieren Tamara en zij al hadden.

‘Maar dat is prachtig!’ prees meneer Havik lachend. ‘Laten we maar eens gauw gaan kijken!’

Caro bracht meneer Havik naar de rivierkant, achter baas Hendriks huisje.

‘Hier hebben we ze allemaal, meneer!’ zei Caro trots en ze wees op de hokken.

‘Tjonge jonge, dat hebben jullie hier prima voor mekaar, hè?’ vond meneer Havik. ‘Zal ik de dieren dan maar meenemen? En betalen natuurlijk!’ voegde hij er snel aan toe.

‘Hoe neemt u ze mee?’

‘Ik ben met de auto,’ zei meneer Havik. ‘Maar heb je niet een paar kistjes? Dan kunnen we ze daarin overdoen.’

‘Dan zal ik even mijn vriendin gaan halen, want zij pakt de beesten gewoon beet,’ zei Caro, en ze rende de plantage over naar Tamara's huis.

Korte tijd later stonden ze hijgend voor meneer Havik.

‘Zo,’ zei hij tegen Tamara, ‘en ben jij de andere directeur van deze diertuin?’

‘Zij is de directeur, meneer... de directrice bedoel ik!’ antwoordde Tamara naar Caro wijzend.

Vlug waren de dieren in een paar kistjes overgedaan.

‘Nou, dan zullen we maar eens afrekenen,’ stelde meneer Havik voor.

Hij nam papier en potlood uit zijn zak en maakte een optelling.

‘Dat is dus honderd en tien gulden, alles bij elkaar. Klopt dat, meisjes?’ vroeg hij voor alle zekerheid.

‘Klopt precies, meneer,’ zei Caro gewichtig.

Meneer Havik haalde zijn portemonnaie te voorschijn en betaalde Caro het geld uit.

‘Jullie zeggen maar wanneer ik wéér moet komen,’ zei meneer Havik, terwijl hij zijn portemonnaie weer in zijn zak stopte.

‘Nou, over een maand, meneer!’ antwoordde Tamara.

‘Aloeee!’ klonk het klagend uit één van de kisten.

‘Zult u vooral goed voor Aloe zijn, meneer?’ zei Caro bezorgd.

‘Komt dik in orde, hoor! Maak je over die papegaai geen zorgen!’ was het antwoord.

‘Niet bang zijn, Aloe!’ zei Caro tegen haar lievelingsdier.

‘Je zult het bij deze meneer best naar je zin hebben!’

‘Ik zal de wagen maar hier brengen,’ zei de man en hij ging zijn auto halen, die nog voor de ingang van de plantage stond. Een paar minuten later hadden de meisjes de kistjes ingeladen.

‘Nou, meisjes, tot over een maand dan!’ zei meneer Havik opgewekt, terwijl hij achter het stuur ging zitten. ‘En verder nog een goede vangst hoor!’

‘Dag meneer!’ riepen de twee meisjes.

‘Dag Aloe, dàààg!’ riep Caro.

‘Aloeee!’ klonk het nogmaals uit de auto. Toen vertrok meneer Havik.

Inmiddels was oude Hendrik zijn huisje uitgekomen. ‘Wie is die meneer?’ vroeg hij.

‘Dat was meneer Havik, die koopt al onze dieren!’ vertelde Caro en zij liet de honderd en tien gulden zien.

‘Hmmm,’ zei de oude man. ‘Me no vertrouw man datti,’ en dat wilde zoveel zeggen als ‘ik vertrouw dat heerschap niet’.

‘Baas Hendrik vertrouwt het niet,’ zei Tamara toen de meisjes naar huis liepen. ‘Waarom niet?’

Caro haalde haar schouders op. ‘Weet ik toch niet?’

Kaaimanogen

‘Weet je wat we ook moeten hebben, Tamara?’ vroeg Caro op een morgen. ‘Kaaimannen, die zal meneer Havik toch óók wel nodig hebben.’

‘Ja,’ was het antwoord, ‘krokodillen weet ik wel te vinden.’

‘In Suriname zijn geen krokodillen, dat zijn kaaimannen. Krokodillen worden veel groter!’ wist Caro te vertellen. Tamara haalde haar schouders op. ‘Maar als kaaimannen eieren hebben moet je uitkijken!’ waarschuwde ze. ‘Dan vallen ze soms aan!’

‘En waar kan je die eieren vinden?’

‘Op de oever. Ze graven een kuiltje, net als de schildpadden waar ouwe Hendrik over vertelde. Als ze de eieren gelegd hebben, dekken ze het kuiltje weer af met dorre bladeren. De zonnewarmte moet de eieren uitbroeden, maar mama kaaiman blijft wèl in de buurt een oogje in 't zeil houden.’ ‘Heb jij ze weleens gezien, Tamara?’

‘O, zo dikwijls. De eieren zijn groot. En er liggen soms wel meer dan vijftien in één nest.’

‘Ik heb eens gehoord dat ze kaaimannevlees eten,’ zei Caro.

‘'t Is lekker,’ zei Tamara, ‘het is mooi, wit vlees en smaakt wat naar vis. Het vlees van de staart is heerlijk, jò!’

‘Dat was zeker toen je vader nog in het bos woonde?’ meende Caro.

‘Ja, hij bracht toen weleens een kaaiman mee. Indianen eten het ook veel,’ vertelde Tamara.

‘Zijn ze eigenlijk makkelijk te vangen?’ vroeg Caro. ‘Levend, bedoel ik.’

‘Dat zal wel gaan, hoor. Ik heb weleens iemand bezig gezien, die levende kaaimannen moest hebben.’ ‘Waarvoor?’

‘Die worden opgezet, geloof ik!’

‘Opgezet? Jasses. Dat moest verboden worden. Wie zet er nou dieren op?’ vond Caro.

‘Je ziet in sommige winkels toch weleens opgezette dieren? Nou, die zijn meestal levend gevangen hoor,’ zei Tamara.

‘Maar hoe ving die man die beesten?’ wilde Caro weten.

‘Met een strop!’

‘Hoe doen ze dat dan?’

‘Heel eenvoudig,’ lachte Tamara. ‘Een strop om de nek en trek!’

‘Ja, alles is eenvoudig, als je maar weet hoe!’

‘Hij had een lange, dunne bamboestok, net een hengel. Aan het eind hing een strop van koperdraad.’ ‘Maar die beesten zien je toch aankomen?’ zei Caro. ‘Dan zullen ze toch wel niet blijven wachten tot je de strop om hun nek hebt gedaan?’

‘Niet overdag, sufferd, dat doe je 's nachts!’

‘Jíj bent een sufferd!’ ketste Caro onmiddellijk terug, ‘want een kaaiman ziet 's nachts béter dan overdag!’

‘Daar heb ik geen verstand van hoor, maar je vangt ze in ieder geval met een strik en een zaklantaarn. Je verblindt ze!’ legde Tamara uit.

‘Dat lijkt me wel interessant werk,’ zei Caro. ‘Dat moeten we eens op 'n avond gaan proberen!’ ‘Goed hoor, zeg maar wanneer, Caro. Ik weet wel een paar goede plaatsen,’ antwoordde Tamara. ‘Ik ben benieuwd hoe jij zo'n grote kaaiman van twee of drie meter even een strik om z'n hals legt!’ zie Caro weinig overtuigd.

‘Twee, drie meter?’ zei Tamara verbaasd. ‘Nee, die bedoel ik natuurlijk niet, die kan je niet met een strop vangen. Maar die heel grote worden ook niet opgezet.’

‘Dus met een strop vang je alleen kleintjes?’

‘Geef meneer Havik éérst maar een paar kleintjes!’ vervolgde Tamara. ‘Als hij die wil hebben, kunnen we later weleens proberen grote levend te vangen. Mijn vader moet dan helpen!’

‘Heb je een zaklantaarn, Tamara?’

‘Wil je vanavond al gaan, soms?’ vroeg het Surinaamse meisje verbaasd.

‘Ja, natuurlijk! Waarom niet?’ antwoordde Caro beslist.

‘Mijn vader heeft wel een zaklantaarn, maar in de hindoestaanse winkel moet ik dan eerst een paar batterijen gaan kopen, Caro.’

‘Goed, ik zal je geld geven, want het is voor rekening van de spaarpot! Wat kosten ze?’

‘Een kwartje per stuk.’

‘Mijn vader heeft ook een zaklantaarn. Die zal ik wel mogen lenen, hoop ik,’ zei Caro. ‘Kun jij vanavond?’

‘Ik kan iedere avond!’

‘Goed, ik kom je na het eten afhalen.’

‘Maak het wat later,’ zei Tamara. ‘Zo vroeg zijn ze nog niet allemaal aan de oppervlakte!’

‘Aan de oppervlakte, hoezo?’ vroeg Caro. ‘Ze liggen toch niet op ons te wachten?’

‘Nee, natuurlijk niet, maar later op de avond liggen ze met de ogen boven water.’

‘Hoe zie je dat in donker, dat zou ik weleens willen weten!’ vond Caro, die het allemaal niet zo eenvoudig inzag.

‘Als je je zaklantaarn onder je ogen houdt,’ vervolgde Tamara, ‘en je schijnt zo over het water, dan zie je overal van die gloeiende kooltjes. Dat zijn dan de ogen van kaaimannen. Overdag drijven ze ook weleens op het water, maar dan kun je ze veel moeilijker vinden, natuurlijk. Ook al zou de hele kop boven water steken, dan nóg zou je ze haast niet zien, want de kleur is grijsgroen, net als gras.’

‘Zal negen uur goed zijn?’

‘Oké, negen uur vanavond. Ik zal voor een lange stok zorgen. Achter ons huis staat er nog wel een,’ beloofde Tamara. ‘Maar koperdraad voor de strop heb ik niet.’

‘In mijn vaders rommelkist zal wel een stukje koperdraad te vinden zijn,’ zei Caro. ‘Om negen uur dus!’ Ze holde naar huis.

‘Caro, trek een paar hoge laarzen aan, tot aan je knieën, want misschien moet je het water wel in!’ riep Tamara Caro nog na.

‘Goed! Ik neem die van m'n vader wel!’ luidde het antwoord

Caro's vader was eerst helemaal niet over het plan van zijn dochter te spreken! ‘Dat is geen werk voor meisjes!’ vond hij. ‘Ik heb wel arbeiders op de plantage die kaaimannen voor jullie willen vangen!’ maar Caro hield aan. Ze wilde het zelf doen. Ook haar moeder vond het helemaal niets, maar op aandrang van hun dochter zwichtten ze tenslotte.

‘Vooruit dan maar,’ gaf haar vader toe. ‘We zijn tenslotte niet in Holland. Zo aan de rand van het oerwoud moet zo'n meisje tegen een stootje kunnen! Het is voor een goed doel bovendien. Maar denk erom, voorzichtig zijn en goed naar Tamara luisteren, hoor!’

Diezelfde avond stond Caro om negen uur voor de deur van baas Voorns huis. Ze droeg een paar hoge baggerlaarzen, die haar vader weleens aanhad, als het erg modderig op de plantage was. Met haar zaklantaarn verblindde ze Tamara, toen het meisje naar buiten kwam.

‘Doe weg dat licht!’ riep Tamara. ‘Ik zie geen klap! Ik ben geen kaaiman, hoor!’

‘Heb je een goede stok, Tamara?’

‘Ja, hoor. Een beste. Heb jij koperdraad?’

‘Is één meter lang genoeg? Vader had niet meer.’ ‘Best. Daar kunnen we er meer van maken, want het gebeurt weleens dat een kaaiman er met de strop vandoor gaat.’

‘Wat zit er in dat flesje?’ vroeg Caro, op een flesje in Tamara's hand wijzend.

‘Muskietenolie,’ antwoordde haar vriendin. ‘Die zul je straks wel nodig hebben. Hele zwermen vallen soms op je aan, meisje, wacht maar.’

‘Waar stoppen we de vangst in, Tamara?’

‘Ik neem wel een oude zak mee. Dat is het makkelijkst,’ was het antwoord, en een paar minuten later waren de twee vriendinnen al op weg.

‘'t Zal me benieuwen of we wat vangen!’ zei Caro.

‘Maak je dáár maar geen zorgen over, Caro. Je kunt er zoveel vangen als je maar wilt.’

Nadat ze 'n kwartiertje gelopen hadden, bereikten ze de grens van de plantage Rustenburg.

‘Hier gaan we rechtsaf,’ zei Tamara, die voorop ging lopen.

‘Volg mij maar!’

Ze liepen nu langs een brede sloot, die bijna dichtgegroeid was met waterplanten. Het paadje was erg hobbelig en smal. Gelukkig hielp de maan een beetje, maar het was toch moeilijk lopen.

‘Pas op dat je niet het water inloopt, Caro,’ zei Tamara lachend, ‘want dan vangen de kaaimannen jou, in plaats van omgekeerd!’

Voetje voor voetje gingen ze verder.

‘We moeten een plaats vinden waar we deze sloot over kunnen,’ zei Tamara een tijdje later, ‘want we moeten die kant op,’ en ze wees naar de overkant. ‘Er ligt hier ergens een boom over de kreek. Kijk, hier is'ie al.’

Ze stonden voor een dikke boomstam. Jaren geleden moest hier een boom zijn omgevallen, precies over de sloot. De stam vormde een natuurlijke brug.

‘Er komen hier alleen maar vissers,’ zei Tamara, toen ze de hindernis over waren en een eind zwijgend verder hadden gelopen.

‘We zijn er, Caro!’ klonk het even later.

Ze stonden nu aan de rand van een groot wateroppervlak.

‘In de regentijd staat deze hele omgeving onder

water. Het is er dan aardig diep,' vertelde Tamara. 'Maar nu is er...'

'Aaauw!' riep Caro plotseling. 'Tjonge, ik word ineens overvallen door muskieten (muggen).'

'Daar heb je het al,' zei Tamara lachend, 'ze lusten jouw blanke velletje liever dan 't mijne! Ha ha!' Tamara haalde vlug haar flesje te voorschijn en smeerde de olie op Caro's handen en in haar nek. Vlug rolden ze hun mouwen naar beneden. Tamara smeerde ook zichzelf in. 'Nu heb je geen last meer. Aan dat gezoem rond je hoofd wen je wel.'

Intussen had Tamara de lichtbundel van haar lantaarn over het wateroppervlak laten gaan. 'Er zitten er weer heel wat, Caro!'

Ook het Hollandse meisje zocht het water af. 'Ik zie niks,' was echter het resultaat.

'Je moet je lamp zó houden, kijk, op je neus,' en Tamara deed het haar voor.

Caro hield nu haar lamp op de goede manier en... 'Haaa!' riep ze onmiddellijk, 'nu zie ik ze ook! Kijk daar, dáár en dáár en overal zie ik ze!' riep ze opgewonden.

'Kijk eens naar beneden, Caro, maar stil blijven staan,' fluisterde Tamara ineens.

Caro richtte haar licht vlak voor zich op het water. 'Hu!' riep ze, en ze sprong achteruit. Een grote kaaimankop stak vlak voor haar boven water uit. Twee gloeiende ogen staarden haar aan!

'Niet bang zijn, hoor!' stelde Tamara haar gerust. 'Hij komt het water niet uit.'

‘Nou, maar... ik vertrouw hem niks, hoor!’ zei Caro wat geschrokken. ‘Kijk maar eens, hoe'ie ligt te loeren! Pas maar op, Tamara, dadelijk grijpt hij je nog bij je benen!’

‘Nee, hoor. Hij komt de sloot niet uit. Maar als we straks een kleintje met de strop vangen, dàn pas moet je op deze meneer letten,’ zei Tamara.

‘Waarom dàn?’

‘Als zo'n kleine aan de strop bengelt, maakt'ie een hoop drukte. Hij kwaakt dan als een kikker die zijn bek vol water heeft, en als die grote knaap dàt hoort, nou, pas dan maar op!’

Caro had nooit een kikker horen kwaken met zijn bek vol water, maar ze geloofde het graag.

‘Je moet eigenlijk een geweer bij je hebben, voor zo'n geval,’ vertelde Tamara.

Goed dat vader en moeder dit niet hebben geweten, overdacht Caro snel, want dan had ze vast en zeker niet gemogen.

‘Komt zo'n grote dàn het water uit?’

‘En of! Hij gaat zelfs jou op het droge achterna!’ zei Tamara.

Vol ontzag belichtte Caro de lelijke kop van het grote reptiel. ‘Ik zou dat heerschap niet graag aan m'n jurk willen hebben!’ bekende ze.

‘Kom, dan zullen we eerst eens kijken of we een paar kleintjes kunnen verschalken,’ stelde Tamara voor. ‘Ja, maar die grote hier vlak onder onze neus dan?’

‘We lopen wel een eindje verder,’ zei Tamara.

Ze liepen verder langs de moeraskant. Het water in het moeras stond laag en het was er dus niet diep.

‘Die rotmuskieten,’ klaagde Caro, ‘ik wou dat die maar naar huis gingen.’ Ze zwaaide met haar armen rond haar hoofd.

‘Dáár, Caro, daar zit een kleintje, vlak langs de kant,’ fluisterde Tamara.

Caro keek in de aangewezen richting en ze zag twee vurige oogjes in het riet, vlak langs de oever.

Ze hielden hun lichtbundels op de ogen gericht. En toen ze dichterbij kwamen, zagen ze een kaaimannetje met de ogen en de neus net boven water drijven. De rest van het lichaam hing naar beneden.

‘Hier is de stok,’ fluisterde Caro.

‘Niet nodig, dit kleintje pak ik zó wel!’

‘Met je blote handen?’

‘Nee, met m'n neus!’ antwoordde Tamara grinnikend.

Tamara kwam voorzichtig dichterbij, terwijl ze steeds haar licht op de kaaimankop gericht hield. Ze bukte zich en bracht haar hand tot vlak boven het dier. Het beestje lag met de ogen wijd open in het licht te kijken.

Plotseling schoot Tamara's hand uit en het volgende ogenblik had ze de kaaiman al in de nek gegrepen. Triomfantelijk hield ze het diertje in de lucht. Het beestje begon onmiddellijk om hulp te kwekken, maar Tamara kneep met haar vrije hand de twee kaken op elkaar. Ze hield daarbij haar

zaklantaarn tussen de tanden geklemd!

Ze hielden nu hun lichtbundels gericht op de grote ogen van de kaaiman waar Caro zo van geschrokken was. Deze maakte echter geen aanstalten om te hulp te komen. Wel liet het monster een vervaarlijke brul horen, maar daar bleef het bij. Caro hield de zak open en Tamara gooide haar buit erin. Met een touwtje bond ze de zak dicht.

‘Nog meer liefhebbers voor zwarte Piet?’ zei Caro, terwijl ze met haar lamp het wateroppervlak afzocht.

‘Als we déze gepakt hebben,’ zei ze op een kleintje wijzend, ‘dan gaan we 't water in!’

Even later had Tamara nummer twee in haar hand. Ook dit diertje werd de bek onmiddellijk gesnoerd en verdween in de zak.

‘Nou, dat gaat makkelijk,’ vond Caro.

‘Pak jij er ook maar 'es een,’ stelde Tamara voor.

‘Een volgende keer!’ luidde het antwoord.

‘Nu de zwamp in, meisje,’ zei Tamara. Zwamp was het Surinaams voor moeras.

Caro liet haar licht langs de oever gaan, in de hoop dáár nog wat te ontdekken, maar langs de kant kon zij geen kaaimanogen meer vinden. Ze hadden zich allemaal laten zakken.

‘Eerst even goed kijken, Caro, of er geen grote heerschappen in de buurt zitten,’ waarschuwde Tamara, ‘en zo nu en dan moet je je licht op die ogen daarginds schijnen, je weet wel, die vriend van je. Hij ligt daar nog steeds naar je te loeren!’

Caro kon dit grapje niet erg waarderen. Zij vond het helemaal niet prettig om zo in het donker in die zwamp te stappen. Maar Tamara deed het ook, en nog wel op blote voeten! ‘Als ik nou eens boven op een kaaiman stap?’ vroeg ze een beetje angstig.

‘Nou, dat zou jammer zijn,’ antwoordde Tamara lachend, ‘maar het is hier erg ondiep en het water is helder. Je kunt de bodem zien. Goed uitkijken dus!’ Dit zeggende, stapte ze het water in. Het zwamp water reikte haar tot aan de knieën. ‘Kom,’ zei ze, ‘volg me maar en loop vlak achter me!’

Behoedzaam liep Tamara door het lauwe water, steeds met haar lamp de moerasbodem vóór haar belichtend. Nu en dan zocht zij het wateroppervlak af.

‘Kijk, daar zit wéér een kleintje,’ zei ze, en ze wees naar rechts.

‘Ik zie er ineens veel minder dan eerst,’ klaagde Caro, die zich helemaal niet op haar gemak voelde.

‘Die zijn door ons geplons verschrikt en hebben zich laten zakken,’ verklaarde Tamara.

Even later stond Tamara alweer stil. Vlàk voor haar was een kaaimannetje ondergedoken. Het dier was duidelijk zichtbaar op de bodem.

‘De strop!’ fluisterde Tamara.

‘Pak je die niet met de hand?’ vroeg Caro.

‘Nee, niet zó diep onder water. Zo'n beest ligt nooit precies op de plaats, waar het schijnt te

liggen, als je het zo van bóven water bekijkt. Je zou daarom misgrijpen en dan grijpt het beestje jou!'

Caro gaf haar de stok met de strop.

Tamara hield haar licht op het dier gericht en voorzichtig liet ze de strop tot vóór de kop van de kaaiman zakken.

'Ik kan de strop niet om de kop krijgen. Hij ligt met z'n kop plat op de bodem,' fluisterde ze. Tamara maakte een eigenaardig keelgeluid, terwijl ze haar neus dichtkneep. Onmiddellijk hief de kaaiman zijn kop op! Vlug haalde Tamara de strop over de kop en met een ruk trok ze de lus dicht. Ook deze kaaiman was gevangen.

Ze haalde het dier echter niet direct uit het water. Eerst zocht ze het water af, om te zien of er geen grote kaaimannen waren genaderd. Als ze het gevangen diertje boven water zou brengen en het begon te schreeuwen, zou hun positie gevaarlijk kunnen zijn! Ze stonden immers zelf tot aan de knieën in het moeras. Het water rond hen was nu troebel geworden. Er was geen onraad te bespeuren en Tamara haalde de stok op. Caro had de zak al open en floep, nummer drie lag in de zak.

'We hebben er eigenlijk niet méér nodig, Tamara,' vond Caro, die maar liever gauw weer naar de veilige kant wilde. 'Wat voor geluid maakte je zoëven?'

'O, dat is hetzelfde geluid dat de kaaimannen zelf maken,' luidde het antwoord. 'Als ze dat horen, kijken ze altijd op.'

Intussen waren ze de kant weer genaderd.

‘Daarginds is er weer eentje bovengekomen,’ zei Caro, die in haar lichtbundel weer twee gloeiende puntjes had waargenomen.

‘Is dàt dan de laatste?’ stelde ze voor.

‘Mij best,’ was het antwoord.

Het dier lag vrij dicht bij de kant, maar toch net te ver om het van de oever af met de stok te kunnen vangen. Toen ze er dichtbij kwamen, liet het zich zakken. Tamara liet de strop weer zakken tot voor de kop van het dier. De kaaiman lag plat op de bodem en weer kon Tamara de strik niet rond de kop krijgen, zonder het beestje weg te jagen.

‘Ze houden zich dood,’ fluisterde Caro.

‘Ja, maar kijk eens hoe hij loert! Hij doet zijn ogen niet dicht, hoor!’ Tamara kneep haar neus dicht en maakte weer haar kaaimannegeluid. Nauwelijks had ze dat gedaan of er volgde een luid gebrul achter hen en een vreselijke plons. De meisjes waren gelukkig vlak bij de kant en met enkele sprongen stonden ze op het droge. Vlug richtten ze hun lampen op het water vóór hen. Daar kwam met veel misbaar, geplons en geplas in het ondiepe water een groot kaaimonster aanzetten!

‘Weg, Caro!’ gilde Tamara verschrikt, en meteen zette ze het op een lopen. Caro volgde haar onmiddellijk. Op een afstand bleven ze staan en richtten hun lampen op de plaats waar zij juist aan land waren gesprongen. Een heel grote kaaiman was daar inmiddels de kant op geklommen en liet een

angstwekkend gebrul horen. Hij sperde de grote bek wijd open, zodat de meisjes in het licht een paar rijen vervaarlijke tanden zagen.

‘Net op tijd weg!’ vond Tamara, die nu toch ook wel geschrokken was.

Caro had niets te zeggen, ze stond met grote ogen te kijken. Ze moest er niet aan denken wat er gebeurd zou zijn, als ze verder in het moeras waren geweest! ‘Ik ga naar huis,’ besliste Caro even later. ‘Ik heb er nu genoeg van.’

‘'t Was wel iets voor Lie geweest!’ antwoordde Tamara, en ze volgde haar vriendin langs het hobbelige paadje dat naar huis leidde.

Een verschrikkelijke ontdekking

‘Ik geef je er vijf gulden voor!’ zei Caro.

Bahadoer dacht er niet aan, zijn neusbeer te verkopen. Bahadoer was de zoon van Lall Bahadoer, de Hindoestaan, die een winkeltje hield op plantage Rustenburg. ‘Ik wil 'm niet verkopen,’ zei hij beslist.

Het neusbeertje zat met een stevige ketting aan een paaltje gebonden.

‘Je moet zo'n beest niet aan een ketting doen,’ zei Caro.

‘Gaat dat jou aan? Moet ik soms eerst vragen aan de dochter van de directeur of dat mag?’ zei de jongen, die al heel weinig met Caro op had.

‘Het is dierenmishandeling!’ hield Caro vol. ‘Dat arme beestje wil ook graag los rondlopen.’

‘Pas maar op dat ik jou niet mishandel,’ antwoordde de flinke Bahadoer, die het tegen een meisje wel durfde opnemen.

‘Nou, houd je maar kalm, ventje!’ zei Caro, die kwaad begon te worden. ‘Ik ben heus niet bang voor je grote mond, hoor!’

‘Ventje?’ riep Bahadoer uit. ‘Ik ben ouder dan jij en maak dat je weg komt!’

‘Ik geef je er zes gulden voor,’ drong Caro aan.

‘Ga maar op 't dak zitten met je zes gulden,’ riep Bahadoer.

Caro streelde het neusbeertje over de kop. Het diertje was helemaal tam.

‘In geen zes jaar!’ voegde Bahadoer er nog hatelijk aan toe.

Meneer Havik geeft er twintig voor, dacht Caro. Ze wilde echter zoveel mogelijk voor de leprastichting verdienen en daarom moest ze zo min mogelijk betalen. Toen ze het arme beestje zo aan de veel te korte ketting zag, kreeg ze zo'n medelijden met het dier, dat ze er wel twintig gulden voor had willen geven.

‘Kijk eens hier,’ legde Caro uit, ‘het is voor een goed doel.’

‘Je eigen zak, zeker!’

‘Wij kopen en verkopen dieren voor de leprastichting.’

‘Ha, ha! De leprastichting!’ riep Bahadoer

smalend. ‘Wat moeten die met mijn kwossi kwossi? Maak dat je moeder maar wijs, maar mij niet. Ik ben geen domme jongen! Nee, bakkra, ik ben Lall Bahadoer!’

‘Ja,’ antwoordde Caro boos, ‘dat zie ik!’ Maar zó kon ze niet tot zaken komen. ‘Ik geef er zeven pop voor!’ probeerde ze.

‘Zeven?’ De jongen twijfelde even. ‘Nee, óók geen zeven!’

Caro was nu vastbesloten het dier uit zijn lijden te verlossen. ‘Tien gulden voor dat snertbeest!’ riep ze uit.

‘Kom op met je tientje,’ zei Bahadoer vlug. Dáár had hij even een buitenkansje. Een tientje voor dat vieze beest. Stel je voor! Caro haalde tien gulden uit haar portemonnaie en gaf die aan de Hindoestaanse jongen.

‘Pak dat ding maar,’ zei hij. ‘Zeg, jij zit goed bij kas! Hoe kom je aan al dat geld? Je hebt zeker al meer mensen beetgenomen met je leprastichting!’

Op dat moment kwam vader Bahadoer naar buiten. Caro nam de neusbeer mee, zonder verder iets te zeggen.

‘Moet je er nog meer hebben?’ riep Bahadoer haar nog na. ‘Ik kan er nog wel meer voor je vangen!’

Caro draaide zich kwaad om. ‘Niet van jou, stommerik.

Thuisgekomen, bracht ze het dier onmiddellijk naar het ruime hok. ‘Nummer één van de volgen-

de partij,' mompelde ze.

'Caro!' klonk het plotseling achter haar. Daar stond Tamara.

'Er komt een vlot met Indianen de rivier af. Er staan een paar kisten op. Ik denk zo dat ze dieren bij zich hebben,' riep ze.'

'Spreek jij Indiaans?' vroeg Caro. 'Want die lui spreken natuurlijk geen woord Hollands.'

'Een heel klein beetje,' was het antwoord. 'Ik zal ze aanroepen.'

Tamara riep enige onverstaanbare woorden naar de Indianen op het hout. Ook wat de mannen antwoordden, was voor Caro Latijn.

'Ze hebben een boffroe en een tigri katti,' vertaalde Tamara.

'Een tapir en een tijgerkat!' juichte Caro. 'En verkopen ze die allebei?'

'Ja, natuurlijk,' zei Tamara, en die kon het weten.

'Wat zouden ze ervoor vragen?' wilde Caro weten.

'Indianen vragen meestal niet zo veel.' Weer riep Tamara iets naar de Indianen, en deze begonnen nu uit alle macht met lange roeispanen te werken.

'Ze komen naar de kant, Caro!' riep Tamara. 'We moeten een heel eind langs de rivier lopen, want het zal lang duren voor ze aan de kant zijn.' De rivier was hier zeker enkele honderden meters breed en het vlot was midden op het water.

'Heb je geld bij je?' vroeg Tamara.

'Nee, maar ik loop even naar huis. Zou vijftig gulden genoeg zijn?'

‘Ja, dat zal wel!’ besliste Tamara.

Caro holde naar huis om geld te halen.

Toen ze terugkwam, was het vlot al een heel eind gevorderd en de meisjes moesten enige kilometers lopen, vóór het de kant bereikte. Haastig sprongen de Indianen op de oever met lange, van boslianen gemaakte touwen. Deze sloegen ze vlug om een paar bomen heen.

Krakend en scheurend kwam het vlot tot stilstand. Tamara was er al opgesprongen en keek door de tralies van de kisten.

‘Een jonge boffroe!’ riep ze. ‘Maar de tigri is een groot beest!’

Caro stond intussen de indianen op te nemen. Wat een kleine mensen zijn dat, dacht ze, kleiner dan de bosnegers. Ook de kleur van hun huid is lichter. Hun haar is ook heel anders. De Indianen hadden vrij lang, sluik zwart haar, terwijl de bosnegers zwart kroeshaar hadden.

‘Kom nou!’ schreeuwde Tamara van het vlot.

Caro sprong ook op het hout. Het lopen over die houtblokken ging haar niet zo best af. De blokken waren wel aan elkaar gebonden, maar ze lagen niet vast tegen elkaar, zodat het een wankele boel was om over te lopen.

‘Ze vragen zeventig gulden voor de twee!’ zei Tamara, die op haar manier in druk gesprek was met de Indianen.

‘We zullen het wel wat goedkoper krijgen,’ meende Caro. ‘Ze zijn niet voor niets naar de kant gekomen.

Denk aan de leprastichting!'

Tamara lachte. 'Hoeveel?'

'Bied maar dertig!' zei Caro.

Na wat heen en weer gepraat konden de meisjes de twee dieren voor veertig gulden meenemen. De kisten werden op de kant gezet en de Indianen gooiden hun vlot weer los.

'Dat is een koopje,' vond Tamara.

'Des te beter voor ons potje,' antwoordde Caro tevreden. 'Als dat zó doorgaat, moet ik weer geld lenen van mijn vader.'

Een voor een droegen ze de zware kisten naar de plantage en sloten de dieren in de hokken. De tijgerkat ging verschrikkelijk tekeer. Hij sprong tegen het gaas van het hok en de meisjes timmerden vlug een paar stevige planken aan de buitenkant van het gaas.

'Meneer Havik moet maar niet te lang wegblijven!' vond Caro. 'Want die tijgerkat is een dure kostganger.'

'Je moet hem iedere dag vers vlees geven en rauw!' waarschuwde Tamara.

'En bij de slager moet je ook bloed halen! Brrr, drie liter bloed, slager, voor m'n tijger...'

Oude Hendrik kwam eens even kijken. 'Het lijkt wel of de hel is losgebroken! Zit ik hier even midden in het oerwoud?' riep hij. 'Kan die tigri er niet uit?'

De volgende weken kwamen er verschillende dieren binnen.

Alle middagen stonden de meisjes op de uitkijk langs de rivier, en ook de plantagearbeiders brachten verschillende dieren. Na enige tijd was het aantal hokken al verdubbeld. Tamara was voorlopig vrijgesteld van werk op de plantage.

Meneer Veenstra, die van Caro's vader over het goede doel had gehoord, stuurde zijn hert, kapassi en de slingeraap. Baas Voorn was er ook al op uit geweest en hij had verschillende tamme vogels in de dorpen langs de rivier opgekocht. Meneer Donkers had zo nu en dan weleens stevig moeten bijspringen met geld, maar alles liep gesmeerd en de dierentuin breidde zich snel uit.

‘Volgende week komt meneer Havik!’ zei Caro op een middag, toen de meisjes de dieren aan het voeren waren. ‘Ik wou dat'ie maar wat eerder kwam,’ had ze al eens opgemerkt, ‘want ik ben benieuwd hoe Aloe 't maakt!’

De meisjes hadden volop werk. Het schoonmaken van de hokken, het voeren en eten kopen kostte veel tijd.

‘Daar komt mijn vriend de Javaan weer aan,’ zei Caro plotseling.

En ja, daar was hij weer, mèt het kistje onder zijn arm!

‘Wel, wat is het deze keer?’ vroeg Caro lachend, maar ze rook het al!

‘Juffrouw ook awarri kopen?’ vroeg hij.

‘Zo'n stinkdier?’ zei Caro verbaasd. ‘Die hebben we hier op de plantage genoeg!’

‘Mooie awarri, jupprouw!’ drong de Javaan aan.

‘Je kunt er van mij zoveel kopen als je wilt!’ antwoordde Caro. ‘We zullen blij zijn als we die kippendieven hier kwijt zijn!’

‘Mijn awarri niet kippendiep, jupprouw. Ook geen stink-awarri!’ hield de man vol.

‘Laat eens kijken?’

Geheimzinnig opende de man het deksel op een kiertje.

‘Kijk!’ zei hij.

Caro loerde door het kiertje. ‘Bah! Wat een lucht!’ riep ze uit, terwijl ze haar neus dichtkneep. ‘Niemand koopt zo'n stinkerd!’

Beledigd keek de man in zijn kistje. Hij haalde zijn schouders op, glimlachte even en vertrok.

‘Die hele kleine awarrisoorten wil meneer Havik wel hebben, maar niet die grote dago awarri,’ zei Caro. ‘Die kleintjes ruiken ook niet zo vies!’

‘Dat is hun verdediging tegen vijanden,’ verklaarde Tamara.

Vol trots liepen de meisjes langs de hokken.

‘Had je ooit gedacht zoveel dieren te zullen krijgen, Tamara?’

‘Nee,’ erkende het Surinaamse meisje. ‘Ikke niet!’ ‘Nu is het een echte dierentuin geworden, hè?’

‘Meneer Havik mag wel met een vrachtauto komen, want al deze dieren gaan niet in zijn auto,’ zei Tamara.

‘Tja,’ peinsde Caro, ‘maar hoe kan ik hem dat laten weten?’

‘Staat zijn naam niet in het telefoonboek?’ vroeg Tamara.

‘Ja, misschien wel. Laten we in elk geval eens kijken.’

Een paar minuten later snuffelden de meisjes in het dikke telefoonboek.

‘Warempel! Dáár staat'ie!’ riep Caro verheugd.

‘Havik, B.C. Coppenamestraat 193. Telefoon 3773.’

‘Bel 'm op,’ stelde Tamara voor.

‘Nee, weet je wat ik doe? Als ik morgen uit school kom, ga ik direct naar hem toe. Dan zie ik meteen Aloe!’

‘Maar hoe kom je dan terug op de plantage? De schoolbus mis je dan,’ waarschuwde Tamara.

‘Dan neem ik de rivierboot van vier uur!’ zei Caro vastbesloten. ‘Dan ben ik om half zes weer hier.’

‘Mooi. Doe Aloe mijn groeten!’ zei Tamara. ‘Ik wou dat ik mee kon!’

De volgende middag riepen de meisjes in de schoolbus: ‘Moet je niet mee, Caro?’

‘Vandaag niet! Ik kom later met de boot. Ik ga m'n vriend Aloe de papegaai opzoeken!’ antwoordde ze.

De Coppenamestraat was een heel eind van de

school vandaan. Meneer Havik had gezegd dat ze het niet zou kunnen vinden, maar waarom zou ze dat niet? De Coppenamestraat was in een buitenwijk van de stad, Zorg en Hoop, en het nummer zou toch makkelijk genoeg te vinden zijn?

Wacht, ik neem de bus, dacht ze. Lijn C gaat door de Coppenamestraat.

Even later zat ze al in de hobbelende bus, op weg naar Aloe en meneer Havik. Zou Aloe haar nog kennen? Vast wel! Het was immers pas een paar weken geleden? Meneer Havik zou opkijken, als ze hem vertelde hoeveel dieren ze nu al voor hem hadden!

Voor Caro zat een vrouw met een mand met vruchten en vis. Oef, wat een nare lucht. Daar was gelukkig het eind van de Wanicastraat al, nu nog een klein eindje. Zou Aloe vrij in een boom zitten? Ze zou hem best weer mee terug willen nemen! Met een ruk kwam de bus tot stilstand. Eindpunt.

Nu kon het niet ver meer zijn. Wat was het hier smoorheet, in die felle zon! Ze telde de huisnummers af. Kijk, dàt was dus het huis van meneer Havik! Waar zou Aloe zitten?

Ze liep de tuin in. Het was maar een klein huis en Caro zag geen enkele boom op het erf. Alles was afgesloten. Alleen de garagedeuren stonden open. Meneer Havik was dus niet thuis. Het leek wel of er niemand thuis was. Waar zou ze Aloe kunnen vinden? Meneer Havik zou hem toch niet naar een dierentuin hebben gestuurd? Zo gauw al? En het

sagawinki en de andere dieren?

Zou ze eens door het raam gluren? Misschien dat ze binnen iets kon zien! Ze liep op het raam toe en keek naar binnen. Nee, niks te zien. Tafels en stoelen, meer niet. Geen dieren! Ze liep rond het huis.

In de achtertuin vond ze een paar veren. Die waren van Aloe, dat zag ze direct! Wat gek!

Zou ze eens door een achterraam kijken? Konden de buren haar niet zien? Een van de ramen stond half open. Ze liep er op af en loerde naar binnen.

Ja, inderdaad! Daar zat Aloe, op een stokje.

'Dag Aloe!' riep Caro verheugd.

De papegaai gaf geen antwoord. Aloe bewoog zich zelfs niet eens.

Caro probeerde het nog eens: 'Hé, Aloe, ken je me niet...' De schrik sloeg Caro ineens om 't hart. Aloe was opgezet!

Tranen van medelijden en spijt schoten haar in de ogen. Aloe opgezet! Kijk, daar stond het arme sagawinki ook, mooi op een stokje. Over honderd jaar zat het daar misschien nog precies zo! Doodstil. Dood! Ze stak nu haar hoofd helemaal naar binnen. Daar hing ook het slangevel te drogen. De tapijtslang! De luiaard en de miereneter waren ook present, maar nu met glazen ogen. Pronkstukken, voor mensen die van opgezette dieren houden!

Meneer Havik verzond helemaal geen levende dieren, maar opgezette dieren!

Caro gooide met een smak het raam dicht en holde

de tuin uit. Even bleef ze staan. Zou ze Aloe meenemen en begraven? Nee, dat mocht ze niet doen. Ze had de vogel verkocht en Aloe was van meneer Havik. Hier werden hun dieren vermoord, geslacht en met stro gevuld. Opgezet!

'Ik houd óók van dieren!' had die kerel nog wel gezegd.

Ze had Aloe aan een dierenbeul verkocht! In haar herinnering hoorde ze Aloe nog roepen, toen de auto van meneer Havik het plantagehek uitreed.

Toen Caro laat in de middag op de plantage kwam, stond Tamara haar al op te wachten.

'Meneer Havik is hier geweest!' riep ze.

'Die Havik? Je hebt die vent toch niets gegeven?'

'Hij was met zijn auto en kon de boel natuurlijk niet inladen! Hij was erg blij met onze voorraad. Overmorgen komt'ie terug met een vrachtauto!' zei Tamara enthousiast.

'Ja, dat denkt hij tenminste!' riep Caro woedend uit.

Ze vertelde Tamara nu wat ze ontdekt had. 'Alle dieren waren opgezet, Tamara! Opgezet, hoor je? Dood!' riep Caro verontwaardigd. 'Ze hadden allemaal glazen ogen.'

'Weet... eh... weet je dat zeker, Caro?' vroeg Tamara geschrokken.

'Zeker! Ik heb het met m'n eigen ogen gezien!'

'Maar hij zei nog...'

'Allemaal leugens van die vent, Tamara! Het is

allemaal mijn schuld. Ik heb die dieren aan een dierenmoordenaar verkocht!' riep Caro teleurgesteld uit. 'Als die kerel denkt dat hij hier nog iets krijgt, dan heeft'ie het mis! Ik zal hem vandaag nog een brief schrijven!' besliste Caro.

'Gossie... wat nu?' zuchtte Tamara. 'Daar zitten we nu met een hele dierentuin!'

'Tja,' bromde Caro, 'plus een schuld aan mijn vader!'

Met hangend hoofd liep Caro het huis binnen. Wat was ze dom geweest, die lelijke Havik te geloven! Baas Hendrik had nog gezegd dat hij Havik niet vertrouwde! Maar hoe had ze dàt nu kunnen weten?

Die avond schreef ze meneer Havik de volgende brief:

Mijnheer Havik,

Ik was vanmiddag bij u. Ik weet nu alles. U heeft ons bedrogen. U hoeft heus niet meer om dieren te komen, want u krijgt niets meer! Wij verkopen geen dieren om ze te laten opzetten!

Caro Donkers.

P.S. Ik hoop dat ik u nóóit meer zie!!!

Het geld stroomt binnen

Op school kon Caro geen aandacht bij haar werk houden, en de onderwijzer moest telkens zeggen: ‘Caro, word wakker!’

Die middag stonden Caro en Tamara voor de dierekooien. Ze hadden de dieren gevoerd en waren klaar met het schoonmaken van de hokken.

‘Wat moeten we nu met die hele boel beginnen?’ vroeg Tamara, terwijl ze peinzend op het puntje van haar zakdoek stond te bijten.

‘De hele boel weer loslaten,’ vond Caro. ‘Er zit weinig anders op!’

‘Zou er niemand anders zijn die dieren opkoopt?’ zei Tamara voorzichtig, maar ze wist eigenlijk wel hoe haar vriendin daar over dacht.

‘Ik denk er niet over!’ was het antwoord.

‘Maar er is in de stad een firma, Butler of zo iets, die kopen ook dieren!’

‘En ze wéér laten afmaken zeker! Niks hoor!’

‘Vanmorgen waren hier een meneer en een mevrouw, die vroegen of ze de dieren mochten zien,’ vertelde Tamara. ‘Ik had er bijna een kwartje voor gevraagd, net als in een echte dierentuin!’

Plotseling ging Caro een licht op! Ze moesten in de krant zetten dat er hier een dierentuin was. Ieder die kwam kijken, zou een kwartje moeten betalen. Dan konden ze misschien toch nog wat geld bijeen brengen voor de leprastichting.

‘Weet je wat, Tamara? Laten we een echte dierentuin maken. We laten de mensen goed betalen!’

‘Je zit hier op de plantage veel te ver uit de stad!’ vond Tamara. ‘Er komt immers niemand!’

‘Tja, dat is ook weer waar! We moesten een dierentuin in de stad hebben! Maar we zullen wel niet zómaar in de stad ergens een dierentuin mogen gaan bouwen! Weet je wat, Tamara? We moesten gewoon een tentoonstelling houden. Een dieren tentoonstelling!! We laten de bezoekers betalen en we zetten het ook in de krant!’ riep Caro ineens.

‘Helemaal geen gek idee!’ vond Tamara. ‘Maar waar?’

‘Ja, daar zeg je wat, wáár? Waar zouden we een zaal of zo iets kunnen krijgen?’

‘Ik ken niemand in de stad met een zaal,’ zei Tamara.

‘Ik ook niet,’ bromde Caro. ‘Ik ken zelfs helemaal niemand in de stad. Alleen m'n onderwijzer!’ ‘Maar misschien weet hij wel iets!’

‘Misschien. Ik kan het hem vragen natuurlijk,’ zei Caro. ‘We zullen zien.’

‘En met welk doel willen jullie een dierententoonstelling organiseren, Caro?’ informeerde meneer Meyer de volgende dag. Meneer Meyer was Caro's klasseonderwijzer.

‘Het is voor de leprastichting, meneer,’ zei Caro,

en ze vertelde hem de hele geschiedenis.

Meneer Meyer luisterde aandachtig. Toen Caro was uitverteld, zei hij: ‘Wacht hier even, Caro. Ik ben zó terug,’ en hij verdween.

Na een poosje kwam hij terug. ‘De directeur van de school wil je even spreken, Caro,’ zei hij plechtig.

‘De directeur?’

‘Ja, die eet je niet op! Ga maar even naar de directeurskamer,’ zei meneer Meyer lachend.

Caro klopte enige ogenblikken later aan.

‘Kom erin, Caro!’ klonk het opgewekt.

Caro stapte naar binnen.

‘Dag Caro,’ zei de directeur vriendelijk.

‘Dag meneer,’ antwoordde Caro een tikkeltje verlegen. Ze was nog nooit in de directeurskamer geweest.

De grote baas keek Caro even aan en begon toen: ‘Van meneer Meyer hoor ik juist, dat je een dierententoonstelling wilt organiseren, Caro. En nog wel voor zo'n goed doel, de leprastichting! Vertel me eens, meisje, hoe je daar eigenlijk zo toe gekomen bent?’

Caro vertelde het hele verhaal nog eens en meneer Havik werd daarbij zeker niet vergeten!

Nadenkend fronste de directeur de wenkbrauwen. ‘Kijk eens, Caro,’ begon hij ernstig, ‘de volgende week begint de vakantie. Wat zou je ervan zeggen als ik je de gymnastiekzaal die dagen gaf, om je tentoonstelling te houden?’

‘De gymnastiekzaal?’ vroeg Caro verrast, ze kon haar oren niet geloven. ‘Meent u dat werkelijk?’

‘Anders zou ik het niet aanbieden, Caro!’ zei de directeur breed lachend.

Caro staarde de directeur aan.

‘Nou, zal die zaal niet groot genoeg zijn, denk je?’ vroeg de directeur.

‘Groot genoeg? Ik dank u wel, meneer! Het zou prachtig zijn,’ riep Caro uit.

‘Je hoeft mij niet te bedanken! De leprapatiënten moeten jou bedanken! Ik vind het een prachtig idee van jullie, Caro. Ik ben er trots op, dat een leerlinge van mijn school met zoiets naar voren is gekomen! Je hebt mijn volle medewerking, dáár kun je gerust op rekenen.

Regel het maar met de schoolknecht en laat me weten wanneer de opening is! Enne, maak je geen zorgen over de betaling van de schoolknecht, hoor,’ voegde hij er nog aan toe. ‘Maar vergeet vooral niet mij de datum van opening te laten weten! Dan heb ik nóg een verrassing voor jullie!’

‘Dank u wel, meneer... ook namens mijn vriendin!’

‘Prachtig, ga dan nu maar weer terug naar je klas,’ zei de directeur vriendelijk. ‘Wíj zullen wel zorgen dat er mensen naar jullie tentoonstelling komen!’

Wat zou de directeur met die woorden bedoeld hebben? dacht Caro later in de klas. En die verrassing?

De volgende dagen gaven een drukte van belang.

Meneer Donkers had een paar van zijn arbeiders beschikbaar gesteld om de meisjes te helpen bij het opbouwen van de tentoonstelling. Ook de school-knecht was een goede hulp. Hij had een mooie verlichting aangelegd en het gymnastieklokaal van buiten versierd.

In een grote cirkel hadden de meisjes met hun helpers grote hokken en kooien opgesteld. Caro ging iedere dag uit school naar het lokaal, om daar dan tot laat in de middag te werken. Ook Tamara was iedere dag present. Met grote boomtakken en palmbladeren hadden ze de muren van het lokaal behangen en het gymnastieklokaal leek meer op een oerwoud! Zo wilden ze het ook juist hebben!

De opening van de tentoonstelling viel op de tweede vakantiedag. Met de vrachtauto van de plantage werden de dieren naar de tentoonstelling gebracht. Caro en Tamara deden ze daar in hun mooie nieuwe hokken. In het midden hadden ze een karrevracht grond laten gooien, waarin ze een vijvertje maakten. Tamara plantte eromheen verschillende bosvarens en planten.

‘Zullen we uit het bos een paar dozijn koepari's halen?’ stelde het Surinaamse meisje voor. ‘Dan is het helemáál echt!’

Rond de vijver maakte Tamara een stevig hekwerk van gaas. De kleine kaaimannen gingen in de vijver. Ook meneer Donkers en meneer Meyer waren eens komen neuzen.

‘Nou,’ zei meneer Meyer, ‘als deze tentoonstelling niet slaagt, is mijn naam geen Meyer!’

‘En de mijne geen Donkers!’ viel vader hem bij.

Ze waren het erover eens, dat alles er keurig en verzorgd uitzag.

‘Als er nu maar mensen komen,’ verzuchtte Caro.

‘Geen zorgen, hoor! Je zult verbaasd staan, meisje!’ beloofde meneer Meyer.

Caro was ook naar het bureau van de krant geweest en had daar gevraagd of ze de tentoonstelling in de krant bekend wilden maken.

De avond vóór de opening zat de familie Donkers rond de tafel. Caro was met haar gedachten bij de opening van morgen. Tamara was zoëven nog geweest om de laatste dingen te bespreken. Vader zat de krant te lezen! Plotseling legde hij die neer.

‘Mórgen is de grote dag, hè Caro? Alles klaar? Niets vergeten?’

‘Ik geloof van wel, vader,’ zei Caro nadenkend.

‘Wat ben je dan vergeten?’

‘Ik bedoel dat alles klaar is!’

‘Nou, meiske, ik hoop van harte dat het een reuze succes wordt,’ zei vader. ‘Jullie hebben 't verdiend.’ ‘Ik hoop het ook maar,’ antwoordde Caro. ‘We hebben een hoop dieren en de zaal is prachtig geworden. Net een bos!’

‘Ja, dat heb ik gezien. Jullie hebt werkelijk keurig werk geleverd. M'n petje af!’ zei vader.

‘'t Is wel een ontzettend werk geweest!’ bekende Caro lachend.

‘Des te groter is de voldoening als het slaagt, Caro,’ zei vader. ‘Hebben jullie nog iets van die meneer Havik gehoord?’

‘Nee, gelukkig niet!’

‘Ik denk zo, dat je na afloop van je tentoonstelling nog wel iets van hem zult horen,’ zei vader.

‘Dat kan wel, maar hij krijgt niks!’ antwoordde Caro beslist.

‘Wat gaan jullie dan met al die dieren beginnen?’

‘Na afloop laten we ze weer vrij in het bos!’

‘Mooi, heel mooi, Caro,’ zei vader. ‘Dat is een goede oplossing. O, ja. Ik ben nog vergeten te zeggen dat ik het geld, dat ik jullie geleend heb, niet terug hoef te hebben, hoor. Stop het maar in de spaarpot voor de leprastichting!’

‘Fijn!’ riep Caro uit. ‘Dank u wel, vader!’ Caro keek haar vader dankbaar aan.

Intussen had vader zijn krant weer opgenomen.

‘Kijk eens hier!’ riep hij plotseling uit. ‘Er staat een lang artikel in de krant over jullie tentoonstelling. Het is prachtig, een pracht stuk! Er staat alles in, ook over je avontuur in het bos... eh, daar wist ik niets van! Enfin, alles voor het goede doel! Wie zou dat geschreven hebben?’

Caro dacht even na. ‘De directeur van mijn school,’ zei ze. ‘Hij had me verteld dat'ie nog een verrassing had!’

‘Dat artikel zit prima in elkaar, hoor! Hij schrijft dat iedereen naar de tentoonstelling moet gaan en je adres is er ook in vermeld. Verder schrijft hij dat àlle giften

voor de leprabestrijding welkom zijn!'

Toen Caro het artikel ook gelezen had, zei ze. 'Da's aardig van die directeur, hè? Eerst gaf hij de gymnastiekzaal, de knecht om te helpen en nu dit! Een mooi stuk in de krant!'

'Ga maar niet te laat naar bed, Caro!' waarschuwde moeder. 'Morgen wordt het een drukke dag voor je!' Caro kon die avond niet in slaap komen. Ze lag maar te draaien. Tamara zou nu het artikel ook wel gelezen hebben, die zou het ook vast en zeker prachtig vinden! Verbeeld je, dat er niemand kwam?

Ze had nare dromen, over meneer Havik die bij de ingang van de tentoonstelling stond. Hij dreigde dat hij iedereen die de tentoonstelling bezocht, zou opzetten!

De volgende dag was ze laat wakker.

'Caro!' hoorde ze vader al roepen.

'Ja, vader!'

'Kom 'es gauw hier! Een verrassing voor je!'

Vlug kleedde ze zich aan en rende naar beneden. 'Goeiemorgen allemaal! Wat is er, vader?' Deze gaf haar een papiertje. Het was een postwissel.

'Met de eerste bestelling al!' zei vader lachend.

'Duizend gulden!' riep Caro uit. 'Duizend gulden! Van de Handelsbank. "Voor het goede doel" staat er bij. Duizend gulden!'

'Het verwondert me niets, na dat mooie stuk in de krant van gisteren,' meende vader.

'Duizend gulden! Duizend gulden!' juichte Caro.

‘Dat moet Tamara direct weten!’ En vóór iemand iets kon zeggen, was ze de kamer al uitgehold, naar het huisje van de Voorns.

‘Duizend gulden ontvangen voor de stichting, Tamara,’ riep Caro al van verre. ‘Heb je dat stuk in de krant gelezen?’

‘Ja, mooi hè?’ antwoordde Tamara opgewonden. ‘Duizend gulden?’ herhaalde ze een paar keer. Ze kon het niet geloven.

‘Ja, hier, kijk maar!’ En Caro hield de postwissel onder haar neus. Tamara wist niets te zeggen. Met open mond stond ze te kijken.

‘Dat is een fijn begin, hè?’ zei Caro. ‘Ik kom je om twaalf uur halen, want we hebben nog een hoop te doen!’

‘Tot strakjes, Caro!’ riep Tamara. ‘Gossie... duizend gulden!’ De volgende uren vlógen om.

Toen ze later in de bus naar de stad reden, vroeg Tamara plotseling: ‘Zeg, moet een tentoonstelling worden geopend?’

‘Eh... wou jij een redevoering houden?’ vroeg Caro verbaasd.

‘Ik niet! Maar houd jij er een?’

‘Ik? Waarvoor? Een redevoering?’ zei Caro geschrokken.

‘Bovendien is er toch niemand bij de opening. Jij kunt een redevoering tegen de dieren afsteken, Tamara! Zeg maar dat ze weer gauw vrij zullen zijn!’

De meisjes hadden het nu erg druk, want over een uur zouden ze de deuren openen.

Buiten zagen ze een paar van hun schooljongens rondlopen.

‘Er komen een paar jongens uit mijn klas kijken!’ had Caro al een keer gezegd.

Naarmate het later werd, kwamen er steeds meer schoolkinderen, totdat tenslotte de hele school voor het gymnastieklokaal stond aangetreden. Meneer Meyer was er ook bij.

Om twee uur kwam meneer Meyer binnen. ‘Zijn jullie klaar meisjes?’ vroeg hij.

‘Ja, meneer!’ zei Caro met een bibberende stem. ‘De ten... tentoonstelling is gé... geopend!’

‘Een redevoering!’ grinnikte Tamara achter haar hand.

Meneer Meyer wenkte de scholieren en de lange rij zette zich in beweging. Toen de zaal gevuld was, vroeg meneer Meyer om stilte.

‘Meisjes en jongens van de muloschool!’ begon hij. ‘Ik heb gevraagd of jullie hier vanmiddag wilden samenkomen om de eerste bezoekers van deze tentoonstelling te zijn. Het is een prachtige en leerzame verzameling van dieren.’

Meneer Meyer sprak daarna een prachtige openingsrede uit. Nu en dan schoot Caro een brok in de keel. Zij en Tamara stonden er een beetje verlegen bij, beiden in hun zondagse jurken.

Meneer Meyer sprak over ‘flinke meisjes’ en een ‘voorbeeld voor anderen’, en hij zei dat hij er trots op was dat één van hen een leerlinge uit zijn klas was.

‘Hier staan twee meisjes,’ besloot hij, ‘twee meisjes,

een Hollands en een Surinaams. Samen hebben ze iets prachtigs tot stand gebracht! Laten wij allen hen in hun mooie werk steunen. Maken jullie allemaal zoveel mogelijk reclame voor deze tentoonstelling. Het doel is prachtig en de tentoonstelling is interessant en leerzaam. Caro en Tamara, ik wens jullie van harte veel succes!' Hij gaf daarop de beide meisjes een klinkende zoen.

'Plechtig, hè?' fluisterde Tamara.

Caro zei niets. Ze slikte eens.

Meneer Meyer overhandigde daarop Caro een envelop.

'Hier Caro,' zei hij. 'Al de leerlingen van jouw school hebben hieraan meegewerkt. Thuis en overal hebben ze geld opgehaald voor jullie spaarpot. Oók de directeur en onderwijzers hebben meegedaan!' voegde hij er lachend aan toen.

'Driehonderd en twintig gulden', stond er op de envelop.

Even kreeg Caro het te kwaad. Meneer Meyer zag het en zei vlug: 'Kom, meisjes en jongens, nu gaan wij als eersten de tentoonstelling rond. Denk erom, handjes thuis houden.'

De hele dag door hadden de meisjes niet over bezoek te klagen. De schoolknecht was belast met het voeren van de dieren en het schoonmaken van de hokken.

Tamara was kassierster en zat achter een tafel bij de ingang kaartjes te verkopen! Caro was belast met de algemene leiding.

Ook meneer en mevrouw Veenstra ontbraken niet op het appèl. Caro bedankte meneer Veenstra voor de dieren, die hij gestuurd had. ‘Doe er na afloop maar mee wat je wilt, Caro!’ zei hij, Caro op de schouder kloppend.

‘Dan gaan ze dus met de andere mee, terug naar het oerwoud, waar ze horen!’ antwoordde Caro onmiddellijk.

Later op de middag kwam er een extra postbestelling. Caro werd er verlegen onder. Tientallen brieven en postwissels.

‘Dáár is de kassier!’ zei Caro en wees naar Tamara, die alles moest noteren.

Een voor een las ze de brieven. Ze waren van alle mogelijke mensen. De een wilde dit geven, de ander dat. Ik zal er een hele lijst van maken, dacht ze. En die geven we dan aan dokter Otten.

De postwissels hadden haar grootste belangstelling. Tamara had inmiddels al de bedragen keurig genoteerd en gaf Caro de lijst. Het was een lange, vol namen en bedragen.

Veel handelkantoren kwamen met hoge bedragen. Rijk en arm, jong en oud, iedereen wilde meehelpen en uit alle richtingen kwamen de giften binnen. De tentoonstelling, die een week zou duren, had een geweldige belangstelling. Met iedere postbestelling kwamen er nieuwe giften binnen.

‘Het is weer geweldig geweest,’ zei Caro elke avond, als ze doodmoe thuiskwam.

Eindelijk was het zover dat ze de tentoonstelling

moesten sluiten. Het was een vermoeiende, maar prachtige en opwindende week geweest!

De volgende morgen gingen Caro en haar vriendin met de vrachtauto van de plantage al vroeg op pad.

'Waarheen?' informeerde de chauffeur.

'Eerst naar de tentoonstelling,' commandeerde Caro, 'en dan naar het bos!'

'Het bos, juffrouw Caro?' vroeg de chauffeur verbaasd.

'Ja, het bos,' herhaalde Tamara. 'Eerst gaan we de dieren halen en dan brengen we ze allemaal terug naar het bos!'

Caro lachte. 'De dieren hebben óók prachtig werk gedaan, chauffeur!'

De man grinnikte eens, maar begreep er niet veel van.

Diezelfde avond zaten in het huis van meneer Donkers zes mensen om de tafel. Het waren meneer en mevrouw Donkers, baas Voorn en zijn vrouw, Caro en Tamara. Een grote taart stond midden op tafel. Vrouw Voorn had hem zelf gebakken!

'Onze meisjes hebben schitterend werk geleverd, baas Voorn!' zei meneer Donkers. 'Je hebt een dochter om trots op te zijn!'

Baas Voorn en zijn vrouw lachten verlegen, ze dachten aan hun andere kind, hun zoontje, in de leprastichting.

‘Duizenden guldens hebben ze bij elkaar gebracht!’ Vrouw Voorn veegde vlug een traan we. ‘Mijn hemel!’ zei ze dankbaar.

Er werd aan de deur getikt. Daar stond dokter Otten.

‘Ha, dokter, komt u erin!’ riep vader.

Baas Voorn en zijn vrouw stonden op. ‘Dan zullen wij maar gaan,’ zei hij. ‘U krijgt bezoek, meneer Donkers.’

‘Gáán?’ zei dokter Otten. ‘Ik moet u juist hebben!’

‘Gáán?’ zei meneer Donkers, ‘daar komt niets van in! We vieren gezamenlijk feest!’

‘Caro en Tamara!’ zei dokter Otten. ‘Ik heb natuurlijk over jullie schitterend werk gehoord. Ik weet dat jullie dezer dagen bij mij zouden komen met een verschrikkelijk groot geldbedrag, dat jullie zo kranig hebt verzameld. Ik wou jullie vóór zijn en naar jullie toe komen. Ik kòn niet langer wachten! De leprastichting, heel Suriname en ik zijn jullie heel héél erg dankbaar. Héél veel dank!’

Toen wendde hij zich tot Tamara. ‘Meiske, ééns ben je voor mij weggelopen. Dat was omdat je niet begréép. Je hebt nu duidelijk getoond dat je thans wèl begrijpt! Baas Voorn, ik feliciteer u met zo'n dochter!’ Daarop schudde dokter Otten de drie Voorns hartelijk de hand.

‘Ik heb nog een kleinigheidje meegebracht,’ vervolgde hij. Van de veranda haalde hij een pak. Er kwamen twee prachtige boeken uit.

‘Hier heb ik voor ieder van jullie een mooi dierenboek, meisjes, een mooier bestaat er niet!’

‘In het Koninkrijk der Dieren’ heette het boek, en op de eerste bladzijde had Dokter Otten geschreven: ‘In dankbare herinnering. De Bethella-stichting’.

Ineens hoorden ze een gestommel op de veranda. Caro liep naar buiten.

‘Wie kan daar nu nog zijn?’ zei mevrouw Donkers.

Daar stond warempel de oude Javaan weer, mèt zijn kistje!

‘Wie is daar Caro?’ riep meneer Donkers.

‘O, eh... een oude vriend,’ antwoordde Caro.

‘Jupprouw kopen nog een bonni bonni? Deze peel mooier. Pijptien gulden!’

‘Tamara!’ riep Caro, ‘geef'es vier gulden!’

Tamara kwam naar buiten. ‘Waarvoor, Caro?’

‘Een bonni bonni!’ zei Caro lachend.

‘Maar we kopen nú toch geen dieren meer?’ zei Tamara, terwijl ze Caro vier gulden gaf.

‘Dit is de laatste! We kopen verder geen dieren meer, hoor!’ zei ze tegen de Javaan. ‘Hier is pier gulden!’

De Javaan lachte en gaf Caro het kistje.

Ze zette het deurtje open en... hup... hup... met een paar grote sprongen was de bonni bonni verdwenen in de duisternis.

Hoofdschuddend vertrok de Javaan.

Meneer Donkers was ook naar buiten gekomen. In de verte hoorden ze de geluiden van het oerwoud.

De maan stond hoog aan de hemel.

‘Hoor die brulapen eens!’ zei Caro. ‘Wat gaan ze te keer vanavond!’

‘Omdat het feest is in het bos!’ antwoordde haar vader.